

SZABADSÁG

A legrégibb és legnagyobb magyar lap Amerikában. Megjelenik minden nap.

Szólólapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 152. SZÁM.

TWENTY-EIGHTH YEAR

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburg, Detroit, Szombathely, 1918. június 29.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

A NÉMETEK ÚJ TÁMADÁSRA KÉSZÜLNEK

AZ OLASZOK MENNEK ÁT OFFENZÍVÁBA.

Szövetséges katonai szakértők szerint Diaz generális hadainak offenzívába kell lépni, hogy kihasználhassa a győzelem eredményét. - Az olasz győzelem nagy hatással van a nyugati frontra is. - Foch generális szemelte ki a Piave vonalat védelmi vonal gyanánt.

Páris, jun. 27. A szövetséges katonai szakértői rendkívül tüzetesen foglalkoznak az olasz győzelemmel és nagyon érdekes fejtegetéseket vannak le azokból a francia és angol lapok hasábjain. A szakértők ugyszólván egybehangzóan azt mondják, hogy Diaz generálisnak ki kell használnia a kedvező alkalmat és a legteljesebb erővel meg kell indítani az offenzívát a monarkia ellen. A mostani alkalom a legkedvezőbb arra.

A monarkia hadai egyrészt rendkívül el lehetnek eszigvedve a kudarc és azok miatt a hatalmas veszteségek miatt, a melyeket az offenzíva nyomán szenvedtek. Amivel szemben egy győzelem hadsereg nagy dolgokat produkálhat. Másrészt nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a tényt, hogy a monarkia hadainak háta mögött rendkívül veszedelmes terlep áll. A megáradt Piavétől alig néhány mérföldnyire két folyó van a Livonia és a Levene folyó, amelyek szintén meg vannak áradva. Sőt e két folyó között akora ártér van, hogy csak bizonyos részeket lehet használni az ott elterülő vidékben. És tovább menve még e folyók háta mö-

ÚJABB OFFENZÍVÁRA KÉSZÜLNEK A NÉMETEK.

Nagyobbzabúsi csapatmozdulatok a nyugati fronton.

London, június 27. A Chronicle hadtudósítójának jelentése szerint a németek előrelátólag rövidesen újabb offenzívát fognak indítani. A német vonalak háta mögött ugyanis hatalmas csapatmozdulatok észlelhetők. A szövetséges megfigyelőknek azonban még eddig nem sikerült megállapítaniuk, hogy a csapatösszevonások melyik front irányában történnek. De bárhol induljon is meg az újabb offenzíva, az egyáltalában nem keltethet meglepetést a szövetségesekre nézve, mert minden irányban teljesen fel vannak készítve a várható német támadásokkal szemben.

NAGY SZTRÁJKOK VANNAK BUDAPESTEN

Páris, Jun. 28. Svájcban keresztül érkezett budapesti jelentések szerint Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülésén beszámolt az ország fővárosában uralkodó viszonyokról és nagyon is komoran festette meg azt a képet, amely bemutatja a budapesti állapotokat. A miniszterelnök kijelentette, hogy a legtöbb gyárban és ipartelepen szünetel a munka. Az a körülmény, hogy az újságok nem jelennek meg, még rosszabbá teszi a helyzetet, mert mindenféle valótlán és ellenőrizhetetlen hírek jönnek forgalomba, amiket a sztrájkvezérek alaposan kihasználják a munkások között: Wekerle ellenzte azt a tervet, hogy a jelenlegi csendeségi felügyelet helyett katonai felügyelet alá helyezze a gyárakat, mert a helyzetet nemhogy segítene, de még rosszabbá tenné azt, ha a munkások az elnézet nem ismerő szigorú katonai felügyelet alá kerülnének.

AUSZTRIA VÁLSÁGOS HELYZETE.

Amsterdam, jun. 27. Az ide érkezett bécsi lapokból kiderül, hogy Ausztria válságos helyzetét illetőleg maguk a bécsi lapok sem tudnak tiszta képet alkotni maguknak. A legszámottevőbb lapok felteszik a kérdést, hogy a politikai és gazdasági válság, amelyben az idősebb Ausztria van, vajjon hova fog vezetni? Elismerték, hogy a szlovák politikai mozgalmát erősíti a rossz gazdasági helyzet és elismerték azt is, hogy egy rendkívül zseniális államférfi tudna csak ezzel a helyzettel úgy megbirkózni, hogy abból magának az országnak egyensége le legyen kára.

ÚJABB KÖLCSÖN BELGIUMNAK.

Washington, jun. 27. A pénzügyminiszterium tegnap újabb két millió 250 ezer dollár kölcsönt utalt ki Belgiumnak. Ezzel az összeggel Belgium összes kölcsöne immár 122 millió és 500 ezer dollárra emelkedett, míg a szövetséges hatalmaknak adott összes kölcsön 5972 millió dollárra rug.

OLASZ ÁGYU KÉSZEN A MŰKÖDÉSRE.

Az olaszok kötelekkel erősítik meg és vontatják keresztül hatalmas ágyúikat az erdőn keresztül, hogy lövegeiket az osztrák-magyar hadállásokra szorják.

BULGÁRIA NEM HAGYJA CSERBEN A KÖZPONTI HATALMAKAT.

Az új bolgár miniszterelnök kijelentése szerint Bulgária nem hajlandó különbékét kötni a szövetségesekkel. - Malinoff táviratozott Buriának.

Páris, jun. 27. A szövetséges körökben Radoloff bolgár miniszterelnök lemondásából arra következtettek, hogy Bulgária belefáradt a központi hatalmakkal való szövetségbe s a kormányválság csak azért következett be, hogy az új kormány külön békét köthessen az ántant hatalmakkal. A helyzet azonban az, hogy Radoloff utódja, Malinoff bolgár miniszterelnök azt a kijelentést tette, hogy Bulgária nem hagyja cserben a központi hatalmakat és nem hajlandó a szövetségesekkel külön békét kötni.

Párisi hivatalos körök véleménye szerint a szövetségesek ezidőig egyáltalában nem számíthatnak arra, hogy Bulgária hivatalos közegeinek a rokonszenve olyan nagy mértékben forduljon a szövetségesek felé, hogy az Bulgária és az ántant hatalmak között külön békét eredményezzen. Malinoff bolgár miniszterelnök kijelentése azt jelenti, hogy Bulgária kitarthat addigi politikája mellett. Egy berni távirat szerint Malinoff bolgár miniszterelnök a következő táviratot küldte Buriának: "Mi a központi hatalmakal kezdjük meg a háborút és velük is fogjuk befejezni a háborút és meggyőződéssel, hogy egymást segítve sikerül a tisztességes és becsülettel békét biztosítani."

Wilson Oroszország érdekében.

Wilson elnök a kormány tagjainak bevonásával szerdán este megállapodott az Oroszországgal szemben követendő programban.

Washington, jun. 27. Wilson elnök szerdán este a kormány tagjainak a bevonásával megállapodott az Oroszországgal szemben követendő programban. Az elnök terve egyáltalában nem foglalja magában a katonai közbejárását. A célja kizárólag kereskedelmi, ipari és gazdasági. Ezen az alapon akarja Oroszországot segíteni és Oroszországot a kultúrálomok sorába emelni.

WILSON AVENUE PÁRISBAN.

A francia főváros egyik legszébb utcáját az elnök nevére keresztelték.

Páris, június 27. A francia főváros közönsége minden alkalmat megragad, hogy kifejezze tiszteletét és nagybecsűségét az Egyesült Államok nagy elnöke: Woodrow Wilson iránt. A főváros tanácsa egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy a város egyik legszebb utcáját: a Trocadero Avenue-t Wilson Avenue-nak fogja átnevezni. Párisi szokás szerint az utcanevek meghatározása nyilvános szavazás útján történik és bizonyos, hogy a francia főváros népe egyhangúlag fogja határozatát emelni a tanács javaslata. A szavazás július 1-én fog véget érni, amikor Párisban nagyszabású ünnepségek lesznek az amerikai szabadságharc alkalmából és annak megtörténte után nyomban kifogják cserélni az utca jelzőtábláit.

A HADKÖTELESEK KISORSOLÁSA.

Washington, jun. 27. Az 1918 esztendőben bevonulandó katonakötelesek kisorsolása szerdán történt; Washingtonban. A kisorsolás a szenátus nagy tárgyalótermében ment végbe. A kisorsolást maga Baker hadügyminiszter eszközölte. A kisorsolás eredményeképpen hétésszáznegyvennégyezer hatszáz fiatallembert fognak behívni katonai szolgálatra.

BOMBÁZTAK PÁRIST.

Német repülőgépek ismét támadást intéztek a francia főváros ellen.

Páris, jun. 27. Egy német léghadostály szerdán éjszaka ismét támadást intézett a főváros ellen. A légiágyúk hatalmas tüze, valamint a Páris téli repülőgépek ellentámadásai következtek azonban csak néhány ellenséges repülőgép volt képes elérni a főváros. A ledobott bombák csupán anyagi károkat okoztak, de emberélet nem pusztult el.

KEVÉS HIR JÖTT AZ EURÓPAI HARCTEREKRŐL.

AZ OLASZ FRONTOKON EGYRE FOLYNAK A CSATAK.

A nyugati fronton újabb offenzívát várnak. - Az amerikai csapatok győzelmei. - Franciaország elnöke dicséri a Sammykat. - A balkáni harcterek.

Az európai harcterek legutóbbi eseményeiről igen kevés hír érkezett az utóbbi huszonnégy órában. Rövid jelentés számolt be arról, hogy az olasz frontokon tovább folynak a csaták és most már, hogy a Piave vonalát az olasz seregek megtisztították a monarkia hadaitól, a hegyvidéki vonalokon vannak heves ütközések. Az olasz frontra állítólag már megérkeztek a német segélycsapatok, aminek következtében most már rövidesen várható, hogy a monarkia hadai ismét offenzívába fognak lépni és pedig ezúttal a Brenta és Piave folyók között elterülő hegyvidéken.

Hasonlóképpen újabb német támadást várnak a nyugati fronton is, ahol a németek nagy csapatösszevonásokat eszközölnek hadvonalak háta mögött. Egyelőre nem lehet megállapítani azt, hogy a németek melyik fronton akarják megújítani az offenzívájukat. Jelenleg a nyugati események homlokerében még mindig az amerikai csapatok győzelme áll. Ama nagy-szerű sikerek nyomán, amelyeket a belleui erdségnél elérték, több, mint háromszáz foglyot ejtettek. Az amerikai csapatok sikereit jelentik, hogy maga Poincaré, Franciaország elnöke a legnagyobb dicsérrel nyilatkozott a Sammyk hősi bátorságáról.

Az eseményeket különben a legutóbbi távirati jelentések nyomán a következőkben foglalhatjuk össze: **Róma, jun. 27.** A főhadiszállásról érkezett jelentések szerint a Piave hadvonal most már teljesen esős, csupán az olasz ütegek működnék; állandóan víz alatt tartva a folyótuloldalon hátráló osztrák seregeket. Annál mozgalmasabb azonban a hegyvidéki front, ahol rendkívül heves ágyúharcok folynak és a különböző helyeken véghez vitt helyközi csatákban az olasz seregek újabb sikereket értek el. Különösen az asirgoi fenik és a Grappa hegy-ség környéke a színteré a harcoknak. Az olasz hadvezetőség el van készültve rá, hogy a monarkia a hegyvidéki fronton fogja megújítani offenzíváját. (Folyt. a 3-ik oldalon.)

WASHINGTONI VÉLEMÉNY KERENSKY LONDONI LÁTOGATÁSÁRÓL.

Washingtonban nagy érdeklődéssel vették Kerensky londoni látogatásának híreit.

Washington, jun. 27. Hivatalos és diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel vették Kerensky londoni látogatásának híreit. A volt orosz miniszterelnök azon kijelentését, hogy a szövetségesek, főként Amerika gazdasági, pénzügyi és erkölcsi segítségével Oroszországot meg lehetne talpra állítani, nagyon biztató kijelentésnek tekintik. Egyáltalában nem valószínű, hogy washingtoni hivatalos és diplomáciai körök véleménye szerint, hogy Oroszország csakugyan még cselekvő tagja lehet az ántant hatalmaknak a bolshéviki uralom összeomlása után.

Az a hír, hogy Kerensky Amerikába készül, kétféle feltétele adott alkalmat; az egyik az, hogy Kerensky Amerikába és saját honfitársai körében agitációt fog folytatni a bolshéviek ellen és igyekvni fog híveket szerezni az Oroszországi újjászervezésre vonatkozó eszméknek, a másik pedig az, hogy am-amerikai hivatalos közegekkel tárgyalásokat fog folytatni azt a segítségért illetőleg, a melyben az Egyesült Államok Oroszországot részesíthetné és lehetővé tehetné é azt, hogy Oroszország megint aktív tagjává váljék a szövetségeseknek.

Hivatalos körök véleménye szerint az a körülmény, hogy Kerensky éppen akkor látogatja meg Amerikát, amikor Wilson elnök és a szövetségesek katonai foglalkoznak az azzal a tervvel, hogy Oroszországot segítsenek, a volt orosz miniszterelnök és diktátor amerikai látogatásának különösen jelentőséget kölcsönöz s a látogatásnak messzeszóhat következményei lehetnek. Washingtonban érkezett értesülések szerint Kerensky a bukása óta főként Moszkvában és a Kaukázusban tartózkodott s a rejtőzködése ellenére bizonyos mértékben a németek sikerült ellensúlyoznia a németek propagandáját, Oroszországban.

SPROAT UGYVÉD
302 Hammond Bldg.
IND.
102-06-113-334

ALMÁNYT.
és éppen ITTEN
található nagy alkalmi egy
plátó hirt és vagyoni hoz-
t képes megtenni, AZT
MÓST.

R. J. EVANS & CO.
A. Washington, D. C.

LORENZ
ban férfiak részére
redűli specialista.
Ave. Pittsburgh, Pa.
meddő övek.
erdén, pnteken reg-
grától este 5 óráig
sütőtől este 8 óráig
szel 9 órától este 8
és ünnepnapokon
érától d. u. 2 óráig
A FOLYAT MÉR
KORLATOT.

MIT
LUNK FEL
?

000
felül példájával a
godás utjával meg
akarna, úgy mi
annál megkülönbö-
zen, számos KÉP-
ett legújabb köny-
ehhez hasonló
ben a formában
c nem létezett.
ÓKNAK igen fon-
knek a házban
ISZNEK is beállik.
feltétlenül meg
MEGÖRÜL neki.

PATENT
ANY, INC.
roadway (Sz)
k City, N. Y.

amban most kezdünk
sz farmok. Termé-
szert, berendezés-
és utazás. Pompás va-
on reggel itthon va-
és dollár, amit a vendé-
relization Co. szaba
Ill. Trois nyitra este
11. 11. 26. 112. 08.

SZABADSÁG

(LIBERTY)

The oldest established and largest Hungarian Paper in the United States and Canada.

Founded by: E. T. Kohányi.

Published daily except Sunday.

The Standard Printing and Publishing Company.

Subscription \$6.00 per annum. — EXCEPT IN CLEVELAND.

Entered at the Cleveland, O. Post Office as Second Class Matter.

SZABADSÁG

A legnépszerűbb és legkedveltebb magyar lap Amerikában.

Alapította: Kohányi Tihamér.

HUSZONNYOLCADIK ÉVFOLYAM.

Megjelen mindennap.

Kiadó: Szabadság Könyvnyomda és Lapkiadó Társaság.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Évi előfizetés \$6.00, Hátrébbi előfizetés \$4.00.

SZABADSÁG

702 Huron Road, Cleveland, O. New York-i irodánk címe: Room 603 Tribune Building, 154 Nassau Street, New York.

ÜNNEPI KÉSZÜLŐDÉSEK.

Julius negyedikének megünneplésében az Egyesült Államok népe ezeltől az ősz jövót teremtő nagyszerű eseményeket tisztelte meg.

A nagy évforduló harcok világharab találya a nemzetet. Az emlékezet napja a tettek ünnepevé vált.

Az amerikai nemzet testének az a része, amely messze tengeren túl, idegen világban fejeződik meg.

Azokat az eszméket, amelyeket Amerika már a demokrácia közös kincsévé tett, de amelyek után sok országokban még idáig hiába vágyakozott a nép.

Az amerikai magyarságot a népakarat igazsága kiszabadította az ellenséges idegen kényszerhelyzetéből.

Az amerikai magyarság megértő szeretettel szolgált és szolgálja az új hazát és az új haza által az önmagához méltó sorsra törekvő emberiséget.

Az ünnepi készülődés nem feledkezett meg az amerikai magyarságról, amely az ünnepről meghívás nélkül sem maradhat el, mert amerikai!

A ruházatkodás pompa-kerülő munkás hazájában nem ismerik az osztályok között különbséget tevő kiváltságos vagy szabadságot hirdető külsőt.

Az egyenruhás testületi kivonulás díszíti a nemzetet és ezért mosolygó, lelkes fogadtatásra talál; de bizony itt senki se kíváncsi arra, hogy az ózai megyei gyűléseket a főispán milyen ruhában szokta megnyitni?

Az amerikai magyarság megértő szeretettel szolgált és szolgálja az új hazát és az új haza által az önmagához méltó sorsra törekvő emberiséget.

Cseh függetlenségi főrekvések.

A Habsburgoktól való elszakadás határozottsága. — A csehek eltökélt szándéka a monarchiát állandó rettegésben tartja. — Egy érdekes cikk.

A világháború végleges következményeként a függetlenség kifizetését követelték. De csak azért mert mindkettőt közös járódba kényszerítették.

Azok az események azonban, amelyek a háború meggyengítését szolgálva, a békét közelebb rúkkoltatták, általános fontosságuknál fogva, megfélemlítő érdeklődést keltenek.

Azok az események azonban, amelyek a háború meggyengítését szolgálva, a békét közelebb rúkkoltatták, általános fontosságuknál fogva, megfélemlítő érdeklődést keltenek.

Ausztria a császár parancsára, Magyarország pedig a szerződés becsületéért vállalta a harcot.

Az osztrák házavarak látványossága váratlanul későn lett érdekessé. A sas két feje csak azután esett egymásnak, amikor már az orosz medve a cári csapdából kihúzta a nyakát.

A világ az osztrák és a magyar nemzeti kérdések közötti különbséggel keveset törődött, mert hiszen az uralkodó személyének közösségével össze kötött két ország közös ügyes rendszerének az ábecéjét is alig ismerte.

Az osztrák császári birodalomhoz több, valamikor önálló állami életet élt terület és népfaj tartozik.

Azokban, akik Károly császár óriási örökségét épségben akarják megtartani, a csehek tevékenysége okadatolt riadalmat kelt.

Azokban, akik Károly császár óriási örökségét épségben akarják megtartani, a csehek tevékenysége okadatolt riadalmat kelt.

Azokban, akik Károly császár óriási örökségét épségben akarják megtartani, a csehek tevékenysége okadatolt riadalmat kelt.

KISS EMIL BANKAR 133 Second Ave. New York N. Y. Állami felügyelet alatt

semleges államokban is terjesztették és a cseh kitűnő titkos szolgálattól, mindezek a bűnök akkor követettek el, amikor Csehország a Habsburg birodalom testének a része és amikor a csehek, névlegesen legalább, Ausztria, Magyarország és Németország ellenségei ellen harcoltak.

Atpártolnak az ellenséghez.

A hat német (osztrák) képviselő elégedetten jegyzi meg, hogy a mozgósítás cseh visszautasítása nem folytatódott, mert a rebelleket egyszerűen lelőtték.

A cseh erzek közötti állandó lázongás az osztrák kormányban mely benyomást keltett.

Thun azt mondta, hogy ez az egész Csehország lángolóbban-támaszát a szikrája lenne és hozzátette:

Olasz zászló alatt.

Zendülések mindenfelé.

francia szellemet például dicsőítő füzeteket és hirdményeket lehetett találni minden cseh városban, bankokban, villanyosokon, vonatokon, város-terekben, kávéházakban és minden nyilvános helyen.

A cseh agitáció Ausztrián kívül is vígan folyik. A háború kezdetén 500, Franciaországban élő cseh francia szolgálatra jelentkezett és a kis telep ezt a számot rövidesen ezere szaporította.

Ezek okozták, hogy az osztrák-németek Csehország mellett olyan kellemetlenül érzik magukat.

ŐRZIK AZ AMERIKAI PARTOKAT.

A tengerészeti minisztérium attól tart, hogy a németek meg támadják az Egyesült Államok partjait.

Washington, jun. 28. Bermuda és Cape Rare között ismét működnek a német tengeralattjárók.

Biztonságban van a PÉNZ, ha nálunk helyezi el kamatozó betétét. NÉMETH JÁNOS ÁLLAMI BANK 1597 Second Ave., NEW YORK.

SKANDINÁV ALLAMPÉRFIAK TANÁCSKOZÁSA. Kopenhága, jun. 27. Kopenhágában, az Amalienborg palotában megindult a skandináv kormányfők tanácskozása.

LEÉGÉTT VÁROSNEGYED. Elizabeth, N. C. jun. 27. A városnak a vízpartra eső negyede szerdán este tűznek estt áldozatul. Egy csomó ház leégett. A kár képzázótvesztés dollárba rug.

BETEGEKNEK INGYEN TANÁCS. DR. A. NEUMAN az összes orosz gyógyszerészek tudós 25 éve a pályán működő MAGYAR ORVOS 147 Ellison Str., Paterson, N. J.

VIGYÁZZ MAGYAR! AZ EGÉSZSÉGEDRE! VÁLOGASD MEG AZ ORVOSÁGOT, Csak valódi vértisztítót használj! PARTOLA NEM VALÓDITELIRAT ÉS PÉCSÉY NÉLKÜL. GYOMOR- ÉS VÉRTISZTÍTÓ GYÓGYCUKORKA. Megörzi az egészségünket. PARTOS PATIKA 160 Second Avenue, New York, N. Y.

CLEVELANDI HIREK

A MAGYAROK FELVONULÁSA.

A július 4-én tartandó parádén hatalmas tömegeket vonultatnak fel a különböző nemzetiségek.

Kéri a diszfelvonulás rendezőse, hogy az összes magyar egyeteket testületileg vegyenek részt a menetben. — Csak amerikai zászlót szabad fobogatni. — A magyar testületet képviselőinek ma esti gyűlése.

A Polgármester Háborus Tanácsának amerikai bizottsága, amely a július 4-én tartandó diszfelvonulást rendezi, értekezletre hívta össze szerdán este 6 órára a City Clubba Cleveland összes nemzetiségeinek egy-egy képviselőjét, hogy az illető nemzetiségeknek a díszmenetben való részvételéről tárgyaljon velük.

Az értekezleten, amelyet társas vacsora előzött meg, C. D. Friebolin volt bíró elnökölts s jelen volt Harold T. Clark, az amerikai bizottság elnöke, valamint H. P. Shupe kapitány, a díszmenet grand marshallja, továbbá M. A. Vinson, az ünnepély rendező bizottság titkára.

Az egybegyűlést C. D. Friebolin üdvözölte, aki átadta a szót Harold T. Clarknak, hogy a diszfelvonulás célját ismeresse. Clark szerint a diszfelvonulás legfőbb célja történelmi és a célja, hogy a város különböző nemzetiségei megmutassák lojalitásukat fogadott hazájuk iránt.

Shupe kapitány ismertette a rendezőbizottság terveit s az iránt érdeklődött, hogy a különböző nemzetiségek milyen tömegeket vonultatnak fel. A csehok, oroszok, tótok, lengyelek képviselői husz-harminc ezer ember kivonulását ígérték, míg Muzalay József, aki a magyarság részéről volt hivatalos, tízezer magyar férfit és nő felvonulását jósolta.

A bizottság arra kéri a magyar egyeteket, hogy tagjaikkal és lehetőleg zenekarral testületileg vonuljanak fel július 4-én délután 1 órára a nekik kijelölt helyre, hogy a diszfelvonulásban részt vehessenek.

Az Egyesült Egyeteket delegátusai ma este gyűlést tartanak az önképzőkör helyiségében, hogy a magyarság megjelenésének módjait megbeszéljék. Jöjjenek el erre az értekezletre mindazok, akik a magyarság érdekeit szívóknak viselik, akár kaptak posta útján meghívót, akár nem. Meghívót kaptak mindazok az egyeteket, amelyek titkárainak címét az Egyesült Egyeteket titkárának sikerült megszerezni. Este nyolc órára legyen az önképzőkörben minden magyar testület tisztokra, mert egyetlen magyar testületnek sem szabad a július 4-iki diszfelvonulást elmaradni. Legyenek ott a gyűlésen a magyar zenekarok és rézbandák vezetői is.

HUPP ISMÉT VALIK. Elmer Huppnak válogere ismét a tárgyalása szánt ügylet közt van. Egy héttel ezelőtt visszavonták a pert, de most ismét megindították.

William L. David ügyvéd a van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Jack Joyce agyonlövéséért esküdtszék előtt állt, azt mondja, hogy alaplatának azok a hírek, amelyek szerint Hupp kibékült volna a feleségével.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

Hupp a texasi Eastonban van, felesége meg Dallasban tart ki Hupp védője volt, a midőn tőzöködik a leányával.

NEM z s i r krém avas

A perzselő nap heve ellen kitűnő hatású. Hüsit, üdit és fehérit

Üvegje 50c Készíti: S. TÓTH

"MENTŐ" PATIKÁJA

3315 LORAIN AVE., CLEVELAND, OHIO.

KISORSÓLT CLEVELANDI HADKÖTELESEK

Cuyahoga megye 21 éves fiatalemberei közül 7,047-nek a számát húzták ki. — Sok magyar van közöttük.

Azoknak a huszonegy éves hadköteleseknek kisorsolása, akik június 5-én regisztráltatták magukat. Esütőtörökön történt meg Washingtonban. Cuyahoga megyében 7047 olyan hadköteles van, akiknek a számát kihúzták. Ezek olyan sorrendben hívatnak majd be vizitációra, amilyen sorrendben a számuk kisorsoltatott.

Legelőnek a 246. számú regisztrálási kártyák tulajdonosai kerülnek majd vizitáció alá. Ilyen számú mindegyik sorozási kerületben egy van. Utoljára a 225. számot húzták ki, ennélfogva a 225-ös számú regisztráltak legutóljára maradnak.

A kisorsoltak névsorában igen sok magyar név van.

A TAKARÉKBÉLYEGEK JEGYZÉSE.

A házaló bizottságok révén több mint másfél millió dollár ára bélyeg vásárlására kötelezte magát esütőtörök Cleveland népe.

Az a kampány, amelyet avégett indítottak, hogy Cuyahoga megyében június 28-ig az országos fogadalmi napig 16,000,000 dollár ára takarékbélyeget adjanak el vagy jegyeztessenek, nagy sikerrel folyik. A jegyzések összege több mint 8 millió s a készpénzt eladott bélyeg értéke is milliókra rug, ennélfogva valószínű, hogy elérje célját a kampányvezetés, — vagy legalább is megközelíti június 28-ig.

A házról-házra járó bizottságok esütőtörök estig több mint másfél millió dollár ára bélyeg vásárlására kaptak kötelezvényt clevelandiaktól és a megyebeli néptől.

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

Csütőtörökön egy hatalmas acélgömböt hengerítettek Cleveland város fűtőcsin végig. A gömb, amely takarékosági jelmondatokkal volt teleírva, — zenkilene láb kerületű. Tengerész cserkészek vették át a gömböt a város határára és notaszó mellett hengergették a városban. A notának ez a refrénje: Buy stamps — to push it on! (Vásárolj bélyeget, hogy tovább gördíthessük!)

WILLY'S OVERLAND INC.

6604 EUCLID AVE., CLEVELAND, OHIO. Ne vegyen addig autómobil, amíg minket meg nem látogat.

DALÁRDA PIKNIK. Mint már híradással voltunk, a clevelandi első magyar ref. énekár folyó hó június 30-án, vasárnap a Turner Rd. menti u. n. Krafky-féle farmon nagyszabású pikniket tart, melyre az összes magyar testvéreket tisztelettel meghívja és szeretettel várja és ellátja.

Miss Adelaide Van Duzert, a ki a fogsasztó közönségi érdekeit fogja megvédeni. Miss Van Duzer az elemi iskolák főzótanfolyamainak felügyelője. H. D. Simms, a Chadler & Rudd Co. beltagját, aki a kis kereskedők képviselője lesz. J. R. Hincliffet, a General Groceries főüzvezt, aki azoknak a cégeknek érdekeit fogja védelmezni, amelyeknek egész sereg üzletük van. F. H. Haserot, a Haserot Co. elnök-pénztárhozát, mint a nagykereskedők képviselőjét. George B. Smithet, a bizományosok szervezetének üzletvezetőjét.

Ray Thushert, a vaj és tojás kereskedők tanácsának tagját, aki ezt az üzletágat fogja reprezentálni. A bizottságot valószínűen ki fogják hívítani, amennyiben bevezetik a hal és hus kereskedők képviselőit is, ha az árszabást ezekre s kiterjesztik.

A PETŐFI EGYLET PIKNIKJE.

1918 július 7-én az öreg Bódi farmon. A vígalmi bizottság-szeretettel várja a n. e. közönséget. Efelől és italtól gondoskodva van. Pokol ünnözeik.

Egy 10071 lábas garázs építésgere, külön a fa- és a kőművmunkára. — Ajánlatok küldendők az építési szándékához, hol a rajz is megtekinthető, este 6 óra után. 3033 West 100-ik utca, Cleveland, O.

FRANK G. NUNN. 3924 LORAIN AVENUE. Tűzhalál szemköt. Tűzhalál szemköt. Tűzhalál szemköt.

Dr. Bishop megyei biztos kinevezte a bizottság tagjait.

Az az új élelmiszerbizottság, amely hétfőtől kezdve napról-napra meg fogja alapítani a nyers élelmiszermékek árát, már teljes. Dr. Bishop a megyei élelmiszer biztos kinevezte a bizottságba a következőket: J. Wayne Hart-ot, a Cleveland Federation of Labor elnö.

Leckét adok az angol nyelvben, írás, olvasásban. Javítson a helyzetén és növelje a fizetését. Tanuljon szónoklattan. Nyitva reggel 9 és este 9 óra között.

Nyári kedvezményes tandíj. MISS DYKES ALBRIGHT. 801 Clarence Bldg., Cleveland.

Irodájában naponta rendel: Dr. Király L. Albert. MAGYAR ORVOS ÉS SEBÉSZ. United Bank Building 210-211. Lorain és West 25-ik Street sarkán, Cleveland, Ohio.

THE UNITED TEXTILE CO., INC. Ez a legújabb megalakított részvénytársaság legközelebb kezd meg új, modern nagy gyárának építését az East 93-ik utca és Easton Ave. sarkán, a Kinsman és Union utcák között, ahol gyártani fogják a fonalat lenből, kenderből és csalánból, az általuk feltalált gépek és új módszer szerint. Ezért a fentebb nevezett társaság elhatározta, hogy újabb részvényeket bocsát eladásra. Aki ezen nagy haszonnal kecsegtető vállalkozásba óhajt pénzt fektetni, az forduljon clevelandi irodánkhoz, 881 The Arcade, vagy Perko Jánoshoz, 2902 East 118th Street.

THE UNITED TEXTILE CO., INC. Főiroda: 719-721 Woodward Building, Washington, D. C. Iroda: 881 The Arcade, Cleveland, Ohio. CENTRAL 792 TELEPHONE: MAIN 894

HÁBORUS ÉS TAKARÉKOSÁGI BÉLYEGET adunk minden vételnél.

Wilson elnök kiválasztott egy "Nemzeti Háborus Takarékosági Napot". Alljunk mi is Uncle Sam megé és a vásárlásoknál megtakarított pénzünket adjuk át az Egyesült Államok Kormányának.

Mától kezdve, egész szerda estig a Függetlenség nagy napjain minden férfiruha bevásárlásnál Háborus Takarékosági Stempet adunk.

\$30 öltönyeinkkel adunk egy 5 dolláros takarékosági bélyeget. \$25 öltönyeinkkel adunk 12 drb. háborus takarékosági bélyeget. \$20 öltönyeinkkel adunk 8 drb. háborus takarékosági bélyeget. \$15 öltönyeinkkel adunk 4 drb. háborus takarékosági bélyeget. \$10 öltönyeinkkel adunk 3 drb. háborus takarékosági bélyeget. \$6 nadrágainkkal adunk 2 darab háborus takarékosági bélyeget. \$5 nadrágainkkal adunk 2 darab háborus takarékosági bélyeget. \$4 nadrágainkkal adunk 1 darab háborus takarékosági bélyeget. \$3 nadrágainkkal adunk 1 darab háborus takarékosági bélyeget.

A fentiek közé beleértendő a mi selyem Mohair öltönyeink is 15 dollár árban, továbbá a Palm Beach és Crashe öltönyök 10 dollár árban, továbbá 6 dollár — árú fehér flannel nadrágjaink is.

Itt a nagyszerű alkalom arra, hogy pénzt takarítson meg és ugyanakkor a hazát is segítse abban, hogy sikeresen vihesse tovább a háborút. Itt a nagyszerű alkalom arra, hogy a nagy ügyet előmozdítsák.

Goodlow's Jó ruhák. 503-505 Prospect Avenue, Cleveland, Ohio. 124 So. Main Street, Akron, Ohio. 107-109 West Federal Street, Youngstown, Ohio. Vannak továbbá üzleteink Pittsburgh, Milwaukee, Reading, Syracuse és Wilkes-Barre városokban.

The Prospect AUTO TOP & PAINTING CO. 2112 E. 19th St., közl 4 Prospect. Auto told készítés és festés. G10 takarók, test takarók. Javítási munkák, ércmunkák. Minden osztályban gyakorlott mesterekből.

H. E. VARGA ügyvéd és jogtanácsos. 829 Society for Savings Bank Building, Cleveland, O. Telefon: Central 1438. Main 108.

G. E. MORGAN AMERIKAI ÜGYVÉD aki megállt magyarul. (Mindig Egyed pontonban és gyorsan elintézem.) 245 ENGINEERS BUILDING, CLEVELAND, O. Lakásomhoz a Fogadók teleket az esti órákban. 1125 Mayfield Road, Crest. 107-R. Tel.: Carleton 2106.

DR. BRAUN MIKSA MAGYAR FOGORVOS. Telephone: Princeton 4408-K. 8904 Buckeye Rd., Cleveland. Rendel: reggel 9-10 óra, este 10-11 óra. Vasnap: reggel 9-10 óra, d. u. 3-ig.

HEXTER'S 149-151-153-155 THE ARCADE Euclid bejárta. A jelenlegi helyiségeket kinőttük már és ezért kivettük a szomszéd üzletet, hogy meggyógyíthatassuk Női ruha-ostályunkat. Ezen osztály folytonos fejlődése annak tulajdonosától, hogy szer meg, ezer takarékos asszony belátást, hogy HEXTER félé üzlet a városban a legalkalmasabb bevásárlási elvégzőcsere.

Nézze meg a kiárusítási árakat feltüntetett címkékkel — melyeken rajta van az árleszállítás. MOST ADOTT ELOLEG ellenében biztosítunk bármely későbbi szállítást. CHARGE ACCOUNTOT nyitunk megfelelő módon vásárlóinknak. MINDEN VÁSÁRLÁS végleges — árut nem vesszünk vissza, hitelet nem adunk, ameddig ez a kiárusítás tart.

Kosztírók leszállított áron. Egész \$27.50 értékű kosztímők ára \$15.75. Egész \$32.50 értékű kosztímők ára \$18.65. Egész \$45.00 értékű kosztímők ára \$28.75. Kabátok leszállított áron. Egész \$24.50 kabátok kiárusítási ára \$12.75. Egész \$35.00 kabátok kiárusítási ára \$18.65. Egész \$39.50 kabátok kiárusítási ára \$23.65. Selyem dresszek. \$16.50—\$19.50 ért. dresszek kiárus. ára \$ 9.85. Egész \$7.85 értékű voile és gingham \$ 4.95. \$22.50—\$24.50 dresszek kiárusítási ára \$12.75. Egész \$12.75 értékű voile és gingham \$ 7.50. Egész \$29.50 dresszek kiárusítási ára \$18.65. Egész \$15.75 voile, gingham, vászon \$10.75. Mosó dresszek. \$16.50—\$19.50 ért. dresszek kiárus. ára \$ 9.85. Egész \$7.85 értékű voile és gingham \$ 4.95. \$22.50—\$24.50 dresszek kiárusítási ára \$12.75. Egész \$12.75 értékű voile és gingham \$ 7.50. Egész \$29.50 dresszek kiárusítási ára \$18.65. Egész \$15.75 voile, gingham, vászon \$10.75. Selyem szoknyák. \$7.50—\$10.75 értékűek, vagy 75¢ igazi alkalmi vétel 24—36 \$5 között. \$2 értékűek kiárusítási \$1.00. \$2.50—\$3.50 értékűek \$1.95. Mosó szoknyák. \$2 értékűek kiárusítási \$1.00. \$2.50—\$3.50 értékűek \$1.95. \$17.50 tiszta selyem rost SWEATEREK. A városban a legjobb alkalmi vétel, áruk csak \$10.75. Mosó derekak. \$5 és \$5.85 ért. Georgette DEREKAK \$5.85, \$6.85—\$7.85 DEREKAK. 250 legújabb sample, nem minden számban, minden színben csak \$3.87. Finom georgette. Minden nyári színen és fehérben, \$4.95.

FÉRFI? NŐ? FÉRFI ÉS NŐI BETEGSÉGEK. ellen a legbiztosabb orvosok mindig csak a clevelandi Vörös Kereszt Patikában kaphatók. Ez a patika az egyetlen Amerikában, mely nem is egy, hanem két előrendelt órával, átvétel, kitüntetés, gyógykezelés, Dr. Mersey A. F. és Polgár Ervin gyógyszerészes vezetés alatt áll s így nemcsak a betegnek, hanem a családnak is ide fordulni felelősségét.

FÉRFI? NŐ? FÉRFI ÉS NŐI BETEGSÉGEK. ellen a legbiztosabb orvosok mindig csak a clevelandi Vörös Kereszt Patikában kaphatók. Ez a patika az egyetlen Amerikában, mely nem is egy, hanem két előrendelt órával, átvétel, kitüntetés, gyógykezelés, Dr. Mersey A. F. és Polgár Ervin gyógyszerészes vezetés alatt áll s így nemcsak a betegnek, hanem a családnak is ide fordulni felelősségét.

Indián asszonyok a vörös kereszt szolgálatában.

Nellie Pete és Jane Walery... két öreg indián asszony, egyik dián asszonyt azonnal lefotog... fiatalabb kilencven esztendő... né, elhatározták, hogy ők is ki... Érdekes, hogy fiatal korrk... veszik részüket a háború érde... ban mindketten híres táncos...

kében indított mozgalmából. E nők voltak és nagy nevet viv... céből mindkettő jelentkezett a ták ki maguknak az indiánok... Vörös Keresztnek 'fresno, cali-között a Mono vallásos ceremó... formái, irodájában. Gondolható, miák alkalmával tartott táncos... hogy milyen nagy 'meglepetést ünnepségeken való szereplésük... és örömet, okozott a dolog az kel.

AZ OLASZ KIRÁLY GYERMEKEI.

Az olaszok, akik különben is... vel, minden katonának, aki el... nagyon lelkes fajta, már a latin... eredetüknek fogva is, senkit se... becsülnék és szeretnek jobban... mint a királyukat és annak esa... ládját. Ezt a képet, amely egy... olasz festő munkája a amely a... királyt ábrázolja gyermekel...

NÉMET BÁNÁSMÓD A MEGHÓDÍTOTT TERÜLETEKEN.

A NÉMET HADVISELÉS 2-IK RÉSZÉ.

A washingtoni "Committee on Public Information" kiadványa.

(Nyolcadik közlemény.)

"Ma a katonai hatóságok" ma... gyarázata az egyedül és kizáróla... gosan érvényes és ennek folytán... azt akarjuk, hogy a csapataink... fenntartására szükségüket a meg... szállított területek munkásai állt... sák ed. Biztosíthatom önöket, hogy... a német hatóságok minden körülm... ennyek között jogaikat követelik... meg akkor is, ha egy 15.000 lakos... sal bíró városnak el is kellene... pusztulni. Az eddigi rendszabályok... csak bevezető rendszabályok és... napról-napra szigorúbb rendszabá... lyokhoz folyamodunk mindaddig... míg céljainkat elérjük."

"Ez utolsó szavunk és ma este... egy jó tanácsal is szolgálunk. Tér... jenek észre és intézkedjenek, hogy... a munkások haladéktalanul meg... kezdjék ismét az abbahagyott mun... kát, ellenkező esetben városukat... családjukat és orrmagukat is a leg... nagyobb szerencsétlenségnek teszik... ki."

"Ma és talán ezután meg hosszú... időkig Halluinban nines prefektu... ra, sem francia kormányzat. Csak... egy akarat érvényesül és ez a né... met hatóság akarat."

Schrenek, a község parancsnoka.

Von Bissing németei.

Massart Belgians under the German Eagle, New York, 1916. 192-ik old.)

A Rathenau tervezet sikere.

A Rathenau tervezet sikerét a... következő lapideuszokból is látjuk: "Nagy nehézségek merültek fel a... nyersanyag, réz, bádog, stb. körül... nehézségek voltak a gyárak és szer... szamgyárak üzemének fenntartása... körül. Hála az elkobásoknak, a hadsereg vezetése biztos, hogy a... szükséges fémananyagok a háború... tartalma alatt rendelkezésünkre... fogtak állani." (Der praktische Maschinenkonstrukteur, 1915. október 21.)

"A francia és belga verseny tob... bé nem lesz veszélyes a háború... okozta pusztítás miatt". Exports, 1915. december 28. Mindkét idézet az Informations Belges 48-ik számból.)

A németek használja a Rathenau-tervezetből.

Nagyon tanulságos Ganghoffer cikkének egyik része. Eme öszinte nyilatkozatokkal nem engedték, hogy a később kiadott "A német fronton" című könyvében lenyomatassa.

"Két hélig mindennap talpon voltam, hogy durva képet kapjan... annak, mi történik egy hadtest kö... rében, miként dolgozik a német katonai gépezet, mely oly gondosan van megszervezve és oly nyugodtan és ellenállhatatlanul működik. Amit itt kis arányban láttam, az megismétlődik az egész nyugati fronton Németország nagy előnyére."

"A vezérrel, hogy a hadsereg szükségletére mennél kevesebbet kelljen Németországból beszerezni és amennyire lehet, a meghódított ellenségtől kell kiszorítani és mindent, amit a hadsereg használhat vagy Németországnak hasznos, azt Németországra kell szállítani: Három hónapon keresztül a meghódított területek szolgáltatták a hadsereg szükségletének négy ötödét. Még most is, amikor a megszállott területek kiapadt forrásai már nem adnak bőven, a meghódított területek még mindig a nyugati hadsereg szükségletének kétharmadát szállítják."

"Ez magyarázza meg, hogy a német birodalom az utóbbi négy hónapban naponta 3.500.000-4.000.000 márkát takarított meg. Ez a hasz... n, melyet a német győzelem biztosított, még más módon is növekszik. Ez a gazdasági harc, mely a nemzetközi törvények értelmében a meghódított országok ellen folyik és kimeríti az állam minden eszközeit, mert Belgiumból és észak Franciaországból Németországba visznek mindent, amire szükség van. Óriási mennyiségű és főleg hadiszükséganyag, vörrel... szerelvényekből, gabonából, gyapj... úból, fémhál, drága keményfából és egyébből áll. A magán tulajdonra nem számítunk, mert azt kényszer... utján elkobozni nem lehet. Kényszerítő szükség esetén a magántulajdont természetesen szintén a magunk számára biztosítjuk és teljes árát megfizetjük, csak hogy ez...

tatlan békeproblémákat megold... hassa. Bissing végrendelete 21-23-ik old.)

Flandria és észak Franciaország rendezése 1917 őszén még mindig folyt. Ezt a következő távirat igazolja.

Mr. Langhorne távirata.

Haga, 1917. szeptember 29. "Külügyminiszter Washington, D. C."

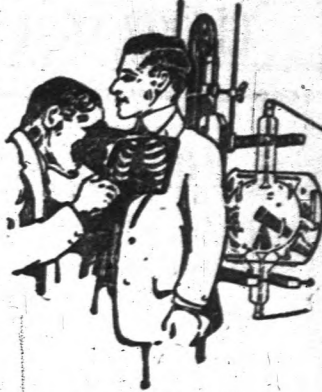
"Ghentből nemrég ideérkezett egyen, a következő felvilágosítá... kat adta a kellett és nyugati flandria és észak franciaországi helyzetéről."

"A roubaixi és tobrimont szövö... gyarákban a szövetségüket és gépeket elvissák és Németországba küldik. Azokat a gépeket, melyeket nem lehet elvinni és elszállítani, sok esetben dinamittal felrobbantják, sok esetben pedig kalapá... csokkal szerteszét. Gortrai közelében, Flandriában, a szövögyáraknak elrendelték, hogy a gépek jeleként szolgálják meg. Az észak Franciaországban eltelepített rendszabályokat Flandriában is alkalmazták. Minden szövögyárt meg a legkisebb üzemekben is lefoglalták a katonai hatóságok és a gyaputakarókat meg a magánhasználatból is felhordták. A borokat is nagyban lefoglalják. A nagyobb városokban az utóbbi hetekben 10-15 éves gyermekeket nagy számban kényszerítettek irodai munkálalókra. A nőket is egyre nagyobb számban alkalmazzák hasonló célokra. Az utóbbi hetekben két hétben Ghentben nagyobb erejűvel végeztek. Azt hiszik, hogy ez alkalommal valami különös beszéltek meg."

"Langhorne, diplomáciai mege ai, diplomáciai megbízott." (Folyt. köv.)

\$10 X sugár vizsgálat \$1

Ha beteg, tekintet nélkül arra, hogy mi a baja vagy hogy mennyire kétségbe van már esve, ne adjon fel a reményt. Járjon el hozzám. Az én legutolsó, javított X sugaras gépemmel feljött, lenni megállapíthatom a baj okát. X sugárral belől úgy látok, mint ahogy a szem átja a test külséjét. Ez azonnal megmutatja a beteg állapotát és kiküszöböli a találgatást. Ha az én vizsgálatom azt mutatja, hogy a baj gyógyíthatatlan, őszintén megmondom azt. Rendelém fel van szerelve a legmodernebb kész... lékekkel férfiak és nők bajainak tudományos kezelésére. Az elmúlt tizenhat év alatt ezer és ezer egyént gyógyítottam különböző bajok ellen. Jöjjen hozzám bizalommal. Amit én sok ezer és ezer márnak megtettem, megtehetem az Ön részére is. Előve... haladott vérméregzési esetekben úgy fertőtleníti mint nőknél alkalmazom Ehrlich tanár egyszerű felfedezését. 606 (Salvarsan) 914 (Neosalvarsan) módszer.

MAGYARUL BESZELUNK. DOCTOR BAILEY "SPECIALISTA" 5511 EUCLID AVENUE. Kézel az East 55-ik utcához. Room 222. Masodik emelet. Rendelő órák naponta reggel fel 10 órától este 8 óráig. Vasárnap 10-1 óra között.

influenza JÁRVÁNY NÉMETORSZÁGBAN. A járvány megakasztja a német hadvezetőséget a harctéri tervei végrehajtásában.

London, jun. 27. A dán határól érkezett jeleknek szer... Németországban influenza járvány szedi az áldozatait. Ez a járvány befolyással volt a német hadvezetőségre az offen... zivára vonatkozó terveire is. Az

influenza betegek részére, akiknek a száma rohamosan szaporodik, több kórházat emeltek és a német orvosok teljes erővel azon vannak, hogy a járvány terjedését megakadályozzák. Bizalommal fordulhat hozzánk bármilyen férfi és női betegségével. FEHER KERESZT PATIKA West 26-ik utca és Lorain Ave. sarkon, Cleveland, O.

D.B. STONE Magyarul beszél angolul. 263 V. E. 425. 220. Public Square, Cleveland, O. - Irászi távirat: Bell House 2180, Ohio State Central Bank. Lakás telefon: Princeton 280-V.

CLEVELAND LEGREGÉBB BUTORÁRUHAZA

TELJES LAKBERENDEZÉSEK

Ne is gondoljon lakberendezés vásárlására, mielőtt meg nem látogatta Cleveland legregébb butoráruháza, hol már évek óta hosszu sora óta veszik Cleveland fiatal párai butorákat és ahol szép pénzeket takarítanak meg minden egyes butorán - legyen az akár egy egyes darab, akár egy egész berendezés. Mi több lakberendezést adunk el, mert mi értékesebb dolgokat adunk, jobb árúkat, olcsóbb árúkat, mint bárki más. Jöjjen el holnap - hasonlítsa össze a mi árúinkat. Mi négy szobás berendezést már 196.75 árban adhatunk és pedig SAJÁT FELTÉTELEI MELLETT.

Mindig a legjobbat a legkevesebért - Saját feltételei mellett.

HÁROM SZOBA BERENDEZÉS	\$74.65	NÉGY SZOBA BERENDEZÉS	\$196.75
------------------------	---------	-----------------------	----------

Jégszekrények

Saját fizetési feltételei mellett \$7.98 és feljebb.

Teljes raktár az egészségesnek megfelelő jégszekrényekből, oldalas és felső jégtartóval, \$7.98-tól feljebb.

INGYEN

Ez a csinos edénykészlet kék és arany szegéllyel teljesen ingyen meg minden \$75.00 vagy nagyobb bevásárlásnál.

Ez az erős, jól készült ruhafogas arany vagy pácolt tölgyből ingyen kapható min. \$50.00 vagy nagyobb bevásárlásnál.

Ez a tömör, jól párnázott hintaszék, melynek huzata a legjobb Imperial minőségű bőr, ingyen kapható minden \$98.00 VAGY NAGYOBB vételnél.

Teljes raktár brüsszeli szőnyegek

\$19.75 és feljebb

Tavaszi árúknak között megtalál minden szőnyeget, amelyet akar és amelyre szüksége van. Nagy választék remek mintákat és rajzokban nagyon előnyös árakon és saját fizetési feltételei mellett.

Csinos könyvtári készlet \$24.75

E csinos könyvtári készlet \$24.75 Saját feltételei mellett.

Nagyzerű és jól készült készlet és es' rendkívül sokat fog adni hozzá az Ön otthona csúszójához. Tömör, két inches fából készült, az ülésen és a támlán Imperial imitált bőrhuzzattal. A két végén és alul erős álvány van.

GYERMEKKOCSIK

\$14.98 és feljebb.

Minden alak és gyártmány.

Nézzé meg az árnyék... \$5.98 és feljebb.

ÖSSZEHAJTHATÓ KOCSIK \$5.98 és feljebb. A legjobb gyártmányok minden formában és kivitelben.

FEHER VASÁGY

KÜLÖNLEGESSÉG Saját feltételei mellett. \$7.48

Ha egy jó ágyra vagy extra ágyra van szüksége lakásában, vegyen el kiárusítás alatt egy fehér vaságot. Erősen van készítő tisz rubálla, nagyon alkalmas minden állászatba.

KONYNAASZTAL

\$8.25 Saját feltételei mellett.

Ez a csinos, tömör konyhaasztal négy nagy fiókkal és két tartállyal van ellátva mindkét oldalon liszt és más cikkeknek. A fedél alatt van kenyérdagasztóasztal. Nagyon jól van készítve és rendkívül alkalmi vétel.

COYNE'S

2263-57 ONTARIO STREET

2265 ONTARIO-ST. Eppén szemben a Wheeling & Lake Erie Depotnak UGYELJEN A HÁZSZÁMRA: 2265 CLEVELAND LEGREGÉBB BUTORÁRUHAZA NYITVA SZOMBAT ESTE KILENC ÓRÁIG. MINDIG A LEGJOBBAT A LEGOLCSÓBBAN.

VIN-KO MINDENKI TUDJA AZT, VIN-KO

hogy az egyedül szer, mely a gyengéknek megozza az erejét, a VIN-KO VASAS GYÓGYBOR. Ha nincs étvágya, ha nem tudja megemésztetni, amit eszik, ha elhagyta erője, ha vérszegény, ha ideges, ha arca sápadt, ne várjon, míg késő lesz, hanem vegyen az ottani patikában VAGY szótárban - ahol mindenki által kitűnő hatásúnak elismert és gyógyhatásában páratlan

VIN-KO VASAS Gyógybort.

Ez a GYÓGYBOR már ezrekre menő reményt veszített embereket segített, magán is segíteni fog. Számos elismerő levelekkel igazolhatjuk, hogy oly esetekben is segített a VIN-KO VASAS GYÓGYBOR, ahol már segítség nem volt. Ezen gyógybort azért kedveltetik minden által, mert igen kellemes, jó az íze.

Ha ott nem kapható, küldjön be egy papírral, lárt egy üveget, vagy 5 dollárt 6 üveget erre a címre: ROYAL MFG. CO. Duquesne, Pa.

DR. LORENZ

Pittsburghban férfiak részére az egyedüli specialista. 644 Penn Ave., Pittsburgh, Pa. Rendelő órák: Hétfőn, szerdán, pénteken reggel 9 órától este 8 óráig. Keddén, csütörtökön és szombaton reggel 9 órától este 8 óráig. Vasárnap és ünnepnapokon reggel 10 órától este 2 óráig. 24 ÉVI FOLYTAT MAP CYAKORLATOT.

PROVIDENCE JEWELRY COMPANY

értesíti üzletfeleit, hogy a Fifth Avenue 719 szám alól új helyiségbe költözött. - Új címünk tehát 805 Liberty Avenue, Pittsburgh, Pa.

VIN-KO

EGET

kossági... asoknál... Kermá...

estig

Há-... unk.

élyeget... élyeget... élyeget... élyeget... élyeget... élyeget

meg és... hessék... a nagy...

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

Ohio

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

SOUTH BENDI HIREK.

Közl: Fodor Gyula irodavezető, 622 So. Chapin Str. So. Bend, Ind.

NEGY KISH-FIU A HAD-SEREBEN.

So. Bend, Ind. — A magyar szülők közt talán egész Amerikában nem akad párja Kish Józsefnek és nejeének, akik azzal szolgáltak Texas államban, majd később utaik elváltak és más-más helyen katonáskodtak.

Kish J. Sándor

Állampolgárként, hogy 4 fiatal ajándékozták meg Uncle Samet, ugyanis négy fiuk szolgáltak a esilagsávos lofogót.

Sándor még csak 17 éves volt, a mikor a két évvel idősebb

Kish A. Mihály

Károly nevű bátyjával közösen elhatározták, hogy katonának állnak és ők is kivessék részüket a titáni küzdelemből. Fejlettségük, egészségi állapotuk könnyűvé tette a hadseregbe

Kish G. Ferenc

való beállást fiatal koruk dacára és egy szép reggelen becsüt is mondták szülő-városuknak és hozzátartozóiknak. A gőzmasina elszárgult a két Kish fiuval. Sándor és Károly eleinte együtt

Kish J. Károly

szolgáltak Texas államban, majd később utaik elváltak és más-más helyen katonáskodtak. Mihálynak már nem ment ily könnyen a dolga. Lábai miatt több ízben elutasították, de végre neki is sikerült bejutni az Egyesült Államok hadseregének kötelékébe és a repülő telepre került, ahol szorgalmát már is megjutalmazták, amelyben előléptették. Kishék második fiát a 27 éves Ferencet most hívta be a Draft és a mikor a sorok napvilágot látnak, már ő is utban van, hogy felvegye Uncle Sam uniformját. Itt közeljük a négy Kish fiu fényképeit, amelyet a So. Bend News-Times angol nyelvű lapból vettünk át.

A BÍRÓSÁG KÖRÉBŐL.

So. Bend, Ind. A hét folyamán több mint 12 egyén állt a bíróság előtt avval vádolva, hogy a kelleténél többet ittak. Ez a körülmény annál is inkább érdekes, miután Indiana állam jelenleg száraz. Ha figyelemmel kísérjük a dolgot, azt tapasztaljuk, hogy a száraz törvény behozatala óta több a részegség eset a bíróság előtt, mint volt akkor, a mikor még vígan mértek a jó friss sört So. Bendben.

MEGTÁMADOTT MAGYAR.

So. Bend, Ind. Sam Tombor magyar, bérautós kellemetlen kalandba került a minap éjjel. Több részeg néger megtámadta egy negerek által lakott közben. Az incidens egy fekete szemmel végződött Tombor részéről, míg a hirtelen kezű feketét 20 dollár pénzbírságra és 10 napi hüvőre ítélte Gülmér bíró. A 20 dollár lefizette a feketé, de a tíz napot lekötő rögt, szentül fogadva, hogy ez után nem fog öklözni.

HALALOZÁS.

So. Bend, Ind. A south bend-i magyarsági elismerés (Sipőcz Béla) az alig 24 éves, szimpatisz fiatal embert és éppen azért nagy megrendüléssel vette tudomásul, hogy Bill hétfőn este a Healthwin kórházban, elhalálozott. Sipőcz Béla családorvosát következében elhalálozott. Sipőcz Béla édesanyján kívül három fivére, József, Gyula és Lajos, valamint két nővére, Adberger Jánosné és Mariska gyászolják Temetés és csütörtökön délelőtt történt meg a Szt. István r. k. egyházból és kihült temetés a Cedar Grove temetőben helyezték örök pihenőre.

FELHÍVÁS ÉS PONTOS ÉRTESETÉS.

Először Kobányi Tiborné Amerikai és Magyarországi Egyesült Magyar Munkás Bs. Egylet és Munk. Szövetkezet elhatározta, hogy kedvezmény mellett vesz fel tagokat.

Table with 3 columns: Age (15 évesőtől, 20 évesig, 25 évesig), Fee (2.25, 3.25, 3.75), and other details.

ezen beállítás mellett rögtön segélyben részesül. Egyesületünk 75 cent havi díj fejében fizet 86.00 havi betegsegélyt, halál esetén annyi dollárt, ahány tagja van az egyesületnek. Egyesületünk a haza vándorló tagjaink ép úgy fizet, mint itten, avagy kivándorló tagjaink minden utána fizetés nélkül, mert bizony öreg napjainkra sokan haza vándorolunk és ha egy ilyen megbízható egyetnek tagja vagyunk, mindenki szívesen ad, nem néznek ránk idegen szemmel. Minden munkás testvér tarisza kötelességének és köpén be azonnal, míg nem késő. Az Egyesült Államokban bárhol 12 ut taggal fiókat lehet alakítani.

Együletünknek van 24 szép osztálya 30 évtől, 55 évesig csak csaláklakozás, vagy új fiók alakításánál vehetők fel. Minden munkás testvéremet tiszteltet elvárva, bővebb felvilágosítást irassék erre a címre: Sipos Gyula Titkár, Box No. 420, Homer City, Pa. p. 211.

ÉRTESETÉS.

A Petőfi Sándor szövetkezet Connellsville, Pa. 23 osztály összes tagjait tiszteltet értesítom, hogy az e hó 30-án megartandó rendkívüli gyűlésen okvetlen jelenjen meg minden tag.

GYILKOSOK

EZEK ÖLIK MEG A LÁBAKAT.

Elzárják a levegőtől, melyből élető táplálékát felszívják, megfojtják a lábidegeket és a láb kinyújában izzadni kezd, hólyag, bűtyök, tyukszem nő rajta.

Levegő vagy Pedisin KELL A LÁBNAK.

Pedisin, mely táplálja, élteti és spólja a lábat, mely nem enged, hogy elfáradjon, izzadjon, hólyag, bűtyök vagy tyukszem nőjön rajta.

A PEDISIN PÓTOLJA A LEVEGŐT.

Egy nagy családi dobozzal \$1.00.

CLEVELANDI KORONA GYÓGYSZERTÁR

2812 EAST 79th STREET, I. CLEVELAND, OHIO

BUFFALO ÉS KÖRNYÉKE BAZÁR.

Közl: NAMÉNYI B. L. Irodavezető 41 Exchange St. Buffalo, N. Y.

Eruton értesítom Buffalo és környékén lakó magyar honfitársaimat, hogy ékszerüzemet a Grant Str. 1058 szám alól a Niagara Str. 2073-ik szám alatti saját házamba helyeztem át, amely a Niagara és Hertel között a harmadik ház.

A Buffaloi Szent István Bz. Egylet július hó 4-én a hitközség keretében pikniket rendez, melynek tiszta-újévedelme a hitközség javára lesz fordítva. A pikniken sok szórakoztató játék lesz, mint labda dobás, célbalövés, versenyfutás, stb. A pikniken való megjelenés az egyesület részéről kötelező.

Johnstown, Pa. és környéke. Közl: Gerlits Sándor, Irodavezető, Box 250, Johnstown, Pa.

WINDBER ÉS KÖRNYÉKE BANYASZAIHOZ.

Ha jól akar megélni, keresse fel a Liberty kőműves és vendéglő 1309 Midway, Windber az állomásnál szemben. Jó konyha és állandó cigányzene. A magyarság szives pártfogását kéri a tulajdonos.

PIKNIK! PINKIK!

A Verhovay Segélyegylet bedford-i 217-ik fiókja július hó 4-én a Fourth of July ünnepén nagyszabású pikniket rendez a Sirillo-féle farmon a Veres Kereszt egyháza, a melyre tisztelettel hívja meg a rendező és a Bedford-i környéki magyarságot.

Kitűnő gyomor gyógyszer.

Gyomorbetegségnek oly gyógyszerre van szükség, mely nemcsak az egész szervezetet, erőt, hanem szabályozza az egész emésztő rendszert. Különbösen öreg embereknek van szükségük az ily frissítőre. Ha nincs étvágya, ha székrekedés van, ha nyelve le van rakodva, ha rossz szájíze van, vagy emésztési zavaroktól szenved, akkor a

Severa-féle Gyomor Keserü

(Severa's Stomach Bitters) kitűnően fogja segíteni. Hamarosan Jobban fogja magát érezni, étvágya jobb lesz, a székrekedés elmúlik, az emésztési zavarok elhagyattnak és a teljes emésztő rendszer erősödik.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA

JEGYZŐKÖNYV.

Felvételeit New Haven, Conn. a New Haveni, Conn. Első Magyar László Főherceg Betegsegélyző Egylet 1918 június hó 16-án megtartott gyűléséről.

Jelen voltak: Lengyel Péter, elnök Horváth József pénztárnok, Babinszki János ellenőr, Krén György, Sulok János, Vasenszky Pál helyi, Baksa István, Angyal Márton vidéki számvizsgálók, Batik István, Hevymegi Dániel Tóth János inat, ellenőrző bizottság, Horváth Mátyas leltárnok, Mészáros Mihály titkár. Az 1-5-ös osztálytól megbizottak: Czimerman Antal, Varga György, 2-ik osztály: Kurencs István, az 5. osztálytól megbizottan kívül: Veszelnyi Viktor, Bodzay János, Kiss József és az angyosztály tagjai.

Előnk reggel 9 órakor a gyűlést megnyitván, üdvözi a megjelenteket és az 1918. június 16-án tartott rendkívüli gyűléséről felvett jegyzőkönyv felolvasását rendelt el, a felolvasás megtörténvén meggyőzés nélkül tudomásul vétetett. Előnk tudni, miszerint az egyesület alapbizottsága üzenetét a legjobb tudása és meggyőződése szerint teljesítette, végzett teendőinek részletezésére kitérni nem óhajtván, ellenben utal a számvizsgálók által adandó jelentésre, mely jelentés az 5. osztálytól megbizott Titkár jelentése. Jelenti miszerint az egyesület előfordult az egyesületre úgy az előnyös mint a hátrányos dolgokat a valóság megkezeléséig óhajta ismertetni. Bevezetésben az egyesületnek az államhoz való viszonylatát ismertetve, és megjelölte azokat az utakat, melyeken az egyesület haladni kell, ha zavartalan fenállást akar magának biztosítani.

Az alapbizottság megalkotásánál kettős cél tartandó szem előtt, az egyik hogy vannak az egyesület tagjai kik Amerikában szándékoznak maradni; a második, hogy vannak oly tagjai is, kik innen visszatérni szándékoznak, a kik itt állandóan telepedtek le jelenlegi formájában az alapszabály nem jó, azoknak, kik meg visszavándorolnak az alapszabály módosított formában is jó lesz.

A be- és kifutások meghatározása a mai kor követelményének megfelelő az érinfejen hagyandó. Több meghatározása az alapszabályban jelenlegi formájában felelőtlenség vált, az egyesület annak alkalmazása mellett sikerrel tovább kormányozni nem lehet. Az egyesület jól fel fogott érdeke kötelező teszi, hogy az egyesület az önkormányzati jogot áthitsak fel.

Előnknek szintén nincs jelenteni valójában. Számvetésről jelentik miszerint az elmúlt 5 hónapról a számvizsgálást megajatták és találtak. Bevételek \$2240.20 kiadást \$1656.58, maradvány \$583.62. Egyenként az egyesület könyvvizsgálatait rendezben találta. A megjelentek megismerésénél előnk a gyűlést 6 órára fel függesztette.

Délután 2 órakor előnk a gyűlést megnyitván, idközben megjelent Berger Ernő ügyvéd, ur, mint az egyesület jogtanácsosa. Titkár röviden ismertetve a szikeresen lenni valót, mire előnk a jótanácsot kérte fel a napirenden levő indítványok feletti észrevételek a megtételére. A jótanácsosok kélti meg a szavazásra a tisztviselők által előterjesztett indítvány elfogadását ajánlotta a jelen voltak.

1. Azon indítványt, hogy az egyesület neve változtassék át Amerikai és Magyar Betegsegélyző egyesületre, melynek a szikeresen lenni többséggel az indítvány elfogadva lett.

2. Azon indítványt, hogy az egyesület jövőben az "összetársas önmaria kormányozza" egyhangúlag fogadják. Ezek után előnk kinevezett egy 5 tagú bizottságot az alapszabály megváltoztatására és az abban foglaltakra 2 hónapon belül az összetársaság fog szavazni a jelenlegi állapotok 2 hónapig helytökön maradnak és az egyesület ügyeit el látják.

Az 5 tagú bizottságot előnk utasította, hogy a tisztviselői állásokra legye meg az ajánlatát a bizottság a következőket ajánlotta megválasztani tisztviselőnek: Előnknek: Lengyel Péter, Horváth Mihály, Gutorás Gusztáv, Titkárnak: Mészáros Mihály, Hevymegi Dániel, Lengyel Ferenc, Pénztárnoknak: Horváth József, László Barna, Krén György, Ellenőrzők: Babinszki János, Sulok János, Lipkák István, Trustee: Horváth Mihály, Lévai Mihály, Batik István, Thaller Antal. Előnk jelenti, miszerint a jelölt tisztviselők megválasztására annak idején az alapszabály terevezésénél és a legtöbb szavazatot nyert jelöltek lesznek a megválasztott tisztviselők, egyéni kielent, hogy ő maga ismételt megválasztása esetén azt el nem fogadja.

A gyűlés az előnk költségének kárpótlására \$12.00 a delegátusok napi díjával \$4-84 rendelt kifizetni. Több tárgy napirenden nem lévén, előnk a gyűlést bezárta.

Lengyel Péter Mészáros Mihály elnök. titkár. 152

A CHARLESTON COAL MINING COMPANY

CHARLESTON, WEST VIRGINIA

állami várostól alig mértföldnyire 900 akér szénmezőt vett meg, amelyen egy, már három év óta működésben álló, minden tekintetben modernül felszerelt bányava állandó művelés alatt. A bányát e folytonosan fejlődő W. Virginiai várossal a Kanawha-Michigan vasut köti össze, a kibányászott szén tehát igen kis költséggel és gyorsan juttatható piacra. Charleston város ugyanis mindenkor egy hatalmas iparu város volt, de a mostani háborus állapotok között a város kedvező fekvése folytán Charleston óriási jelentőségre emelkedett. Olyan ipari telepék nyitnak meg e helyen, amelyeknek sok ezer meg ezer tonna szénre van szükségük. Az új bányava folytonosan emeli a termelést, de annyi szénre nem is tudhat termelni, a mennyit Charleston város folytonosan szaporodó ipartelepén jó áron ne lehetne értékesíteni. A szénbányászati ügy háboruban, mint békeben nagy és biztos hasznót ad és ezért bizonyára örömmel fogja hallani az amerikai magyarság azt, hogy a Charleston Coal Mining Company alaptőkéjéből \$2.500.000 dollár névértékű elsőbbségi részvényt a magyarság körében óhajtunk értékesíteni darabonként 100 dollár névértékben és árbán. Ezeknek a részvényeknek 8%-os jövedelmezősége Ohio állam törvényei értelmében biztosítva van, de miután minden három elsőbbségi részvényre egy 100 dollár névértékű törzsrészvény is jár, a jövedelem a 8%-ot meg fogja haladni. Ilyen alkalom ritkán kínálkozik és ezért nagyon ajánljuk az amerikai magyarságnak, hogy ragadják meg az alkalmat és fektessék be pénzüket ilyen jól jövedelmező részvényekbe.

KITÜNŐ BEFEKTETÉS MINDEN KOCKÁZAT NÉLKÜL.

THE CHARLESTON COAL MINING CO. 500 KANAWHA NATIONAL BANK BUILDING, CHARLESTON, W. VA.

nem épül. A pittsburghi magyarság az a vidéken lakik legtozongesebben. A püspök is belátta, hogy a templomnak csak itt a helye. A hitközség azt óhajta, hogy vasárnap június 30-án minden pittsburghi róm. katolikus magyar jelen legyen az első misén.

HIREK A PITTSBURGHI ÉS VIDÉKI MAGYAR REF. EGYZHÁZ KÖRÉBŐL.

Istentiszteletek. Vasárnap e hó 30-ikán reggel pont nyolc órakor Rankinban, 11 órakor Pittsburghban és délután 4 órakor Zelenoleben lesz istentisztelet. Ezek a helyeken a papi szolgálókat ifj. Kalassay Sándor segéd-lelkész végzi, aki július hónap első vasárnapján az Elyriában szervezett egyháznak a gondozását veszi át s most elbucszik az itteni gyülekezetektől.

CHICAGO ÉS KÖRNYÉKE. HIRDETÉS.

Hazai vászongatya 85c helyett 50c Valódi 37 sz. Petőfi Sándor pipadohány fontja 36c Megrendelhető postán utánvétellel

SWARTHZ LAJOS NŐI ÉS FÉRFIURHA RAKTÁRABÓL

1018 EAST 93rd STREET CHICAGO, ILL. 149-54

Detroiti magyar főorvos

Dr. Gáldonyi Miklós Irod.: 2196 West Jefferson Ave. (Lakás épületben) Lakás: 2207 West Jefferson Ave. DETROIT, MICH. Rendelési órák: 12-2 óráig, 7-8 óráig. TELEFON: 1192 Irod.: Cedar 207. Lakás: Cedar 1192

Magyar Bekebró és Közjegyző.

Justice of Peace and Notary Public. Előnkkel és elnökkel követelések behajtását, jegyek és hitelviselők díjazását, bíráskodást, a munkásokban előforduló baleseteknél követelések elbírálommal fordulhat hozzá.

WEISZ ARMIN

1830 State St., Granite City, Ill. Telefon: 328-8.

A VERHOVAY SEGÉLYEGYLET 164-İK CHICAGOI OSZTÁLYA

1918 július hó 4-ikén, Fourth of July napján a HERMAN GROVE gyönyörű kerthelyiségében, a 12th Street és Thomas Ave. sarkán, nagyszabású nemzeti ünnepélyvel egybekötött!

PIKNIKET

tart, amelyre való kirándulásra tisztelettel meghívja a chicagói magyarságot. A RENDEZŐSÉG. Belépés előre váltva 25 cent, a pénztárnál 35 cent. Lesz mindenféle mulatózó játék, u. m.: kődobás, sziklabátás, tojás- és versenyfutás, lögrézés, világszaga, stb. Illetés étellekről és mindenféle italokról gondoskodik van. Molnár és Kardos híres zenekara fog játszani. UTIRÁNY: Barmely kártyól átazálva a 12th Street kárta a Thomas Avenueig, vagy a Garfield Park Elevaterral a Forest Park állomásig, onnan néhány block.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. Löwinger Ernő magyar orvos és sebész, az összes orvosi tudományok tudora. Címe: 1858 GRAND AVE., Chicago, Ill. — Rendel: 4. e. 10-161 11-ig, D. u. 6-161 8-ig, Vasárnap d. e. 10-161 12-ig. Telefon: Seeley 2904.

CHICAGOI MAGYAR ORVOS

Dr. S. C. GREENWALD, magyar orvos és sebész. Rendel: D. u. 4. e. 10-161 este fél 9-ig, Vasárnap d. e. 10-161 12-ig, 157 North Halsted Str., az emeleten, North Avenue sarkán, Chicago, Ill. kpz

Chicago magyar ügyvéd

Gottlieb Lajos híres ügyvéd mindenféle jogtanácsot ingyen ad lakosoktól. Rendel: 9 óráig délután 3 óráig: 133 W. Washington St., 5-12 emelet 419. szám 505. — Délután 4 óráig este 6 óráig, valamint Vasárnap d. e. 9 óráig, u. 12. e. 177 North Halsted Str., az emeleten. kpz

A VERHOVAY SEGÉLYEGYLET 164-İK CHICAGOI OSZTÁLYA

1918 július hó 4-ikén, Fourth of July napján a HERMAN GROVE gyönyörű kerthelyiségében, a 12th Street és Thomas Ave. sarkán, nagyszabású nemzeti ünnepélyvel egybekötött!

PIKNIKET

tart, amelyre való kirándulásra tisztelettel meghívja a chicagói magyarságot. A RENDEZŐSÉG. Belépés előre váltva 25 cent, a pénztárnál 35 cent. Lesz mindenféle mulatózó játék, u. m.: kődobás, sziklabátás, tojás- és versenyfutás, lögrézés, világszaga, stb. Illetés étellekről és mindenféle italokról gondoskodik van. Molnár és Kardos híres zenekara fog játszani. UTIRÁNY: Barmely kártyól átazálva a 12th Street kárta a Thomas Avenueig, vagy a Garfield Park Elevaterral a Forest Park állomásig, onnan néhány block.

A Chicagói Magyar Rákóczi Bs. Egylet

1918 július hó 4-én, csütörtökön a HOERDT GROVE gyönyörű kerthelyiségében Western, Clybourn és Belmont Ave. sarkán, a Riverview park közelében

Nagy Pikniket

rende. — Ezen pikniken a következő díjak lesznek kiadva: 216 malac, 616 libe, 616 kakas, 616 csirke, 616 kacsa és 616 galamb. Lesz tikkuglász, tojás-futás, sserenecse-kerék és Liberty-királynő választás.

Kitűnő italok. Illetés étel. Előrendi zen. Kérdete délelőtt 10 órakor. Belépéjegy 25 cent. UTIRÁNY: A Western, Clybourn vagy a Belmont kárte vendő a színhelyig.

XXVIII. évfolyam.

1918 Junius 29.

VASÁRNAP

A SZABADSÁG
INGYEN
MELLÉKLETE

MEGJELNIK
MINDEN
HÉTEN

SZABADSÁG SUNDAY MAGAZINE

NORDLANDBAN.

NEM ISMEREK még egy földet, ahol olyan sok állat és madár lett volna, mint odahaza Nordlandban.

A mindenféle tengeri madarakról, fókákról és halakról nem is beszélek, csak a nagyobb ritkaságokat említem. A sasokat, a hattyukat, a cobolyokat és a medvéket.

Mindent láttam, ismertem már gyermekkoromban.

Szülföldem erdei abban az időben a madárhangok egybefolyó, szakadatlan zivajával voltak telve. Tavasszal és nyáron a fenyőfajd kiabált az ormokon, télen pedig a hófajd zajongott a sűrűben, úgy, hogy a majorkák a saját szavikat nem hallották.

Ez gyermekkoromban volt. Pár esztendeje huszonöt esztendei távollét után újra odahaza voltam, s kérdésöködtem, mi van a fenyőfajdokkal és a hófajdokkal! Oh nem, akkor már nem hancuroztak az erdőben. Mióta nincsenek odahaza gyerekek, mintha csak a madarak is eltűntek volna velük a határból. Mert az egész nagy szigetet soha egyetlen egy puskás angol sem látogatta meg; tehát nem ők pusztították ki a madarakat, — elköltöztek, más vidékekre kaptak.

Egész gyerekségünk alatt tettünk-vettünk az istálló állatok körül s ápoltuk őket. A tehénnek közül egypárral egyidősek voltunk, a juhok és kecskék utánunk jöttek a világra s láttuk őket nőni, évről-évre nagyobbodni; végül olyan korosak és nagyok lettek, hogy kolompot akasztottak a nyakukba. Sok megapórolt pénzünk ment el, csak hogy a juhoknak és kecskének kolompjuk legyen. És ez a sok apró különböző hangú kolomp olyan szépen hallott az erdőben, mikor a csengésük összevegyült a nagy tehén kolompok szólásával.

Sohasem felejttem el, hogy kellett elpusztítanom a mi öreg macskánkat. Szerencsén hosszú ideig életben tudtuk tartani a mi vén macskánkat, úgy, hogy állandóan az az ő példányunk volt. Rend szerint tele volt forradással és vakmerő csatározásokban szerzett sebekekkel. Egyszer aztán megbetegedett, tele lett kiütésekkel, úgy, hogy nekünk, gyerekeknek, veszedelmessé vált a pajtáskodása; ezért el kellett pusztítanom. Nem mintha én lettem volna a legidősebb fiú; mert nem én voltam; de mert az anyám titokban engem bizott meg velem, senki mást; ezért vállaltam a dolgot: ilyesmi munkának csak megtudok majd felelni. S milyen dicsőség lesz rám nézve!

Vizbe fullasztani nem akartam. Ott nem kapna levegőt, gondoltam. Kötéllel akartam megfojtani. Kilenc-tíz esztendősen lehettem akkor, a macskánk szintén olyanforma idős, úgy, hogy jókora bátorságra volt szükségem a —dologhoz. A kamarába vittem a macskát. Ott a kötél egyik végét egy falbavert nagy kapocsra hurkoltam, hurkot kötöttem a kötél közepén is s a macska nyakát ebbe a hurokba tettem. Azután húzni kezdtem a kötelet.

Sohasem láttam még egy beteg macskát úgy nekividámodni. Nem nyávogott nagyon hangosan, nem is valami különösen jajveszékelt, hanem úgy fátt, hogy rettenetes volt nézni. Meghült bennem a vér. Azután mindenképen át akarta vetni magát a kötélre, alulra, földre, oldalra; egy ízben elért a karmaival s alaposan megkarmolt. Jó, hogy a kötél olyan hosszú volt. Mind hosszabbra hagytam, utoljára egész a végénél fogtam s teljes erőmből húztam. A macska pedig folytatta csudálatos kalimpalódzását; egyszer hosszúra laposan nyult el a kötél mentén, másszor fejfelé a földnek csüngött rajta. Nátulós lábait hihetetlen magasra meresztve. Beszélgetni kezdtem hozzá, mint a hogy a Jóhoz szoktak s biztattam, hogy maradjon nyugton; de aligha hallotta már a szavamat. Jó öt percig küzdöttünk egymással ezen a rettenetes módon, akkor egy utolsó lódulással magasan a kötél felé vetette magát, összegombolyodott a levegőben s visszahullott. Csendesen lógva maradt. De én tudtam, hogy a macska szívóéletű s

nem engedtem el a kötél végét, míg másik öt perc is el nem telt.

Akárki elfuhatott volna a végén, úgy remegett a lábom.

A macska halott volt. És én arattam bőven pajtasaim bámulatát. Mert nem közönséges munka volt, amit végeztem. Előadásom szerint a tulajdon két markommal fojtottam meg a macskát. S ha valaki megkérdezte, nem karmolt-e meg, egy életveszélyes karmolás helyét mutattam a kezemen s így mindenkit megtudtam győzni.

És egész a mai napig titokban maradt az emberek előtt, hogy milyen módon küldtem a macskánkat a másvilágra.

Kutyát nem tartottunk, úgy, hogy télen a nyul csaknem egészen a kápunkig bátorkodhatott. Olyankor csendesen voltunk, akár az egér s csettentettünk, hogy megnyugtassuk; mert tudtuk, hogy éhezik. De sohasem sikerült annyira közel férnünk hozzá, hogy ennie is adhattunk volna. Így nem tehetünk mást, félrelépünk s imádkozunk az Istenhez a nyulért.

Télen át nem egy kutyát láttunk csatangolni az uton. Messzire ismertük a környék összes kutyáit; de néha jöttek kutyuk, amelyeket nem ismertünk, olyan hosszú utat tettek meg; s megesett, hogy teljesen ki voltak merülve. Ha kiáltottunk nekik, megállottak s lekushadtak; nem is jöttek közelebb. A kamarában csak kétféle eleség volt, amihez hozzáférhettünk: kenyér és hering. És még ebből a kétféléből se vehettünk valami sokat, hogy észre ne vették volna; de különös természetű volt a mi anyánk; ha meglepett bennünket a kamarában, akárhányszor úgy tett, mintha elfelejtett volna valamit s visszafordult érte. És sokszor ettünk titokban kenyeret és heringet a rendes étkezési időknél kívül is és nem egy messziről a környékünkre tévedt kutyát mentettünk meg heringgel és kenyérral. Mint valami zsákba, tünt el belőlük az étel s havat habzsolta rá, hogy szomjukat oltás. S új bátorsággal vették megint nyakukba az országutat.

Egy téli napon, mikor János és én tüzelő fáért az erdőben kocsistunk, egy rénszarvasra akadtunk. Szép, nagy rénszarvas-tenén volt. Bizonyosan a kutyák ugratták meg a nyájából s eltévedt és mikor mink arra hajtvá megzavartuk, csak nehezen tudott pár lépésnyire földre ugrani az utból. János egész belebetegedett a szánakozásba. Visszafordultunk s hazahajtottunk, hogy kenyeret és heringet hozunk a tehénnek. Különösen megette mind a kétféle ételt s cseppet s félt tőlünk. Míg az erdőbe értünk, mögöttünk jött velünk maradt, míg rakodtunk is s hazafelé is velünk jött. De odahaza egyetlen egy felnőttnek se tűrte, hogy megismogassa; ha valakit el akart ütni magától, kapált az első lábával.

Éjszaka lett s kemény fagy készült; hosszas küzdelem árán végre kieroszakoltuk az apánktól, hogy éjszakára Isten nevében a szérűbe zárhassuk a szarvas s enni adhasunk neki. Reggel a szarvas nem akart az útjára menni. Ellenkezőleg több napig nálunk maradt s kezdett sokba kerülni; értesítettük az előljárót. A templomban is közhírré tették a szarvas szökését, de a tulajdonosa nem jelentkezett; bizonyára valahol a rénszarvas-nyáj legelő-mezőin tanyázott. Szó volt róla, hogy el kell árverezni a szarvas; de a mi szegény falunkban ki tudott volna megvásárolni egy akkora állatot? Hogy rövid legyen, végül is azt határozták, hogy lemészárolják és kilószámra adják el.

És minékünk az egész idő alatt egyébre se volt gondunk, csak a szarvas tápláltuk. Kenyeret szivesen evett, de a korpához nem nyult. Ellenben jóízűen rágt a fagyos répafelet, ami szerencsére volt otthon s azonkívül János és én titokban megfejtük az egyik tehén s tejjel is megkínáltuk a szarvas; de az sem kellett neki, ahelyett ő maga adott egy kis tejet. Egyébként a felnőttek fránt olyan inger-

lékeny és vad volt, hogy csak minket, gyerekeket türt meg a közelében; néha-néha lerántotta fejünkről a sapkánkat s körülszaglászta a hajunkat. Talán azt hitte, hogy valami szép borjufaj vagyunk.

Egy napon aztán eljött az egyik szomszédunk, akinek le kellett szurni a szarvas. De az tökfilkó volt ehhez a mesterséghez, rossz helyre szurta a kést s csontot talált; a szarvas kiszabadította magát közülünk s kiugrott az utra a késsel a nyakában. "Meglásd, mire se mennek vele!" — mondta nékem János, — "mégis csak megmenekül a szarvas!"

Most aztán azt határozták, hogy agyon lövik.

"Avval se fognak menni semmire se!" — mondta János. S megfogtuk egymás kezét s lelkesen kiabáltuk, hogy a mi szarvasunkkal semmire se fognak menni, akármit próbálnak is.

Értesítették a vadászt. Régi sörétes-puskája volt; azt először is a kályhára tartotta, hogy felengedjék a forró levegőben. Azután a töltéshez látott. Nem tudom, azért-e, hogy nem volt elegendő söréte, csak egész szeget vagdalt darabokra s azal töltötte meg a puskáját. Mikor elkészült, néhány varázsigt mondott a tűzbe; valami esküformát vagy olyasmit; minden mondas után mormogva, torzképeket vágya fordult meg. Viselkedése valami sötétnek, különösnek a sejtelmével töltött el bennünket. Egy ilyen vadász nem is egyszerű mesterember, hanem álomlátó; rengeteg misztikum van a tetteiben.

Azután újra szarvánál fogva akartuk vezetni a szarvas. Makacs és bőszi volt annyira, hogy makacsabb és bőszebb már nem lehetett s nem akart megint az udvarba jönni; nekünk kellett lemenni hozzá a domb alá. A vadász ráfogta a puskát, egy örökkévalóságig célozott s végre elcsütötte.

Egy rénszarvas-tenén bizonyára nagy állat, de még egy nagy állat is erősen megrendül, ha egy töltés söréte és szeget kap az agyába. Egy pillantásig mintegy megsejtülve állott ott a szarvas, mintha csak valami az agyában fészkelő hatalmasságra hallgatna, azután térdre bukott s az oldalára fordult. Mi csak azt láttuk, hogy valami bozontos szürke tömeg megmozdul egy párszor, azután nyugodtan fekszik.

Igy pusztult el a rénszarvas-tenén. Én költeményt irtam róla, nehogy olyan nyomorultan döögjön meg, mint egy kutya. Sok versből állott a költeményem, de most már csak ezt az egyet tudom:

*Megvita már az éhség s szenvedés harca;
Oly jól és tisztán nyugszol már a sírban.
Jó angyalod vigyen fel a mennybe,
S adjon ott néked mannat és nyugalmat.*

Meg kell még emlékezni a kártékony madarakról is, azokról a madarakról, melyek tavasszal vetés idején falkaszámra szállják meg a földeket s feleszik a vetőmagvat; ilyenek különösen a vadlud, a tuzok és a tyukok. Nekünk, gyerekeknek volt a tisztunk, hogy távol tartassuk őket a földektől s mink haragudtunk ezekre a kártévő madarakra, mert fáradságos volt örökösön vigyázni rájuk és sokszor kellett félbeszakítanunk miattuk játékaikat. Haragunkat különösen a tyukok érezték meg; gyakran nagyon is kegyetlenül bántunk el velük.

Igaz művészetig vittük; hogy, ha rákerült a sor, kövekkel, fadarabokkal úgy eltaláltuk őket, hogy épen csak ott nem maradtak; hangos sivalkodásukra az apám megkopogtatta a szoba ablakát, hogy szarjunk határt vérszomjunknak. Az egyik esztendőben János egy puskát kapott kölcsön, amivel lehetett egyet-mást. Szentélyesen vadászott, de az erdőben mindig hibázott; mikor ellenben a tyukokra kezdett lövöldözni, a szép nyugodtan álló tyukokra, talált. S azal meg is voltak számolva a puska napjai.

KNUT HAMSUN.

A GYEREK.

IRTA ZSIRKAY JÁNOS.

UGY is kezdhetném, amint a mesében van... hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember, akinek annyi gyereke volt, mint rostán a lyuk, sőt még egygyel is több... De hopp! Nem szabad eljártatnom a számat, vissza kell szívnom, amit mondtam, mert az én emberem szegénynek ugyan, elég szegény volt, de gyereke nem volt neki. Egy se? Persze, hogy nem. Egyetlenegy sem. Lett volna ugyan, mert hát... de nem volt. Hogy miért? Tudja a jó — háziúr — ott abban a gyöngytyuk-utcai nagy kőházban, akinek házmesterre volt szüksége. Kajszin András, az a szegény ember, akiről itt szó vagyunk. Állásnak ugyan nem lett volna éppen a legutolsó a Kajszin Andrásé, ha fizetése kevés volt is, de a kapupénz, a borraló aztán a különféle mellékjövödelmek, új lakóktól azért, hogy a házmester ur jóindulatát megszerezzék, régi lakóktól, hogy a lakáspénz különben is magas higanyoszlopa még magasabbra ne szökkenjen negyedkor: summa summárum, az állás meglelt volna és mi sem zavarta volna Kajszin Andrásnak és hitese nevének, Böngér Juliának testi-léleki jólétét, ha a háziúr be nem vette volna a statutumok közé: "Keresztetik egy gyermektelen házaspár... a ki... stb."

Kajszin a "jó vidék"-ről került a kötornyos Babelbe, — a katonaság után. Itt talált rá Julisra, a kivél valamikor, régen, együtt hancuroztak a kürtösi réten libáörzés közben. Most Julis a pesti padlót fényesítette, villanylámpát, vízvezetékét kezelte, városi ruhában járt: szóval, egészen pesti lett, de azért a szíve mélyén — titokban — ott lappangott a vágy a kis vöröstornyu, giling-galangharangos, fehér házikós falu után; ahol hét órákor már a nagy boglyas kemence körül ül a család s kattog a rökka vig' nótászó mellett... Mikor Kajszin Andrásal összeházaszták, mintha egyszerre meglevénedett volna az édes mult a maga összes szépségével, bájával, feledhetetlen gyermekéveivel. Kajszin András akkor portás volt, zsinóros kabát volt rajta, a sapkájára pedig nagy aranybetűkkel volt felírva: "Portás". — szóval cifra volt. Tetszett is a Julisnak nagyon.

— Nini, ez még szebb ám, mint a ködmön. Ha így látnának a kürtösiek, bizony, hogy meg sem ismernének.

— Hiszen te is egészen pesti dáma lettél. Otthon a nótáriusné se jár különben. — A nótáriusnéről aztán felbukkantak a régi-régi emlékek... — Emlékszel még a "békásra"? A nagy tóra, amiben furdogtunk? Meg a rektor szilvására, ahol összeszaggattam az ingemet, mikor szilvát esentem — neked... meg, mikor a kalapom beleesett a tisztelendő méhesébe, azaz, hogy nem is esett, hanem a Mihók-gyerek dobta be... Én érte másztam, összeesiptek ám a méhek, olyan lett a pofám, mint a duda.

Jót nevettek a visszaidézett multon s úgy érezték, mintha nagyhirtelen megtelt volna a pesti konyha akác- és mentaillattal. — A falu... — kezdte a leány. — Mégis csak más... Itt más az élet. Élni még csak hagyján... de meghalni! Mentis Isten!... A multkor láttam egy temetést... Képzeld csak — futó kocsin vit-

ték a halottat. Futva! Rohantak a szegénynyel. Ebben az istentelen Mahomed városban még a halottól is sajnálják az időt...

— Te... Julis, hallod-e...? — kezdte a leány. — Én is szakasztott ezen mód gondolom. Pest csak arra jó, hogy egy pár krajcárt szerezzen magának az ember. Ha aztán pár garast összegyűjtött: menjen oda, ahol a bölesője ringott. Egy kis házikó, amely előtt kert van. A kertben méhek szép sorjában. Egy kaptár zöld, a másik fehér... a harmadik piros... aztán az udvar... hemzseg az élet... ruca, liba, tyukok... Nem úgy ám, mint itt la, ahol az udvar csak arra jó, hogy szőnyegot poroljanak rajta...

— Muskátlí. Milyen szép virág is a muskátli, — mondotta a leány. — Falun még a virág is szebb...

— De ilyen virág nem nyílik ám falun, — mondta András — előmutatva egy szürkefedelű könyvecskét, melyre nagy, vastag betűkkel az volt írva: "Takarékony".

— Hü-bá, te nagy ur vagy, — szölt a leány. — Te még megveszed a Gönci-birtokot, elveszed a sarkantyus Terát, te leszel az első gazda Kürtösön.

— Azt mán nem! Hanem, ha nincs ellenvetésed, Julis... hát... hát összehetjük a keresetünket... Kettő mégis csak több, mint egy, igaz-e?

Julis lesütötte a szemét. — Most mán spórolni fogok. Meglátjuk, ki tud többet. A szoba ur is ígért valamit... Nekem is van egy pár koronám.

Nacsak, ne szobaurazz. Ez nem viszen jóra, — mondta a leány.

— Hiszen a fizetésből is futja, — pironkodott Julis, attól tartván, hogy még valami rosszat gondol az Andris, aki immár a vőlegénye. A cifra, hivalkodó pesti konyha még sohse látott két olyan boldog embert, mint ez a két falusi veréb volt. Hja, nem esoda. Az Andris portás volt a Szarvasban és a bankban volt százhatvan koronája. Julis meg szobaleány volt húsz korona hónapi fizetéssel és tizenégy koronát megtakarított pénzeeskével. Kezdetnek pedig ez is elég...

Hanem a kis falusi házból, a miről mindketten álmództak, semmi sem lett. Elvőtte a rávaló pénzt a gyerekek. A szürkefedelű könyv is már régen fölvetta a "néhai" nevet, kellett a pénz keresztlőre, ruhára, cipőre, életemre.

A kis szoba, ahol fészket rakott az új pár, minden évben megkapta pontosan az öt új lakóját: egy fiu, egy leány, egy fiu, egy leány, ugyanarra, hogy a szoba telestele volt apró, kőcos kis gyerekfejjel, akáresak a mákoskalács mákkal.

— Uram Isten, mi lesz velünk? Ki tud majd annyi szájra keresni? — tépelődött Kajszin Andrásné, végignézve a csipogó gyerekseregen.

— Nem baj. Csak egészség legyen, — szölt Kajszin, aki gyö-

nyörrel hizlalta szemét a szépen fejlődő sokaságon.

Olyan egészséges, friss volt valamennyi, mint májusban a hajnali levegő. — Gond, baj volt velük elég, de öröm is. Mert ugyan mi szerzett volna Andrisnak nagyobb örömet, mint mikor az ő maszatoképu kis fia fölmaszott a térdre és apró, pötöm kis kezével cibálni kezdte az apja bajuszát.

— Mi lesz belőled, Bandikám, mi?

A kis csöppség rávágta: — "Likkancs", annak jó dolga van...

— Rikkancs? És te, Pista? — Körhintás, vagy villanyos kalauz...

Iám, már a gyerekei nem fogtak tudni arról az elvesztett boldogságról semmit, amit ő, meg az asszony érez a kis hegyközi falu után, a virágos mező, a méhészgáz után... Nekik már a lépcsőház, a villamos, a gyárkémények, a Városliget, a Körutak emlékei nyomódnak a lelkükbe, az ő számukra már meghalt a falu, melynek kis házai előttük csak viskók, poros, sáros utai elviselhetetlenek lennének. Nagy sóhaj szállt föl a kebléből s olyan valamit érzett, mintha el kellene temetnie egy szép, nagyon szép álmot.

— Ti, ti, pesti csibészek, ti... — mondta tréfásan, megbarackolva a kis nebulók buksi fejét s ebben a szóban bizonyos lenézés volt a tulajdon gyerekei iránt, akiket a nagy város már elszakított tőle, az ő álmaitól, az ő élejtől.

De ez még nem lett volna a legnagyobb baj; az igazi baj ott kezdődött, mikor egy komor téli este András halványan, szinte magából kikelve lépett a szobába. Az aranybetűs kalapot mérgesen esapta az agyra.

— Csödbe került a hotel, — mondta: — Bezárták a kapukat. Nincs szolgálata.

Leült és a fejét a tenyerébe hajtotta. Az asszony szólni akart, nem tudott. Ez volt a legszörnyűbb, legkeservesebb estejük... Bandi az apja kalapját a fejére tette, a tükörben nézegette magát és kacagott a többi testvérével. A kis apróságok mit sem értettek abból a szövből, hogy "csödbe került a hotel..."

Ebben az időben jelent meg a főnt már említett hirdetés, mely szerint egy gyöngytyuk-utcai házba gyermektelen házaspár házmesteri állásra keresetik.

— Meg kéne próbálni, Andris, — mondta az asszony.

— De hát olvasod, hogy "gyermektelen". Nem érted?

Körüljártatta a tekintetét az apró szenteken és akaratlanul is elmosolyodott.

— Nyole. Hogy az Isten tartsa meg őket.

— Jó gyerekek ezek, nem galibáznak... — vélte az anyjuk.

— Jó gyerekek. Neked. Mert az anyjuk vagy. De másnak, egy idegennek... egy... egy háziurnak.

— Megpróbálhatnád. Nem kerül pénzbe. Hátha megtetszenél... A kékruhában az ezüstszinórral... Hátha...

Ez a "hátha", amely minden

ember szíve mélyén ott settenkedik s a minék másképp "remény" a neve, utnak indította Andrist is a Gyöngytyuk-utca felé. Hej, be, nehezen várta haza az anyjuk. Le is térdelgette a kis apróságokat sorba, imádkoztatta őket, fenyegetve: Szépen, gyerekek. Ha nem imádkoztok, nem lesz ám, karácsonyfa!

Mikor belépett az ura, le akarta olvasni az arcáról az eredményt.

— Már semmi, tudom... ugye semmi!

— Házmester vagyok... — mondta Kajszin, miközben az arcán bizonyos kétesértelmű mosoly játszadozott.

— Igazán! Andris! Igaz, hej! — faggatta az asszony.

— Mondom. Jó bizonyítványom volt megkaptam...

— Hála Istennek... Istennek hála...

— rebegette az asszony, mindkét kezével a szíve táját szorongatva. A nagy boldogság abban a két könyöseppben szivarogott ki és testesedett meg, ami az orcáján végigperdült.

— De... — kezdte Kajszin — egy kis baj van ám... Nincs gyerek.

Hirtelen, minden körülírás nélkül, röviden mondta ezt, mintha maga is félt volna e szótól, gyermekeinek nyetén való megtapasztalásától.

— Nincs gyerek, — mondta újból. — A háziúr úgy akarja.

— És? Nem értelek.

— Az állás nagyon jó, szép jövedelem... sok lakó... gazdag emberek... és... és elvállaltam.

— Nincs gyerek és nyole van.

Nem szabad lenni és mégis van s te válllod... Ezt se fogja föl egykönnyen az ember...

— Nohát igen. A gyerekek a nénemhez mennek...

Az asszony hirtelen átkarolta a kis pözi Julist, aki véletlenül melette állt mintha attól tartana, hogy el kell veszítenie gyermekeit.

— És az Imjés... Mi lesz ezzel a? — kérdezte a bölesőre mutatva. — Ezt is odaadjam? Elvállaszam? Megvönjam tőle a táplálékát?... Akkor jobb, ha mindjárt megölöm; nem kínozzom tovább... — Sört.

— Jó, jó... Nem kell azt mindjárt így felvenni, lelkem... Erts meg... Szegény ember vizzel főz... s úgy segít magán, ahogy tud. Nincs mit válogatni. Ugy gondoltam, hogy a gyerekek egyelőre kimennek a házból... amíg a háziúr meg nem ismer, meg nem szeret... aztán a többi jön magától... Külömben is, amint halottam, a háziúr nagyon ritkán van a fővárosban, nem kell neki tudnia a dolgról...

Meghányták-vetették jól a dolgot. A hét nagyobb, egyelőre a nagynénihez költözik, a kis hat hónapos Imrist pedig becsempézik a lakásba.

— És ha sír?

— Majd segítünk valahogy, — mondta Andris, — a fő, hogy bent legyünk már a házban...

Igy is történt. Hanem a videházmester pár hét mulva azt mondta a feleségének:

— Te, Boreša... soha ilyen bolond népet, mint ezek a házmesterek... Hogy egész nap nyikorogtják a gramofont, azt még értem. De hogy sokszor éjjel két órákor is járják a bolondot, az már igazán nem megy a fejembe.

No, mert András úgy oldotta meg a gordiusi esemőt, hogy valahányszor a kis Imris nyugtalan

Kodni kezdett, a gramofon leg-
zajosabb lemezét szólaltatta meg,
egy katonamarsot, vagy karéne-
ket, ami elnyomta a kicsike gyön-
ge hangoskáját.

A többi hét testvér pedig, az
édenből kítaszították, csak egy
napon jöhettek látogatába. Fel
volt köztük osztva a hét, minden-
napra esett egy látogatás. Hétfőn
kezdte Pál, folytatta Jolán, az-
tán jött Bandi, Julis, Pista, Er-
zsók, Kari.

Egyszer szerencsére vagy sze-
rencsétlenségre, Kajsinnak az az
jülete támadt, hogy a születés-
napját lakomával fogják megülni,
amelyen mind a hét gyerek meg-
jelenhet. Nyár volt, löverseny volt
s a háziur nem volt otthon, sza-
bad volt a vásár. Képzelték: a
gyerekek végtelen boldogsága. Az
anyjuk mindegyiknek a kedvelt
ételét készítette el. Pál a diósré-
test szerette, Jolán a mákospat-
kót, Bandi a marcipánt, Julis a
dióbefőttet, Pista a csokoládét,
Erzsók a törökmézet, Kari a ma-
zsolaszölit; megkapta mindenik,
amit kívánt. Fejedelmi nap volt
ez. A lépcsőház csak úgy vissz-
hangzott a kacagástól s a más-
kor oly csendes kapualj nyugal-
mát hét boldog gyermek sivalgá-
sa verte föl. Kajszin és az anyjuk
arca angárzott az örömtől.

— Nézd, csak a Pál!... egészen
te vagy... a szemé... a kacagá-
sa... Bandi a nagyapja... Ha
látná!... Pista a Feri bácsira
vág... Hogy nőnek ezek a raj-
kók, mint a csalán...

— És a kis Jolán... Nézd,
eszem a lelkét. Egészen az apja
lánya... de szakasztott te is
olyan gyerek voltál...

Kikandikáltak az üvegablak

esipkés függönye mögül s egész
lányukat valami kimondhatatlan
édes gyönyör járta át, látva éle-
tük fájának egészséges, viruló
hajtásait.

E pillanatban megértették, fel-
fogták az élet nagyszerűségét, ti-
tokzatos misztériumát, a sok-sok
küzdélem, remény, kudarc és tu-
sakodás mind egy boldogító, édes
gondolatban forrt össze: a gyer-
mekek, a sivalgó, hancurozó,
az életnek örülő gyermekek gon-
dolatában.

De ekkor valami történt ami
megfagyasztotta a házmeisterben
a várt. Amig gyermekeik gon-
dolatlan játékát szemléltek, nem vet-
ték észre, hogy autó állt meg a
kapu előtt, csak azt látták, amint
az ajtó föltárol s a sivalgó gyer-
mekhad között megáll egy zord-
képű, cilindres ur és kérdi:

— Mi ez?...

Páni félelem. A visingást, ka-
cajt halálos esőnd. váltja föl, a
gyerekek szinte ösztönszerűen
megéreztek, hogy aki köztük
megjelent, az az ő boldogságuk
megrontója.

Jolán, Bandi, Julis idejekorán
menekült, de a többiek ügyetle-
nül, zavarodottan álltak az isme-
retlen ur előtt.

— Házmaster!... — szölt a ri-
deg, halálos ítéletű kiáltás.

— Parancsol, nagyságos ur... —

— Kajszin megállt az ajtóban,
arca halvány volt, ajka megrán-
dult.

— Miféle gyerekek ezek itt?...

— kérdezte az előbbi hang.

— A... a... —

Hazudni akart, de elakadt, nem
jött ki ajkán a Judás szó, mely-
lyel megtagadja gyermekeit. A
szepegő kicsikékre tekintett, akik

úgy néztek rá, mint aki elég erős,
elég hatalmas megvédeni őket
minden veszedelemmel szemben.

A nagy csöndet és éles, zsarno-
ki hang törte meg, egy, áruló
hang, a kis Imris türelmetlen, kö-
vetelő hangja. Rá nyomban meg-
szólalt a gramofon, a lármás ka-
tonamars, amely a drámai hangul-
latot oly kómikussá tette, hogy
a háziur komor arcáról eltűnt a
szigorúság, a harag s jóízűen ka-
cagni kezdett. Már pedig, ahol
kacagnak, ott nagy baj nem le-
het.

A háziur — úgy látszik — meg-
értette a helyzetet.

— Hallja, András, két gramofon
sok egy házban. Nem gon-
dolhatja!...

— Sok bizony, nagyságos ur,
hát még ha hét verép sipog hoz-
zá — falatért. Az csak aztán a
muzsika... nagyságos uram...

— Nyolc!... Eh, a teregettét,
de kijutott belőlük... Hát, az-
tán hol tartja őket?...

— A nénémnél, nagyságos
uram. Ma születésnapom van, hát
hazahoztam őket, hadd örüljenek
egy kicsit az anyjuknak.

A házi urnak meglágyult a sze-
ve. Különben is jó napja volt, be-
jött a "tippje", sokat nyert,
nagyszerűen oszonnázott, régen
nem volt migrénje, szóval min-
den közrejátszott, hogy nagylelkű
legyen.

E pillanatban a gazdag ur az
élet mélységére látott és meglá-
gyult a gondolata, hogy a sze-
gény embernek a gyerekeit kell
megtagadnia a mindennapi fa-
latjáért.

— Nyolc, — mondta még egy-
szer olyan hangon, mintha a föld
legnagyobb csodáját említené vagy

a legérthetlenebb dolgot, ami
csak elgondolható, — hogyan le-
het valakinek nyolc élő gyerme-
ke, mikor neki egy sincs.

— És milyen egyformák mind
és milyen apróságok. Szegények.
Nem volna jobb nekik az anyjuk
mellett?

Ej, csak ez kellett Andrásnak,
több se.

— Ha a nagyságos ur meg-
gedné... legalább az apróbb-
ját!...

De ekkorra már az asszony is
elősomfordált, értezte, hogy itt
szükség lesz rá, mert anyai ösz-
töne sejtette vele, hogy ő jobban
tudja védeni gyermekei jogait,
mint az apjuk.

— Jó gyerekek ezek, nagysá-
gos uram, — mondta az asszony
— nem fognak ezek sok vizet za-
varni... Istenem, istenem, be jó
is volna, ha mellettem lehetné-
nek... mégis csak más az, nagy-
ságos uram... a szülő csak szülő
marad... a rokon se pótolhatja a
szülőket. Hát már a nagyobbakat
minek dobnád el magadtól, ha a
nagyságos ur megkönyörül raj-
tuk?...

És a nagyságos ur egyetlen szá-
vával egyensúlyba hozta egy csalá-
d boldogságának főbillent mér-
legét. Kegyelmet adott, megbö-
csített és jutalmazott. Mondanom
is fölösleges, hogy a Gyöngytyuk
utcaiban nem volt aznap boldo-
gabb család, mint a Kajszin An-
drás családja, a gyerekek ott
maradtak, Imris szabadon sirha-
tott s nem kellett a gramofonnal
versenyeznie s mind a hét gyerek
visszanyerte az elvesztett otthon
mindennél drágább melegét és
boldogságát!

PETYKÓ.

IRTA KÖKÉNY LÁSZLÓ.

PPETYKÓ egy rövidfarkú pinesi
kutya volt és ott élt abban a
csendes kis faluban, ahol eddig
minden esemény a zötyögő helyi-
érdekű vasut érkezése volt. Azért
mondom, hogy eddig, mert mosta-
ban már más események is tör-
ténnek.

Kisbíró uram ugyanis hol en-
nek, hol annak az atyfiának,
néha meg éppenséggel hangos
szóval egy egész fia-ármádiá-
k adja illő hivatalos komoly-
sággal tudtával, hogy illetékes ka-
ponai parancsnokságukhoz bevo-
lulni el ne mulasszák, a haza vé-
lemény szempontjából.

Egy ilyen behívó-parancsot
szűdött Petykó története is. É-
n az előbbi élete olyan közönséges
otya-élet, a mi történetnek ép-
en nem nevezhető.

Szükséges ugyanis a dolgok
megértéséhez tudni, hogy Petykó
gazdája, Péter, a beesülletes ko-
csmesterséget űzte abban a cse-
ny kis faluban, a melynek csönd-
t a föntebb említett helyiérde-
kű vasut díbörgésén kívül csak
a ő porolyének zaja törte meg.
Egy behívó-parancs következté-
n azután megkünt Péter poro-
lye a csöndet zavarni és Péter elő-
eresvén a padlásról katonaládá-
it, Petykó kíséretében megindult
a helyiérdekű megállóhelye felé.

Az asszonykné illő sirással bu-
csuztatta Pétert, a sógorok és ko-
mák pedig szerencsés visszaérke-
zést kívántak neki. A masina
megérkezett, Péter felszállott,
Petykó pedig csendes rezignáció-
val csóválta rövid farkát, csak
akkor törve ki keserves vonítá-
sán, a mikor a szelid masina lát-

szólag a legbékésebb szándékkal
zötyögtetni kezdte a gazdáját, ki
tudja, hová...

Ezóta az eset óta Petykó meg-
változott.

Kerülte a társaságot — érted a

keretek alatti kutyaösszejövele-
ket — egészen elomposodott, nem
ugatta meg a kocsikat és amikor
csak fehet, künn ólálkodott a
vonatnál. Folyton várta, folyton
kereste a gazdáját. Közben lehul-

lott a hó, közben elmúlt a kará-
csony és közben Péterné asszony
hivatalos irást kapott, hogy férje
uraz az északi harctéren hősi ha-
lált halt s neki ennyi meg ennyi
segélyre van igénye.

Az asszony egy darabig sirdo-
gált, a szomszédok egy darabig
beszéltek róla, azután kezdtek el-
felejteni, hogy valamikor szölt a
poroly a Péter kovács műhelyé-
ben.

Csak Petykó, mint ahogy hű
kutya-hoz illik, nem felejtette el.
Még mindig kereste a gazdáját.
Kora hajnalban már a műhelyaj-
tót leste, hogy nem nyitja-e ki
Péter? Haragszókor a templom
elé szaladt s a népek közt kutatta
gazdáját. Azután megint a vasut-
hoz ballagott, lógó fejjel, esügge-
dő, de még élő reménnyel. Mind-
hiába!

Később egész elzúllott. Napo-
kig elkészült a mezőn, nem evett,
nem ivott. Egy ilyen kószálás után
habos szájjal, vérben forgó szem-
mel jelent meg a vasutnál.

Az emberek rémülten kiabál-
ták: Petykó megveszett! Néhá-
nyan fejszéért szaladtak, hogy le-
üssék. A bakter a puskáját keres-
te. De nem volt rá szükség. A
fordulónál föltűnt a vonat. Pety-
kó a düh és elkéseredtség ide-
len vonításával rohant feléje és
vicsorított fogaival nekiugrott a
lokomotivnak, hogy bosszuját ki-
töltse rajta.

A sínek között szépen, fehéren
csillogott a hó és a szép, fehér
havat a szegény Petykó kigázolt
vére pirosra festette.

Petykó megtalálta a gazdáját.

Humor.

Egy fiatal, de máris nagyon
letört zseni gyerek kolosszá-
lis pechje fölött mulatott a
börze népe.

— Hát ez a legnagyobb
pech, ami embert érhet! — fu-
tott be egy börszáner a hírről.

— Képpel van szó, miről van
szó? — érdeklődtek mindenfe-
lől.

— Ismeritek a fiatal H-t,
ugy-e?

— Hogyne! Itt hagyta az
utolsó garaszt is!

— Na, mintán mindenét el-
vesztette, hogy megkaphassa a
gazdag Kohn és Karpeles-cég
lenyát, áttért a zsidó-hitre, és
a leány a mult héten férjhez
ment egy — keresztényhez!

Egy kaszinóban éveken át
kártyázott egymással két derék
kereskedő. Egyszerre csak va-
lami megzavarta a kölesönös
békét.

Egy párti alkalmából az
egyik fél nagyon megharagu-
dott a másikra s szavakkal in-
zultálta őt.

A másik — előkelő lovag —
nem akart nagyobb botrányt
és ezzel vágott vissza:

— Tekintse magát pofon-
ütöttnek!

Ezzel az elméleti pofonnal
elintéztettek velve az ügyet,
távoznia akart.

Mire az első — szintén elő-
kelő lovag — areulütötte a má-
sikát, de így szólt:

— Tekintse magát nem po-
fonütöttnek!

—

Az utcán idegeket tépő vo-
nítás kíséretében robog egy
hatalmas automobil. Valóságos
vasuti kocsi. Benne hanyagul
hátraulva egy kövér cilinde-
res ur. Monoklivál a szemén,
nagy szivarral a szájában.

Két sétáló megáll és utána
néz.

— Ki ez az ur? — kérdi az
egyik.

A kérdező megmondja a
nevét és hozzáteszi:

— Ez a város legnagyobb
kártyása. Éjjel-nappal kártyá-
zik. Kártya nélkül nem is tud-
na élni...

Amire a másik gunyosan
közbevág:

— Ilyen jól semmiesetre sem!

RAGUSA HERCEGE.

ELBESZÉLÉS. — IRTA, FARKAS PÁL.

A Z 1821-ik évnék egy forró őszi estéjét Marmont Ágost, Franciaország marsallja és Ragusa hercege a Tuileriákban töltötte. A Szent Lajos-rend vitézeinek ünnepi lakomája volt és Franciaország marsalljai hivatalból résztvettek ez ünnepélyen. Ragusa hercege szívből utálta a Szent Lajos-rend összes vitézeit, ezeket a nyegle emigránsokat, a kikkel majd egy negyedszázadig szembe állott és akik most végül jóindulattal megveregetik a vállát. Kedvetlen és elborult arcát itt tehát a maga díszhelyén és szótlanul bámult maga elé.

A háta mögött beszélgetést hallott. Nem fordult hátra és így nem látta az arcokat. Csak a szavakat hallotta.

— Sajnos, sajnos, még mindig nem érvényesítik a kellő erélyt, — mondotta az egyik. — Amíg az ugynevezett nemzeti javakat nem veszik vissza bitorlókától, a régi rend nem állott helyre.

— Ugy tudom, Monsieur igen komolyan foglalkozik ezzel az ötlettel, — válaszolt a másik. — De mit akar? Ő felsége gyenge — sajnálatraméltó módon gyenge.

— És ennek a gyengeségnek legjobb nyomát itt látjuk a Tuileriákban, amely még mindig tele van bonapartista csöcselékekkel.

Ragusa herceg homlokán mély ránc jelent meg. Bonapartista csöcselékek — ezek ők és barátai, akik még idején elhagyták a császárt. Jól jártak. A rangjukat és méltóságukat megtartották és mégis — mégis, Ragusa hercege úgy érezte, hogy a régi rojalisták még mindig nem biznak benne, még mindig gunyos megvetéssel nézik. Az utcán pedig néha rongyos ruhájú katonákkal találkozott és a marsall ilyenkor kelletlenül félre fordult.

Egy ajtónál most mély meghajlással hozzálépett.

— Künn a galériában egy fiatal ember várakozik, aki mindenáron kegyelmességgel akar beszélni. Azt mondja, hogy fontos hirt hoz.

— Megmondotta a nevét?

— Azt is csak kegyelmességgel akarja megmondani.

Ragusa herceg fölpillantott.

— És milyenféle ember? Katona?

— Nem. Polgári ruhát hord. Különbösen még fiatal ember és igen rendes benyomást tett reám.

— Jól van, kimegyek hozzá.

Az ismeretlen közvetlenül az ajtó előtt állott. Magas termetű, halovány arcú fiatal ember volt, hosszú fekete hajjal és nyugtalanul égő szemekkel. Az école polytechnique növendékeinek öltözetét hordta. Amikor megpillantotta a marsallt, egy lépést tett feléje.

— Labedoyére vagyok, — mondotta bemutatkozás gyanánt.

A név kellemetlen emléket ébresztett fel Ragusa hercegeben. Egy fiatal ezredes jutott eszébe, aki Grenoble előtt elsőnek pártolt át ezredével az Elbából visszatért császárhoz. Waterloo után azután a király mint árulót felfelvette.

— Labedoyére, — ismételte most a nevet. — Talán rokona...

— A kivégzett ezredes fivére vagyok, — szakította félbe a másik. — Igen. Fivére vagyok annak az embernek, aki mindhalálig hű maradt császárához.

Ragusa hercege kiegyenesedett,

— Csak ezt akarta mondani? — kérdezte hidegen.

— Ő nem. Egy hirt hoztam, amely kegyelmességgel bizonyára érdekelni fogja. Ma még senki sem tudja, a hivatalos jelentés csak néhány nap múlva fog megjönni. De én akartam az első lenni, aki kegyelmességgel e hirt közli.

— Miféle hírről van szó? A fiatal ember most egészen közel lépett hozzá. Azután halkán mondotta:

— Ő meghalt.

Nem mondotta meg, hogy ki az az ő és a herceg mégis megértette. Az ajkai elsápadtak. A keze lehanyatlott. A szeme riadt tekintettel pillantott az előtte állóra.

— A császár...? — mormogta.

— Igen, a császár. Május ötödikén este halt meg. — a legkegyetlenebb szenvedések után. Halálós ágyánál néhány francia híve sirt, de csak halkán, mert az angol kormányzó is ott állott, aki alig tudta bevárni a pillanatot, amelyben a jó hirt jelentheti. Azután eltemették. Azután fölbonították a végredeletet. Utolsó kívánsága, hogy a Szajna mellett pihenjen. De ugy-e, kegyelmes uram, ezt a kívánságát se fogják teljesíteni?

A fiatal ember halkán beszélt, de ez a halk hang tele volt engesztelhetetlen gyűlölettel. Ragusa hercege azonban nem figyelt rá. A váratlan hír annyira megtörtte, hogy nem tudott uralkodni magán. Régen elhantolt, erőszakos eltemetett képek hirtelenül megrohanták. Toulon. És Lodi. És Znaim. És a többi csatátér, ahol együtt volt a császárral. És a császár most meghalt. Az Óceán távol szigetén halt meg, mint fogoly. — Ő pedig — ő — Marmont Ágost itt ül a Tuileriákban, a Szent Lajos-rend vitézeinek lakomájánál.

A másik kegyetlen gyönyörűséggel nézte.

— Hercegséged valószínűleg mély hálát érez a jó hírt, — kérdezte később.

Marmont feléje fordította a fejét.

— Miért gyűlöl? — kérdezte halkán.

Amaz nem tért ki a válasz előtt.

— Amiért minden tisztességes franmia gyűlöl, — mondotta. És hideg és éles volt, mint az acélpenge.

— Ön is azt hiszi, hogy elárultam a császárt? Nem igaz. A nemzet érdeke parancsolta, hogy úgy tegyek, amint tettem. Ha ismernek az összes körülményeket...

A másik vállat vont.

— Hercegséged nagyon kitüntet, hogy védekezik előttem. De vannak esetek, amelyekben minden védelem fölösleges. Különbösen sincs több mondani valóm. Mindössze ezt a hirt akartam közölni.

De Marmont nem eresztette még el. Egy mentőgondolat ju-

tott eszébe. Megragadta a fiatal ember vállát.

— És Ön most csakugyan igazat mondott? Nem találta ki mind ezt csak azért, hogy engem gyötörjön?

— Holnapután itt lesz a hivatalos jelentés — hangzott a válasz. — De csodálom, hogy hercegséged gyöttrésnek nevezi azt, aminek élénk örömet kellene szereznie. Ejh, eddig bizonyára voltak néha kellemetlen gondolatai, amikor eszébe jutott, hogy a szentilonai rab még visszatérhet. Mától kezdve nyugodtan alhatik. A császár meghalt és Ragusa hercegtől legföljebb néma tekintetek kéri számon cselekedeteit.

— És ezek a néma tekintetek bosszantóbbak a golyóknál, — fakadt ki a marsall. — Uram Istenem, holnapután itt lesz a hivatalos jelentés és a katonák megtudják.

Nem folytatta. A kezével eltakarta az arcát és hangtalan két ségbeesésben állt ott. A másik csendesen nézte.

— Nem hittem volna, hogy emberi szánalmat tudok Ön iránt érezni, — mondotta később. — De mégis, — mintha valami részvét mégis megszólalna bennem. Értém, hogy fél a holnapotáni naptól. Nos, van egy mód, hogy ettől a félelemtől megszabaduljon.

— Marmont egy kérdő pillantást vetett rá.

— Lenn, a nagy kapu előtt, — folytató nyugodtan a másik, — egy bő köpenybe burkolt férfi jár föl és alá. Ez a férfi Jean Vitry, altiszt, a régi gárda második századában. Most azért jár a kapu előtt, mert Önt várja. Az a terve, hogy egy hirtelen szökéssel Ön mellett terem és egy döféssel megöli. Tizenhatan jelentkeztek erre a díesőséges föladatra, de sorszáraz utján Vitry lett olyan szerencsés, hogy a hőharmunkát reá bízta.

Ragusa hercege csak egy mozdulatot tett ismét, de nem mondott semmit.

— Eredetileg nem akartam Önnel ezt a részletet közölni. Úgy terveztem, hogy a magam gyönyörűségére vágom szemébe a császár halálát, amelyről rajtam kívül még nem tud senki, a többi aztán hadd végezze el Vitry. De az Ön megindulása őszintének látszik és hinni akarom, hogy szíve mélyén még vannak becsületes érzések. Most módjában lesz, hogy eléget tegyen nekik. Amit a császár ellen vétett, azt csak a halál engesztelheti ki. Nos, lenn a nagy kapu előtt a halál várja. Ödében van az is, hogy kikerülje ezt a halált. De ha tényleg fél

lotaőriséget és elfogathatja a gyilkost. Nem fogja tagadni a szándékát. Vagy lemehet eléje és szembe nézhet a végnek. Én pedig megyek.

— És elment.

Jean Vitry, a régi gárda második századának altisztje, közben lenn sétált a rács előtt és várt. Bő köpenybe alatta készen tartotta a tör, amely végezni fog az árulóval. Jean Vitry jól ismerte Ragusa herceget. Alatta szolgált Illyriában, amikor még egyikük sem gondolta, hogy a császár napja leáldozhat. Jean Vitry normandiai parasztfiú volt és életének egy komoly és pozitív tengelye volt a császár. A császár Jenánál rámosolygott. Pultusknál pedig megveregette a vállát. És Jean Vitry ott volt fontaineblai udvarán is, amikor Marmont árulása után mindennek vége volt és a császár utoljára szólt katonájához. Azután előlépett Pelet ezredes, átnyújtotta a gárdaezred sasát és a császár sirva esőköltta meg a drága jelvényt. Ő, Jean Vitry mindenre igen jól emlékezett és ma este végül elkövetkezett a leszámolás.

Évek óta készült erre a merényletre. Sokan voltak a régi gárda vitézei közül, komorak, elszántak, halálra készek. Mind-egyik magának körveelte azt a díesőséget, hogy Marmonttal végezhesen. A sors végül is neki kedvezett. És most ott áll a Tuileriák alatt és néhány perc múlva leszámolhat az árulóval.

Odafönn még égtek a esillárok, a zene szólott, a nyitott ablakokon vidám beszélgetés hallatszott le. Jean Vitry behuzódott a fülkéjébe.

Még várnom kell, — mormogá.

De nem kellett várnia. A nagykapun egy magányos alak lépett ki és egyenesen feléje jött. Jean Vitry először nem akart hinni a szeméinek.

Ragusa hercege pedig ment előre, nyugodtan, biztos, határozott léptekkel. Már majdnem előtte állt. Jean Vitry szorosabbra fogta a tör markolatát. Azután egy ugrással ott termett a herceg mellett.

Amaz pedig nyugodtan a szemébe nézett.

— Végezz gyorsan, — mondotta halkán.

Jean Vitry megtorpant. A szomorú arc, a szomorú hang megzavarta. Kérdő pillantást vetett a hercegre. Valami magyarázatfélére várt.

A herceg azután megadta neki a magyarázatot. Maga sem tudta, hogy miért mondja, talán ingerrel akarta a katonát, talán csak a maga fájdalomán akart könnyíteni. De kimozdta:

— A császár meghalt.

Jean Vitry fölkapta a fejét, tekintete belefuródott a herceg tekintetébe. De Marmont arcára az igazság volt írva.

— És ekkor Jean Vitry kiejtette kezéből a tör és elkezdett hevesen, fájdalmasan zokogni. Ragusa hercege néhány pillanatig mozdulatlanul nézte, azután neki is kiesordultak a könnyei.

— Igen, igen, öreg bajtárs, — mormogá, — a császár meghalt, én Istenem, — meghalt.

Egy önkéntelen mozdulattal a katoná karjára tette a kezét. Amaz nem tiltakozott. És azután együtt sirtak.

A zsebóra.

IRTA SZINI GYULA.

A MINAP, hogy régi följegyzéseim közt kutattam, megtaláltam közöttük az első zsurom történetét. Már csaknem megfeledeztem róla, pedig annak idején milyen mély nyomot hagyott a lelkemben!

Tizenhét éves voltam. Piros voltam. Szerettem az embereket. Nem ismertem még a szerelmet. És egy esküért meg tudtam volna halni, meg én!

Egy nagybátyám azt mondta nekem:

— Zöld számár vagy. Többet kellene asszonytársaságban forognod. Olyan vagy, mint az új dió. Előbb le kellene hántani rólad a burkot, hogy élvezhetővé légy.

Néhány nap múlva meghívót kaptam a Kollárék zsurjára. Míg sem tudom, hogy a nagybátyámnak köszönhettem-e ezt a szerencsét. Csak azt tudom, hogy a király peesés levele sem kelthetett volna bennem nagyobb meglepetést és nagyobb örömet.

Kollárék nagyon gazdag, előkelő és független emberek voltak. Alaposan megválogatták, hogy kit hívjanak meg vendégül.

A meghívás pillanatától fogva peekesen lépkedtem, kiegyenesítettem a derekamat és egyáltalán igyekeztem úgy viselkedni, mint a regények hősei. Idősebb és jártasabb barátaimmal pedig órák hosszat magyaráztattam magamnak, hogyan öltözködjék, miképp viselkedjék és mint hódít az ember a zsuron.

De mennél jobban közeledett a nagy nap, annál gyávább és ingadozóbb lettem. Ugy éreztem, hogy a medve nem lehet esetlenebb, mint én társaságban. Féltem, hogy az első lépésnél megbotlom és hanyatt fogok vágódni, mielőtt a házi asszonyom kezét össökölhetnék. Semmi férfias, ruganyost nem találtam magamon. Elhatároztam tehát, hogy elsősorban szellemes leszek. Nem holmi kicsinyes külsőségekkel, hanem lelki szépséggel fogok tündökölni.

A nagy nap balul köszöntött rám. A cipész az utolsó pillanatban hozta a laktkopánomat, de olyan szűkre szabta, hogy képtelen voltam belebujni. Nem maradt más hátra, minthogy a kényelmes, ócska cipőmet magam vontam be folyékony lakkal, amelytől a boltban árulnak.

Alighogy kitétem a lábam a kapun, csunya havas eső kerekedett és a világ minden kincséért nem tudtam kocsit kapni. Gyálosg bandukoltam tehát és amint egy utcái lámpás elé értem, láttam, hogy a cipőmön a lakk egyre kevesebb, a sár pedig egyre több.

Már kedvem lett volna visszafordulni, de egy ismerőssel találkoztam, aki fölkiáltott:

— Kollárékhöz megy? Boldog ember! Tudja, ki lesz ott? A szép Botlayné! — El ne mulassa, hogy megismerkedjék vele! Voltak már emberek, akik éjjel-nappal egyfolytában utaztak, csak hogy lássák a szép Botlayné!

Száz lépés választott már csak el a Kollárék házától. Ismerősöm elkísért a kapuig. Nem lehetett meghátrálnom. Vakmerően beestem. A kapus kissé gyanakodva nézett rám, de lassan-lassan megszéledtettem. Pár percre múlva bent voltam a díszes társaságban.

Jól semmiesetre sem éreztem magam. Azt hittem, hogy minden ember a szeme az én cipőmre irányul. Ha nem lett volna rajta az ennyire vastag bőr, talán még az is

pirult volna. Alig vártam, hogy leülhessek és a lábamat jó hátra, a szék alá rejthessem.

— Kissé elfogult! Kissé elfogult! — mondta egy császárszakkalás öreg ur, akinek valószínűleg nagyon megtetszett a lehetetlen zavarom. — De hát én is ilyen voltam fiatal koromban, — tette hozzá jóakaróan.

— Mondja, olyan sár van odakinn? — kérdezte tőlem egy asszony, akinek nem mertem a szeme közé nézni. Legjobban szerettem volna a föld alá süllyedni.

— Nem tudtam kocsit találni, — mentegetőztem, — de szinte éreztem, hogy mindenki elmosolyodik ezen a kifogáson.

És az asszony, akire még oldalvást sem mertem pillantani, váratlanul a nyakkendőmből nyúlt.

— Félrecsászott a kravátlíja, — mondta kedvesen, de én azt hittem, hogy csak kihozni akar és évődök velem.

— Óvást! — szólt egyszerre egy fiatal ember,

— Miért óvást? — kérdezte az asszony.

— Én már három éve udvarlok a szép Botlaynénak és még egyszer sem igazította meg a nyakkendőmet.

Az asszony, akinek még nem látam az arcát, a szép Botlayné volt. Csak a kezét láttam, amelylyel a nyakravalómat helyreigazította, de nagy kinomban észrevettem, hogy ennél szebb, formásabb és jobban ápolt kezet még álmodni sem tudtam volna eddig.

Csak lassankint mertem ráemélni a szememet. Meztelen karjából, csupasz válláról gyáván siklott föl a tekintetem az arcára, a szemébe. És ahogy visszaneéztem rám, megérttem azt, ami regényekben olyan hihetetlennek tűnt föl előttem, hogy az ember egy pillanat alatt halálosan beleszerethet egy nőbe.

A szép asszony szeme különös mosollyal villogott rám és úgy éreztem, hogy örökre megbarátkoztam vele. A nagyanyámnak is épp ilyen szép, szelíd, kék szeme volt. És ezt nem is titkoltam el a társaság előtt.

Egyszerre óriási hahota támadt. Egy visító hangú fiatal ember kárörömmel kiáltotta:

— No hát ilyen bókot még nem káptott a szép Botlayné!

Egy hölgy gúnyosan kérdezte:

— Hány éves a nagymamája? Botlayné azonban a feleletem elé vágott:

— Ennél szebb bókot nem mondhatott volna, — szólt hozzám, — mert meg vagyok győződve, hogy nagyon szereti a nagy mamáját.

— Én felszegtem a fejem és nyugodtan, ünnepiesen feleltem:

— Olyan jószág sugárzik ki a szeméből, nagyságos asszonyom, hogy nélküle a szépsége olyan volna, mint valami gynyörű tájékn, napfény nélkül.

Olyan kenetteljesen és furesán hangzott ez a mondat, hogy magam is megdöbbentem tőle. Minden szellemességem, amelyre készültem, benne csúcsosodott ki és ufagam sem tudom, hogy jutott

eszembe. Egy pillanatig esőnd támadt.

— Bravó! Bravó! — kiáltották egyszerre az urak, néhányan még tapsoltak is. És hogy teljes legyen a diadalom, Botlayné kivette az égőpiros rózsát a hajából és átadta nekem. Irigy, gyűlölködő pillantásokkal találkoztam mindenfelé, de annál edesebb volt a sikerem.

Kissé el is kábultam tőle. A nyelvetem megoldotta a győzelem mámorát és kipírulva beszéltem mélyértelműen hangzó ostobaságokat, amelyek furesán hangzottak ott, ahol az emberek léhán és tréfásan társalogtak.

A szép Botlayné büszkén nézett körül mintha mondaná: "Lám milyen pompás gavallérom akadt! Minden szava virág és hódolat." De én éreztem hogy irigyeim és ellenségeim vannak, akik igyekeznek aknárt rakni alám.

A mellényem zsebéből vékony kis ezüstlánc apró szerencsemalac lógott ki szintén ezüsből.

— Kitől kápta ezt az amulettet? — kérdezte tőlem Botlayné.

— A visító hangú fiatal ember sietett lecsapni a felelettel:

— A nagymamájától!

Az emberek mosolyogtak. Botlayné ki akart segíteni a zavaromból:

— Nagyon kedves jószág, — szólt mutassa csak.

Kénytelen voltam a zsebéből kivenni és átadni az órámmal együtt. Ez az óra afféle egyszerű, becsületes, nyárspolgári zsebóra volt. Az ezüstje kissé megkopott, megfeketedett, de ez jól illett békés, potrohos mivoltához. — Még gyermekkoromban kaptam és azóta elváhatatlan társam lett. Valahányszor magam elé tettem, eszembe juttatta azokat a csöndes, munkás órákat, amiket az ember otthon, egyedül tölt el, könyvek vagy ábrándozás közt. Kis szíve oly halkán vert, mint egy jó testvéré, aki nem akar munkánkban zavarni.

Ragaszkodtam hozzá akkor is, amikor már semmi hasznát sem vehettem, mert elromlott. Hűséges vén szolgálk is megböndölnének néha öreg korukra. Ennek az óranak is az a bohó tulajdonsága támadt, hogy ha hozzáérték a rugójához, az egyetlen mutatója elkezdett sebesen forogni és zizegni, mint valami nagyon kicsi szelmalom.

— Megállt az órája, — szólt Botlayné ártatlanul. — Huzza föl.

— Nem lehet, — szóltam el magam.

— Miért? — kérdezte a visító hangú fiatal ember, akinek a nevét annyi idő múltán sem felejtettem el. Hindynek hívták.

— Furesa óra ez, — próbáltam tréfálkozni, — ha megnyomják a rugóját, elkezd örülten peregni.

— Mutassa csak, — szólt Hindy, elvette az órát, megbizirgálta a rugóját, mire a mutató vad forgásba kezdett. — Nagyszerű, nagyszerű! — ujjongott Hindy — és mikor állt ez el!

— Csak meg kell jól rázni, —

feleltem. Az erős rázásra a mutató meg is állt.

— Óriási! — csodálkozott Hindy és megkérdezte tőlem: — Szabad!

A zsebórámat átvittem a szomszéd társaságba, hol javában nevetgéltek. Hindy bemutatta az órámat, hogy mit tud. Kézről-kézre vándorolt az igénytelen ócska zsebóra és a mutatója, mintha csak esküdt ellenségem volna, egyre boldabbul forgott.

— Nagyszerű! nagyszerű! — mondták az emberek komolyan.

Hindy egyszerre csak ijedt arecal jött felém:

— Kérem, a mutató hirtelen megállt, — mondta. — Ugy lát-szik, csak önnek akar engedelmessé kedni. Lesz szíves velem jönni? Gyánutlanul mentem vele. Oda-vezetett, ahol az óram kézről-kézre járt. Nekem csakugyan engedelmessékedett a mutatója és es újra járt a bolondját.

— Csodálatos! — mondták az emberek, de én még mindig nem értettem őket.

Hindy pedig cipelt tovább engem és az órámat. Mindenütt por getném kellett a megőült mutatót. Amint tovább mentem, az emberek összemosolyogtak, sokan majd megpukkadtak belé, hogy visszafojtsák a nevetésüket. A hátam mögött apró vihogások patogtak, mint a nedves puskapor, ha láng éri.

Csak akkor kezdtem észretérni, amikor emberek jöttek velem szemben és gúnyosan mosolyogtak vagy elkapták a fejüket vagy elrejtették a vigyorgásukat. Lassankint világos lett előttem, hogy nevétségessé vagyok téve, ki vagyok játszva, öreg zsebórámmal együtt. Amint emberek felé közeledtem, hirtelen szétrebbentek, hogy ne keljen a szemembe nevetniök.

Egyszerre csak egyedül voltam. Átmentem a másik szobába. Az emberek összedugták a fejüket és távozásom közben is hallottam, amint összesugtak, vihogtak:

— Ez az az ur, akinek a zsebórája megőrült.

Még néhány szobán kellett keresztül mennem. Valóságos vesz-szöfütás volt ez rám nézve és szerettem volna újra kint lenni az utcán.

Valaki hirtelen megfogta a karomat.

— Hova siet?... Ne menjen még el.

Azt hittem, hogy ez is a kárörvendők egyike és durván kiragadtam a karom.

— Ne tartson tőlem, — szólt halkán, — mindenki mulatott magán, csak én éreztem részvétet ön iránt.

Ránéztem. Ezzel a komoly arecal egész este nem találkoztam. Nem emlékeztem rá, hogy valaha életemben láttam volna.

— Én is úgy jártam, mint ön, — folytatta az idegen. — Nekem is volt egy zsebóram, élettársam. De sokkal finomabb és törekenyebb, mint az öné. Büszke voltam rá és boldogan mutogattam én is. Aztán kézről-kézre járt, elromlott és a mutatója most épp oly örülten forog, mint az öné. És mennél örültebben forog, az emberek annál jobban mulatnak rajtam.

Hirtelen valaki a legyezőjével a vállamra ütött. Megfordultam. A szép Botlayné állt a hátam mögött. Csodálkozva kérdezte:

— Maga úgy összebarátkozott a férjemmel?

Botlay felelt helyettem:

— Mi egymásra találtunk.

A gabonatörszén valaki elke-szeredetten szidta az est, ami az összes spekulációt tönkretette.

— Na, fakadt ki keserűen az illető, — ha véletlenül az idén képviselő volnék és ha beválasztanának a delegációba és

ha a király megszólítana a delegációs csergőn és ha azt kérdeznél tőlem, hogy milyen volt az ideli termés, én bizony ezt felelném neki vissza:

— Felséges ur, miért kegyeskedik froclizni egy szegény börtzianert?

A SZŰR.

IRTA LŐRINCZY GYÖRGY.

De régen is volt! — s'ohajtja a szép Nemeskovács Klári szomorúan elmélázva és az ablak mellett megringatja a tekenőt, a miben a háromhetes kis szöszke fiu szendereg. Mintha böleső volna. — Be régen volt!

Régen, nagyon régen. Egy kerek esztendővel ezelőtt. Vagy még régebben: a háború előtt. Azóta, mikor tavaly farsangon Varga István bekötötte a Nemeskovács Klári fejét, ime, hogy megváltozott a világ! — Varga István mindjárt a nyáron elvitték, majdhogynem a lakodalomból. Abba a másik lakodalomba, ahol a halál a vőlegény. Ahol mindenki annak a táncát járja. Bokréta volt a Varga István szürke katonasapkája mellett akkor is. És a nemzetiszínű zászlót lobogtatva a bajtársai előtt, a szájan akkor is a kedves nótája csengett. Cifra szűrőm szögére van akasztva...

— Be régen is volt!

Klárka azon veszi magát észre, hogy maga is azt a nótát dudolgatja s arra a kis jöszög fölébred a tekenőben. Az anya mindjárt meg is esőkolgatja pufók arcockáját.

— Ez az én esőkom! Cupp! Ez meg az apádé! Cupp. Cupp... Tudja-e már vajjon, hogy a világon vagy, gyönges kis rózmaringom!

Talán tudja, talán nem. A tiszteletes ugyan megírta neki még akkor mindjárt, mikor a gölya érrefelé kelepelt. Hogy hát a kisebbik Varga István megérkezett. Hát már most egygyel több, akit a nagyobbik védelmez. Azzal, aki majd valamikor éppúgy törí a harmócai ugart, mint a többi Varga István, harmatos hajnalon, pasirtaszó mellett.

Dehát, ki tudja, megkapta-e, vagy mikor kapja meg Varga István azt a levelet! A tábori posta csigalában jár s hol rátalál Varga Istvánra, hol nem. A mi levelet feleletül küldött, abban egy szó sines arról, hogy megkapta volna. Csak váltig dicsekszik. Már káplárrá tették a vitészségeért, mert úgy aprítja a muszkát, mint a répát. Csak az az egy a baja, hogy kutya kemény hideg van arrafelé. Még a bor is megfagy a kulacsban. (Jó, hogy ritkán van benne.) Hát arra kéri Kláriját, hogy küldje utána a fehér szűrét. Ha az ott lesz vele, ha majd belebujik, úgy éri majd, mintha csak otthon volna. Mint ha a Klárka gömbölyű vállát is betakarthatná vele, az ágyuzengéses téli éjszakában. Épp úgy, mint valaha otthon, Harmócaán, a holdvilágos, szelid tavaszi esteiken. Vőlegény korában.

Az a fehér szűr! Azt a fias Török maga varrta. Kiefrázva szépen, rózsával, tulipánnal. A fias Török; a híres szürszabó, akit azért hívtak úgy, mert éppen hat fia volt. Az is ott van mind a hat, ahol Varga István. De ez nem tartozik a dologra.

A fehér szűr nyomban el is

indult, hogy megkeresse Varga Istvánt. Ujjába, zsebébe, sok mindenféle harmócai üdvösség bevarródott. Né mondhatta Varga István, hogy sajnálnak tőle bár akármit is. Arra megit nem irt Varga István semmit se. Valamelyik bajtársa, a ki sebesülten hazakereszt, beszélt róla sokat Klárikának. Hogy olyan vitéz nincs is több a csatába. Még egyszer csak öbester lesz belőle, meglássák. Hogy micsoda rettenthetetlen egy vitéz az! Hogy lelkesíti a bajtársait: Föl, föl, vitézek! Rajta magyar, rajta! A muszkák már szinte ismerik is. A szava hallatára úgy menekülnek előre, mint a kész veszedelemtől. Vagy az égneik nyújtogatják a fagyos tenyerüket: kegyelem, vitéz magyar káplár! A képes újságba meg még külön dolgokat is irtak Varga Istvánról. Sőt le is pingálták, hogy miképpen teszik meg őrmesterré, diadalmas ütközet után nyomban ott, a csatatéren. Meg, hogy egyszerre két érdem keresztet is tűznek a mellére, ezüstből, aranyból. Az egyiket a német császár, a másikat a magyar király küldte Varga István őrmesternek. Hogy a

hatodik batalion majd bele is vakul, amint nézi.

Hátha még azt nézné, hogy ragyog a Varga Istváné szeme a boldogságtól! Mikor reggeli, estéli fürösztéskor, pólyálgatás, sőt még szoptatás közben is arról mesél a kis fiának. S a csöppség fölmosolyog rá, mintha csak értené. És a csamcsogó kis szájjal még felelne is, a maga menyországbeli nyelven: bu... bá... Ha Varga István látná!

Hát hiszen látja. Valahonnan odafönnről, valamelyik fényes esillagról, ahová a lelke szállott, mikor az öreg Kárpátok között az a bitang muszkagolyó szíven találta. Ezt a falu pőnjája löngészté ki a katonaságtól. Aztán nagy hosszas kerülgetéssel, kiméletesen válogatva a szót, mondta el Klárikának is. Csakhogy még elmondani is könnyebb volt az, mint elhinni. Varga Istváné csak esőváltgatta a fejét.

— Nem lehet az, jegyző uram. Más Varga István az, nem az én uram!

— Báresak úgy volna. De ez az irás a katonától érkezett. A Klárka szép arca haragosra gyult.

— Akkor hazudik az az irás! — Ejnye, Vargané, lelkem! — fedtte szeliden a jegyző. — A katonaság sohase hazudik. És utóvégre, ha mégse hiszi, kérdezze meg Bodollay őrnagyot. A méltóságos ur éppen itthon van. Hazajött lovat venni. Ha ugyan van még jó szép Magyarországon. Mert három paripát lőttek ki alóla, épp ugyanabban az ütközetben.

Varga Istváné sietett is tüstént a Bodollay-kastélyba.

— Ugy-e, ugy-e nem igaz! Méltóságos uram, — köszöntött be. — Ugy-e, nem igaz?

— Az őrnagy meg sem ismerte: — Mi nem igaz, jó asszony!

— Hogy az én uram... Hogy Varga István... hogy az őrmester...

Bodollay őrnagy, császári és királyi kamarás már akkor maga is a szeme körül járt a zsebkendőjével. Töprengve nézett ki az ablakon. Aztán az asszonyhoz fordult:

— Az ezredem legvitézebb katonája volt. Diesőségesen halt meg. A becsület mezején. A haza védelmében.

Varga Istváné kétségbeesetten zokogott.

— Hát igaz volna mégis! Hogy is engedhette a jó Isten!

— Szébb halált sohase érhetett volna, — folytatta az őrnagy. — És szébb temetést se. Magam temettettem el. Olyan katonai pompával, amilyen csak a tábornokokat illeti. Mindnyájan ott állottunk hős bajtársunk sirjánál. Az ezred sortüzet adott... Nyugodjék meg, lelkem, Vargané!...

Az asszony szepegett.

— Nem, nem. Ebben nem lehet megnyugodni méltóságos uram. Nem. Soha! És aztán... az a szűr... Az a virágos, fehér szűr...

Bodollay őrnagy olyan mozdatot tett, mintha valami neki is éppen csak most jutott volna az eszébe.

— Ja, igen. A szűr, Vargané. Szegény fiu! Estőnkint pihe-nés közben, mindig azt vette magára. Szászor is elmondta, hogy ha elesik, abba temessék el. Mert a feleségét valamikor, vőlegény korában, abba takargatta. Aztán el is dalolta a nótáját: Így is, ugy is, ott annak a helye; Még ma éjjel betakar-lak vele... Majd róla álmodik benne, odalenn. Hát abba is temettük el. A két érdemkeresztjével, amit fölvarrtunk a virágos fehér szűrre. Hát csak nyugodjék meg, lelkem, Vargané...

Klárka törülgette az szemét.

— Hát mégis... — szepegte. — Hát mégis csak megkapta. A szűr. Azt a szűr.

Lehorgaszta szép, szomorú fejét. És az urát látta, Varga Istvánt. Nyalkára pödört kis fekete bajuszával. Vőlegénybokrétás katonasapkában. S a fias Török hófehér szűrben, a mi két érdemkereszt ragyog. Egy ezüst, meg egy arany. Az egyiket a német császár, a másikat a magyar király küldte... És Varga Istváné megnyugodott.

A kalóz énekes.

MEDDIG tart még magában engem
Ez a tüzeholt lelki pokol?
A sok haza-síró levélre
Szívem már haldokol.

Kiáltok a siralmas mélyből,
De bus szavam senki se hallja,
Hívó bolond, eszményi harcos,
Maradj csak magadra!

Üdvösséged holtra taposták,
Szép álmaid mind vérbe fultak,
Nagy szived csak gyilkolni járnak
A sírlepű multak.

Szegénylegény, nótás kalandor,
Nézd jent a sasi, a mása: lelked,
A felhő szellők vad tüzeiben
Szébb és felségebb!

Vigasztalódj! E holt világra
Az Isten színes lelke küldött,
Az északotó isteni csucson
Fudd a harci kürtöt!

A százharu lant pengetése
Erők híjján magadra harult,
Pengesd tovább művészi kézzel,
Mért lenne elárvult?

Ha a nyüzsgő, rabverte nemzet
Nem hallja az isteni hangot,
Kongasd a népszabadság sirján
A halál-haragot!

Te meg csalódott lelkem álma,
Meg nem uszott tengerre hajózz,
Temetkezz mély, szörnű viharba,
Bus Orfeusz-kalóz!

SZABÓ LÁSZLÓ.

FAJANKÓ.

IRTA: PETERDY SÁNDOR.

AZ ABLAK függőnye berregve szaladt le. A szobában félhomály volt.

— Csavarja már fel a villanyt Kosdy — szólt az asszony. No, nem találja? Oh... ügyes ember... ott van az ajtó mellett...

Ebben a pillanatban Kosdy az ajtó mellé lépett, átkapta derekát, magához szorította és ajkai möhön, lázasan keresték Anna ajkait.

— Ember... Megőrült! — kiáltotta az asszony felháborodva. — Micsoda galád orvítmadás ez... Csavarja fel a villanyt!

— Anna... könyörgöm... Az asszony félrelökte utjából a férfit, odasietett az ajtóhoz.

— Ez hitványság! Kosdy — szólt reszkető hangon, mialatt kezei idegesen keresték a villany gombját. — Én azt hittem, hogy végre megértette a helyzetemet... Belátta, hogy közöttünk nem lehet más, csak barátság... és akkor tesz ilyet...

— Boecásson meg... oly régen vagyok már néma, titkos rajongója... A barátság kontósa alatt oly vehezen tudtam elrejtetni lobogó érzelmeimet... Most nem bírtam magammal... Nem bírtam Boecásson meg... és feledje el...

— Megboecátani... talán megboecátom, de elfeledni nem fogom. Nagyon lealacsonyította magát az én szememben. Menjén, mielőtt kigyullad a fény. Ne lássam és ön se lássa piruló arcomat... És kérem... találjon módot arra,

hogy feltűnés nélkül... valami ügyes ürügy alatt elmaradjon a házuktól... Most már vége még a barátságnak is közöttünk... Férjem barátja sem lehet... Menjén...

Ebben a pillanatban hevesen feltárt az ajtó és a küszöbön Balogh Ernő állott. Az asszony férje. A másik szobából bevágódó fény bevilágította a szobát.

Anna kissé megrezent, de azért nyugodtan mondta férjének:

— Hogy megijesztettél... Éppen fel akartam gyujtani...

— Ne mondd — szólt Balogh rekedt, elfojtott hangon. Éppen most... Tehát már nem volt szükség a félhomály diszkrét leplére... Szép...

Anna meglepetve nézett a férjére.

— Mi az? Mit beszélés?

— Elég világosan beszéltem. Főlölesleg a komédiázás... Már vége az előadásnak... Ilyenkor utálatos a betanult móka... a festék... a máz...

— Ernő, — méltatlankodott az asszony — te csak nem... nem hiszed, hogy én...

— Nem hittem a suttgó célzásoknak... nem hittem a nyugtalan sejtéseknek... De hiszem azt, amit láttam...

Anna felháborodott.

— Ernő, te ostobaságokat beszélés? Mire figyelmeztettek? Mit sejtettél? Mit láttál?

— Éppen eleget — pattant föl a

férj: — Hagyjuk tehát ezt a kép-mutatató játékot... Kosdy... tá... zték! de rögtön... ott az ajtó... Legyen teljesen nyugodt... semmiféle drámai jelenetet nem rögtönzök... Holdja el magát...

— Kérem... csak azt akarom mondani... hogy a látszat...

— Ne erőlködjék! — riadt rá a férj. — Felesleges minden hazudozás... Nyugodt lehet... Nem vágok öklömmel az arcába...

Nem fogunk dulakodni... Nem ön a bűnös... A veszedelmes ellenállhatatlan csábítók nem az ilyen emberek közül kerülnek ki, mint ön... A magafajta emberek csak ott hódolhatnak, ahol nagyon gyenge a vár, vagy ahol az ellenfél maga is alig várja, hogy meghódolhasson... Na... Hordja el az irháját...

— De Ernő...

— Menjén... Maga pipogya, gyámoltalan alak, — kiáltott rá Anna és megvetőleg végig mérte Kosdyt. — Nincs szükségem a maga ügyefogyott védelmére... Gunyosan elnevette magát.

— Ime egy hős lovag... Egy troubadur...

Kosdy felpattant.

— Nem megyek... Előbb meg akarom mondani...

— Már elkésett, — mondta az asszony. — Hagyja csak... Majd elintézem én az urammal...

Kosdy megrántotta a vállát és távozott.

— Most pedig, kedves Ernő,

— szólt az asszony, — el akarom mondani neked, hogy mi történt...

— Nem kell.

El tudom azt már mondani magam is... Megcsaltál... Ennyi az egész. Ebben az egyetlen szobában benne van minden... Hitványság, aljas módon visszaéltél a bizalmammal.

Az asszony felháborodva tiltakozott.

— De Ernő... az ég szerelmére... hogy tehetsz fel rólam ilyesmit...

Ne aláz meg annyira, hogy ilyen sértő gyanúsítással lealacsonyítsasz...

A férj kicsinylőleg legyintett a kezével.

— Ne erőlted magadat... Ön érzetes szavaid és ez a fölényeskedő modorod nem fognak megtéveszteni... Annak már vége bábám. Ne ágálj szép asszony... hasztalan fáradtság... egy szavadat sem hiszem...

Az asszony hosszadalmasan, fájdalmasan nézett a férjére.

Ez még akart

valamit mondani, de ereje megtört és a székbe vetette magát. Arcát a tenyerébe vágta, a kétségbeesés, az elkéseredés áttörték a zsilipeket, amelyek indulatait eddig visszatartották és megéredt a panaszos szavak zuhogó áradata.

— Amit férfi csak nőért megtehet, azt megtettem... És ez a hála... ez a jutalom... Meghurcolni a becületemet... nevétségessé tenni egy ilyen semmi alak előtt...

Anna keményen összeszorította ajkait és mereven nézett férjére.

— A büszke nő, aki magát oly magas piedesztálra szerette emelni, ime, leszállt a sárba... a piszokba... a szennybe...

Az asszony csendesen odalépett a férjéhez, rátette kezét annak karjára.

— Ernő, — szólt egy kissé reszkető hangon, — Ernő, mondd, csakugyan... te azt hiszed, hogy én... hogy én megcsaltalak...

— Hiszem... igen... hiszem...

— Ernő... jó uram... eslapodjál... gondoldj meg minden... öt éve vagyok a feleséged... ilyenek ismertél?

— Rosszul ismertelek... Anna homloka ráncba szaladt, szemöldökeit összehúzta, szeme megvillant. Szomorúan bólintott a fejével, azután inkább csak sóhajtván mondta:

— Akkor... akkor ég veled, Ernő...

— Hová megy? — kérdezte ez. — Vagy azt hiszed, hogy mi már leszámoltunk egymással?

— Ugy van Ernő, mi már leszámoltunk egyással...

Lassan a szekrényhez ment, kivette onnan a kalapját, kabátját és öltözni kezdett.

Ernő nére tekintettel nézte, hogy a felesége készülődik. Mintha csak erős szeges korbáccsal egy durva kéz szíven ütötte volna. Egy pillanat alatt minden mást elfelejtett, csak az az egy gondolat feszítette agyvelejét: Anna elmegy... ő itt marad egyedül...

— De hát nem is véded magad — szólt meg panaszos, meggyötört hangon.

— Nem, Ernő... En egy szóval sem védem magam...

Az asszony feltette kalapját, megigazította fátylólat, a férjéhez lépett és szomorú, bágyadt mosollyal nyújtotta a kezét.

— Isten veled, Ernő... Ami még elintéznék valónk van, azt majd elintézzük később... az ügy védeink utján...

Ernő megfogta a felesége nyújtott reszkető kezeikét. Az asszony csendesen kivonta kezeit, tekintetét még egyszer végig rebentette a szobán, azután megmögöng, majd szilárd léptekkel ment az ajtó felé. Ernő égő tekintettel nézett utána. Ugy érezte, mintha valami erős, láthatatlan szál belekapaszkodna a szívébe és húzná... húzná a távozó után...

Nem bírta tovább... az asszony után rohant, megragadta őt és visszakényszerítette a küszöbről.

— Nem fogsz elmenni... nem eresztelek... nem... nem... inkább megboecátok...

Az asszony szeliden kifejtette magát a férfi karjaiból.

— De igen... én elmegyek, Ernő...

— Nem... nem... elfelejtem, ami történt... soha egy szóval sem emlitem...

(Folytatás a 14-ik oldalon.)

SZEGÉNYSEG.

IRTA SZASZ ZOLTÁN.

MARGITBÓL: — bármennyire is igyekezett visszatartani, fél-fél tört a zokogás.

Az anya, ki óvatosan igazgatta a mirtus-koszorút és a menyasszonyi fátyolt leánya fején, kissé türelmetlenül szólt:

— Most már elég legyen a zokogásból... Mindjárt megérkezik a násznép és mit gondolkodnak, ha a kisírt szemedet látják... Még félre fogják magyarázni és azt hiszik, hogy boldogtalan vagy, hogy talán mi erőszakoltunk Tihamérhoz. Pedig mi egy csöppet sem erőltettünk... Miattunk mehetett volna Bán Imréhez is... Szabad választásod volt... Nem-de?!

— Ugy van anyám, — suttogá a leány.

— Igaz, hogy Tihamér jómodu, nagyjövendű ember, ki mellett paradíszom lesz az életed s akit mindenki irigyelni fog tőled, míg Bán Imre igen silány fizetésű kishivatalnok, mellette nyomorognod kellene. De azért mi nem szoltunk bele választásodba... Nem ugy van-e?!

— Ugy van, anyám...

— Az én leányom azonban igen okos leány, aki az élet összes körülményeivel számolva, a gazdag Tihamért választotta... Megértette, hogy szegény szüleiért is kell egy kis áldozatot hoznia... Mert Tihamér mellett nemcsak nekéd, hanem nekünk is lesz mit a tejbe aprítani. Eleget nélkülöztünk, küzdöttünk eddig... Mily jóleső érzés, hogy ezután nyugodtan hajthatjuk fejünket nyugalomra; nem kell a "holnap" küzdelmeire, nélkülözéseire gondolni, szabadulunk a holnap gyöttrő gondjaitól, mert a mi kisleányunk, ugy-e, — segíteni fogja szüleit!...

— Igen — anyám...

— Jó, nem szeretéd még Tihamért... Óh ez csak napok kérdése... Én sem szerettem apádat, mikor hozzá mentem... Ez a szerelem épp ugy meg fog jönni... — mint ahogyan el fogod felejteni Bán Imrét. Minden csak az idő kérdése... Nagyon okosan eszelekedtél hát... És mi hálásak vagyunk neked...

— Nem várok köszönetet, csak legalább Imrét ne hívták volna ide az esküvőre...

— Tihamér kívánta így... Azt mondta, hadd találkozzatok még egyszer utoljára, hogy elmondhassátok egymásnak, ami elmondani valótok van. Többé ugy sem lesz alkalom. Különben azt gondolta Tihamér, hogy gyávának tűnnék fel, ha éppen Imrét kihagyta volna a meghívottak közül. Ő pedig nem akar gyávának látszani.

— Valóságos viviseccio! — sirt fel a leány... Nem féltek, hogy itt az egész násznép előtt letétem fejemről ezt a koszorút, meg ezt a fátyolt, melyet a hazugság tü-zött a homlokomra?

— Te nagyon okos kis leány vagy.

— Ez... ez... hogy mindig a józanságomra, az okosságomra appelláltok!... Ezzel ejtetek meg, ezzel zsaroltok meg...

— Különben nem kell félned... nem is olyan biztos, hogy eljön... Be fogja látni, hogy csak udvariassági tény volt tőlünk, hogy meghívtuk — s otthon marad.

— Óh ne hidd! — szólt Margit villogó szemmel. — Ő sem akar gyávának feltűnni, nem akarja a megfutamodottat adni... Itt lesz,

egész bizonyossá veszem... Pedig, hogy félek, hogy reszketek ettől a találkozástól!... mert mellette jövöje jobban van biztosítva... Ugy teszek, mintha ez nekem egy szemernyt sem fáj-

Igen lassan, óvatosan kinyílik az ajtó s félénken körülnézve belép Imre. Szőke feju, nagy, kékszemü, szomorú lányos-arcu fiú. Zavartan megáll a szoba közepén s szórakozottan forgatja kalapját kezében. Alig hallhatóan köszön.

— Jó napot!

Az anya és leánya alig tudják meglepetésüket leplezni. Első pillanatban úgy tesznek, mintha észre sem vennék a belépőt. Az anya tovább babrál a fátylon, a koszorún, de aztán hirtelen kison. Margit egyedül marad s most már kénytelen felpillantani és fogadni Imrét.

— Nini, Imre! — szól, mintha csak most venné észre. — Azt hittük, már el sem jön...

— Hívtak, hát eljöttem... de ugy érzem, hogyha nem is hívtak volna, akkor is eljöttem volna... Kis városban vagyunk s talán gyáváságnak magyarázták volna elmaradásomat. Ez is ingerelt, hogy jöjtek, de azt hiszem, hogy — mielőtt véglegesen elválnék — kell valamit mondanunk egymásnak — utoljára. Akarom, hogy együtt lássanak bennünket, hadd mondhassák, hogy bátor ember vagyok, aki megértem s tudok alkalmazkodni a mai kor szelleméhez... Ma ugyanis — azt mondják — nem a romantikus szerelmek korát éljük, hanem a materializmusét... Nem akarom hát elárulni, hogy én eltévesztettem a kort, melyben születtem... hogy nekem legalább száz évvel előbb kellett volna születnem... Ugy teszek, mintha egész helyesnek tartanám, hogy maga Margit — bár minden szerelem nélkül — a gazdag Tihamért választotta, —

na, sőt jövök gratulálni az egészséges gondolathoz...

Margit könnyezve szakította félbe.

— Nem tehettem másképp, Imre. Isten a tanom, hogy mennyire küzdöttem magáért... Rettenetes volt a küzdelem... Édes anyám egész nap sirt, hogy bennem volt minden reménye; hogy csak én tudhatom őket megszabadítani a nyomortól, a szegénységtől s most mindennek vége; eldöböm a szerencsét... Apám egy ideig csak hallgatott, aztán elkezdett borzalmas családi tragédiákról beszélni, melyek mindenikének indítója, háttere a szegénység volt... Aztán jött a rokonság... a néni... körülvettek — bármennyire is kerültek őket — együtt sirtak a szüleimmel... Rettenetes volt... Az örüléshez állottam közel! És éppen ezekben a nehéz napokban nem jött felénk sem...

— Nem akartam Tihamérral találkozni...

— Hiszen nem azért jöttem, hogy szemrehányást tegyek gyöngegeért... Én csak bucsuzni jöttem... és helyeselni, amit tett... Ily körülmények közt mást nem is tehetett volna...

— Tudom... De én gyenge voltam egyedül erre a küzdelemre; meginogtam, elvesztém...

— Imre, ez a cinizmusa még hantóbb, mintha szemrehányásokat tenne nekem, mert érzem, tudom, hogy ez nem a maga igazi hangja... nem is lehet az olyan szerelem után, amilyen minket összefűzött...

— Mikor volt az! — szólt Imre lemondóan legyintve.

— Még nem késő, Imre... Még

nem mentünk az oltár elé. Hisz borzalmas, rettenetes, amire vállalkoztam... Ugy sem bírnék eleget tenni vállalkozásomnak... Még elgondolni is szörnyű, hogy végig éljek egy életet, felneveljem gyermekeimet, anélkül, hogy a legnagyobb földi jót, — a szerelmet megismertem volna... Mert néhány falatért eladtam magam. Szörnyű ez, Imre! Én veled megyek innen... menekülök veled, mert én nem tudok egy életet keresztül csálni, hazudni... Erre nem lehet rábírnai néhány zsiros falattal... Vigy, vigy magaddal innen!...

— Csak ezt vártam tőled, édes, — szólt Imre lelkesülten. Most már megvállhatom, ezt vártam tőled... Még tegnap is erről álmodtam, hogy így fogsz beszélni, ha ma eljövök... Undok hazugság volt tőlem; hogy csak utoljára akartam ma veled találkozni... Nem lett volna ez az utolsó... Árnyékos lettem volna, mely mindenütt veled van... Minden lép-teden követtelek volna, vigyázva rád, örködve feletted s várva a pillanatot, amikor amattól elfordulsz, hogy felém nyujtsd a kez-d.

— Magaddal viszel hát!... — kérde Margit ujjongó reménnyel.

— De meggondoltad-e, mire vállalkoztál? Le tudnád tépni homlokodról ezt a mirtus koszorút most, az utolsó pillanatban, mikor a násznép már felgyülemlott?!

— Csak néhány pillanattal elébb mondtam anyámnak...

— Velem jönnél a szegénység-be?

— Veled megyek...

— Tél lesz s nem lesz fütve a szobánk!...

— Veled megyek, hogy összebujjunk.

— Gyakran kenyérré alig fog telni...

— Veled megyek, hisz nem újság nekem a nélkülözés.

— Magadnak kell mosnod.

— Veled megyek.

— Egyszerű karton ruhákat kell gyönyörű, királyi termetre venni.

— Veled megyek! Veled! — zokogta a leány.

— Jöjj hát — szólt Imre s megfogta a reszkető menyasszony kezét, keblére vonta és forrón megcsókolta. — Mutassuk meg, hogy minden könnyeken, véren, nyomorúságon, szegénységen — győzedelmeskedik a szent szerelem!...

Diadalmas arccal, felmagasztosult lélekkel, büszke tekintettel indultak az ajtó felé, — melyen átszűrődött a násznép profán zsi-bongása.

Mielőtt azonban a kilincsre tettek volna kezüket, — az ajtó fel-pattant s szélesen, idegesen berontott a völegény.

— Egyetlenem... drágám! — szólt Margitnak, — siess elkészülni. A násznép már türelmetlenül vár. Mindenki látni akar és már majd indulunk is kell!...

Csak most vette észre Imrét. Egyszerre feléfordult, szélesen kitérta karjait s ragyogó arccal, meglepődve kiáltott fel:

— Isten hozott, Imre! Igazán nagyon szép tőled, kögy eljöttél! Tudod, az ember hiu s ha valami boldogság éri, — mint engem — szereti, ha minél többen látják.

— Ó igen, — motyogta Imre zavartan.

(Folyt. a 14. oldalon.)

Barnabás rektor ur esete.

IRTA SOMLAY KAROLY.

KILENCÉVES lehetett Kalászy Berta, mikor megárvult. Az édesanyjára nem is emlékezett; csak az apja meséiből és arcképekről ismerte a mamát.

Az édesapja, tekintetes Kalászy Ábris ur meleglékű, könnyelmű ember volt. Italos, kártyás. Csak azt nézte, hogy melyik ház tűzfalán lengeti a szellő Szent Péter szakállát, a forgácsból esomózott borégerért. Ezeknek a szakállas házaknak sűrű látogatója volt a tekintetes ur. A gazdaságát Csucsai bácsi, a hűséges botos-ispan kezelte. Ő csak kártyázott, még lovakkal kupekedett. A halál is a kártyasztalnál találta.

Az öregisten bement a az ultimót Seba. A másvilágon is van hegedűszó meg cukassza. Hanem most pasz blind... hörög te, mikor súlyos teste lezuhant a székéről.

Márta testvérek nélkül maradt. A vármegyei árvaszék a nagybácsiját rendelte gyámnak. A nagybácsi először is felmondott a nevelőnek. Adél tántnak, aztán a kisbácsi felrakolta a családi bárkára, a kopott eresztőshintóra és elvitte Eperjesre az apácaokhoz.

Mit Hogy én ne lássam hónapokig Kalászváralját? Hogy én ne simogathassam meg reggelenként szegény papa hátsólovát, a Dinomot, meg a Dánomot? Hogy én ne étessem meg dében a pap két kopóját, a Szimplát meg a Duplát? Hogy én ne mehessek ki esténként a kplyaállásba a bunkószarvu, babosórru ökörtinóhoz? hogy ne adhassak szénát a sikárszőri Lepké tehénnek?... Inkább meghalok, de nem megyek el innét a kastélyból. — jelentette ki összeráncolt homlokkal a nagybácsi előtt Kalászváralja csenevész urnője.

Anyád lánya vagy. Az Isten nyugosztalja, anyádnak is borzasztó nyughatatlan volt a szája. Nem is tudom, hogyan érezheti magát szegényke az örök hallgatás hónapban... Hanem te hiába rug-kapálsz, fruska. Viszlek Eperjesre a zárdába. Punktum. — mosolygott a gyám és átadta a lányt az apácaoknak.

A kisasszonyka az első napon falat ételhez sem nyult a zárdában. No, majd megpuhul ő is a saját levében, mint ahogyan a többi leány beletörődik napok, hetek múlva a zárdai állapotba, gondolták a máterkák és csak akkor szepentek meg, mikor másnap hajnalban sehol sem lették az új növendéket.

Elszökött. Harminc kilométert gyalogolt a Terec partján, mire hazaért Kalászváraljára, a régi kastélyba.

Ez a radikális lépés, illetőleg meglepés azt eredményezte, hogy többé nem vitték el hazulról sem Eperjesre, sem máshová. Otthon maradt Adél tán gondozása alatt.

A tánt között és Márta között voltaképpen fordított viszony volt. A tántot bizonyosan azért hozta a tekintetes ur Innsbruckból Kalászváraljára, hogy zongorára, német szóra és egyéb elemi tudásokra oktassa a leánykát. Márta azonban sehogysem vette be a német nyelvet; Adél tánt hát szépen megtanult magyarul és két év múltán olyan hibátlanul beszélt szittya nyelven, hogy senki sem merte volna ráfogni, hogy nem a Kunságban vagy a Hajdúságban született.

A kisasszonyka a tántot még a szalonházára és a lovaglásra, sőt

a boritalra is rákapatta. A tekintetes ur nem szerette a kut levét és a kávé. Az volt életbölcsélete, hogy nincs boldogság egy pint borocska nélkül. Hideg peccenyét és bort szokott reggelizni. Márta sem idegenkedett az ősmagyaros főlöstökömtől. Mi a fene, ha néhai Thurzó György nádor leányainak nem derogált a boros, peccenyés, kalácsos főlöstököm: Kalászy Mártának sem derogálhat, gondolta a tekintetes ur. És azonkívül a régi könyvekben meg vagy on irva, hogy vinum acuit ingenium, hogy a bor élesíti az elmét; tehát okkal-móddal a fehérszínnek sem árt meg egy kevés kontyalávalé nedű.

Kár halálos vétek, hogy Mártácska nem született fiúnak. Miesoda fán, mulató ur lett volna belőle! Mintha a kártyát egyenesen az ő kezébe teremtette volna a Dévta... Milyen akkurátusan kivágja a kisemke a girigirét! — dörmögte magában az öreg Sisa, mikor az esti kártyapartik alatt a szatmári híres Fátvól primás nótáit csinálta a kisasszonykának a bőrkanapec sarkán.

Ha néha unalmasnak nehezegek találta az otthoni levegőt, vasárnaponként elment a polgárlányok és legények közé fordulj-bahat vagy lapátkát játszani. Ősi esteiken egyszer-mászor meg látogatta a tánttal a fonókat is. Téli esteiken hallgatta a parasztlányok dalolását, mikor nyolcan-tizen összejöttek fonogatni a lábosrokkán. Uri mulatóságokba, bálokba azonban sohasem kívánczolt. A toalettek miatt nem ment a városba, hanem varrónót hozatott és otthon készítette a ruháit.

II.

A kalászváraljai parasztok, a hajdani várjobbágyok utódai, csépeltek, nyomtattak a csűrőskertben.

Egyik vasárnap alkonyán, nap-szentültekor Márta a báránnyól erdőből jött haza lóháton. A kastély konyhájának kéménysapkája alól vastag füstök hőmpölyögtek a hűvösödni kezdő levegőre. Főzik az estebédet.

Adél tánt a kastély verandáján fantasztikus virágokat himez gyöngyszemekkel a rámpára feszített selyemszövetre. Mikor meglátja a feléje siető kisasszonyt, fölkel a himzöráma mellől.

Láttam az új rektort, — szölt Mártához. — Mára délután már ő vezette az éneket a szentegyházban. Barnabásnak hívják. Csinos fiatalember. Hosszu, mint a jegenyefa; a feje meg akkora, mint a Nyír homokján termett dinnye.

— A fene bánja. Én miattam

ugyan akár itéletnapig aszalhatja szegény feje a jeget itt a faluban. Nem vagyok kíváncsi rája! — felelte Márta és egy karszékbe ülve, szótlanul hallgatta a közelben fekvő vizenyős réten rétyegő békákat.

Adél tánt szeretett hasonlatokba nbeszélni. Ennek okából hasonlított a Barnabás rektort jege-nyefához, fejét meg a nyirségti dinnyéhez.

Szent Isten! A nyirségti dinnye — ha jó nap jár reája — fél-mázsára is megpövekszik. Egyszer Mária Teréziának küldtek a szabolesi urak egy ilyen dinnyecskét ajándékba.

Még ilyen csudát nem láttam világeletemben, — mondta a királyasszony. Pedig őfelsége bizony sok mindenféle láthatott.

A kalászváraljai új rektor feje hát alig volt akkora, mint a nyirségti dinnye. Az átlagfejeknél valamivel ugyan nagyobb lehetett; de a test, amelyben hímblődzott, szintén hosszabb és terjedelmesebb volt a közönséges emberi testeknél.

Nagy hire volt MBarnabás diáknak a Modorog közén és a sárospataki Trójában. Ő volt a főiskola Gulliverje. Mint negyedik gimnazista, már akkora tekintélyre tett szert, hogy még a teológusok is "kednek" tituláltak. Ötvedres hordóból olyan könnyen itta a bort, mint más emberfia a siposkorsósokból. A cigándi papnál legáció alkalmával egyszer egy fülesfazéknyi juhtúrós csuszát adtak eléje. Barnabás diák csak a mörös okáért hagyott néhány szemét a fazék fenekén.

Barnabás voltaképpen pap akart lenni, de nem bírta kibőjtölni a teológiát. Kiment inkább rektóriára, ahol szabadon füstölhetett másfélmilliméteres pipaszárából.

A rektori helyeket is folyton változtatta. Csak pár hétig, pár hónapig volt maradása itt is, ott is. Mindeműt hamarosan megunt a menyecskéket. Folyton ujakat, másokat, szebbeket kívánt. A rossz máju rektorkollégák el is csufolták őtet "Világ-gavallér"-nak. A bodrogközi rektorok tréfás urak...

Csak akkor lelek majd örökös otthonra, ha meghalok, — dünnyögte Barnabás rektor, mikor hegedűjét tokba téve, éjszakának idején meg-meglépett egyik vagy másik rektori pozícióról.

De mindig Zemplénben, Abaujban, Szabolesban, Szatmárban és Borsodban vándorolgotott. Ezeknek a vármegyéknek a határain végződik a magyar imádság; Sárosban már a tót Miatyánk járja, mondogatta és a világért sem tette volna lábát Sáros megyébe.

Néha rájászakad a sereges baj az emberre. Talán ilyen sereges

baj üzhette most kivételesen a vándor rektort éppen Sárosba és éppen Kalászváraljára.

A rektori lak csenevész szilvafák között a kastélyszerezen guny-nyasztott. Barnabás hátha azt akarta, ha nem akarta, tudomásul vette a kastély létezését. Sőt a kisasszony létezését is tudomásul vette.

Ugy vette tudomásul a kisasszony létezését, hogy egy őszi estén hegedűszót hallott a kastély tárt ablakaiból. Mikor a hegedű elhallgatott, a rektor ur is kitráta nádfődeles viskója pirinkó ablakát és dalolni kezdett:

— Hegedűlnek, szépen muzsikálnak. Jókedve van az egész világnak... Ugrádoznak, járják a bolondját, én Istenem, mért nem nékem huzzák!...

A nóta után marokra fogta a gaudiumot, a virágos korsót és nagyot kortyolt a könnyefacsaró savanyicából, aminek itt a tót pátriában bor volna a neve.

Pár pere múlva újfent lehetett hallani a hegedűszót. Azt muzsikálta valaki, hogy: Ugy igyál bort, ha halod a trombitákat. Vért ihassál s vigan vágj az ellenségégből garmadákat.

Feneteremtette, talán látták, hogy italozok... Az igaz, hogy nem iszom keveset, hanem inkább sokszor... De hát ebur! Mit cselekedjek egyebet a magamfajta kőborló?! — mormogta a rekt' uram és becsapta az ablakocskát.

A következő napon az utcán szembe jött vele a kisasszony.

Illendőségképen félreállt elötte és leemelte a kalapját. A kisasszony még a fejecskejét sem biccentette meg az üdvözlésre; csak a balszemével hunyorított a rektorra.

— Hm. Ugy látszik, annyi itt a becsületem, mint télen a szalmakalappnak. Nem ott hizik az emberfia, ahol bizik az emberfia, — állapította meg Barnabás és hazament.

Fölment benne méreg. Haragos lett. Ugy dobta magát a hársnyoszolyára, hogy tüstént leszakadt alatta a rektori szoba egyetlen butoa. Hetekig nem is merte magát mutatni az utcán. Már leest a hó, mikor megunta az önkényes szóbaárstomót és a kertek alatt kilopakodott a mezők felé. Bezzeg ezuttal is seregestül szakadt rája a baj. A kisasszony egy bronderes paripa hátán jött galoppban a bükkös felől. Ugy hímblált a nyeregben, mint a rőzsbimbó a gyöngy ágon.

Mikor elhaladt a rektor előtt, ez odakiáltott neki:

— Instállom szépen, a ló el-sántult ám! Alighanem lehullott a patkó a lábáról.

— Az én lovam dolgába csak nékem van beleszólásom, — felelte fejét felütve a kisasszony és sarkantyut adva a paripának, megeresztette a kantárszárát.

Barnabás meredt szemmel nézett a vágató leány után. Kari-káltak a szegolyói. Délibabot, ezüsthullámu tengert vélt látni, amelynek fodrain szellőként siklik a bodrogi népmondák testetlen tündérlánya... A viziókból hangos sikoly riasztotta föl. Egy vadberkenyét akart átugratni Márta, mikor a paripa a sziklás talajon megcsuszott és elvágódott.

(Folytatjuk.)

A SZABADSÁG ENGRAVING OSZTÁLYA

fotografiák és rajzok után, a legolcsóbb áron készít
cutokat. Rendeléseket a szerkesztőség címén kérünk.

Két arany hajszál.

IRTA CZÓBEL MINKA.

(13)

Kettő a hajtók közül, kik éppen a meredeknek törtek felfelé, meglátják a különös gombolyagot a hóban hömpölyögni, odarohannak s éppen hogy ideje volt, az egyiknek fejszéjével a kan koponyáját beütni.

Úgyes vágás volt ez, éppen Dimitri keze mellett, méltó egy igazi dobosánkai legényhez. De nagy ideje is volt, hogy segítség jöjjön, mert Dimitri karja úgy elfásult, hogy ujjait, mikor már a vadkan rég kimult, csak erővel lehetett nyakáról lefejteti.

— Mondta is, hogy már nem az ő akarata tartotta a vadállat hátán, de inkább a görös húzta ujját, s nem tudta elereszténi akkor se, mikor reá esett a nehéz állat, s ő azt hitte, hogy eltört a lába.

— Szerencséd volt, — mondta Vaszi, az ikertestvére, ki hanyathomlok rohant a vadkan után, mikor Dimitrit látta rajta ellovagolni; s kevéssel utána érkezett a völgybe. — Szerencséd volt az a görös, különben szét-darabol az az ördögfiáját.

Dobos egyszerre érkezett a helyszínre Vasziyllyal. Sietség nem látszik rajta, mégis ott volt, előbb, mint többi legényei, bár amazok mind rohanva jöttek.

— Ki beszél itt szerencséről? — kérdezte a lovag. — Hát nem hozzám tartozik Dimitri is? Tudjátok, hogy sérthetetlen! Avagy az angyal csak kovácsolt fegyver ellen igért volna segítséget? De bátor gyerek vagy Dimitri, azt meg kell adni, ha gyáva lennél, elvesztél volna, hiszen az angyal is a bátraknak nyújtja oltalmát.

— Agyara a tiéd lesz, tédd el emlékedbe. Derék egy állat! Felér három mással. Különböznék éppen mikor Dimitri puskázott, hallottam Iván fegyverét is dördülni, talán ő is hozt valamit?

Mint a mesebeli farkas, ha emlegetik, éppen jött Iván, s nadrágszíján huzott maga után egy kisebbszerű vaddisznót.

Lassan mind összegyűltek a dobosánkai legények.

Gyorsan, hajlott ágakból szánkat róttak össze, fenyőgalyakat tettek reá, arra fektették a két darab vadat egymás mellé, hogy méredt lábaik égnék álljanak, fekete véres sörtejük sepegte a havat.

Dobosnak végtelen jó kedve volt az este.

A Dobosánka nagy ebédlőjében ma nem hiába hozta fel Iván az ételeket. Dobos hatalmas étvágyal látott neki. A boros kupát is szorgalmasan ürtette, Ivánt is kínálta: "Igyál fiam, megfázhatál a hóban. Igyuk meg a két vadkan torát. Remek állat volt az a Dimitri paripája! Holnap megint megyünk vadászni, régen nem volt már ilyen vadászó kedvem."

Régen nem volt már ilyen beszélő kedve se.

Nagy fenyű-tűz lánolt az

ebédlő kőkandallójában, pattogtak a szikrák, lobogtak a lángok. Dobos láthatóan jól érezte magát selyem kaftánjában. Puha párnákon nyújtózkodott a tűz előtt. Oda hívta Ivánt: "Gyere, mesélek neked valamit."

Iván leült a lábaihoz, s gondosan szitotta a tüzet időről-időre.

A lovag tréfálkozva mondta: "Tudod, hol jártam a múlt héten?"

— Hát már hogy tudnám, édes uram?

— De találd ki.

— Hát Worochán.

— Ejj Worochán! — — —

— Hát akkor Járemesén, arra lovagoltál.

— Dehogy Járemesén, — a tartarovi-erdőben jártam, Gábor bácsit látogattam meg.

— Szent Isten! Csak nem tánt az Arkangyal birodalmában, egyedül?

— De bizony — el is hoztam tőle 100 ezüst pénzt! — Te Iván! volt ott egy cigánylány...!

— Lehetett ott több is.

— Igen, de olyan szép, mint a hajnal — Arameának hívták.

— Bizton szeretted téged az az arany alma?

— Igazad van, — valódi arany alma volt.

— Hát neked tetszett?

— De nagyon.

— Hála legyen a Teremtőnek, hogy már a boesközi asszonyt elfelejtetted! Csak hogy már az nem bántja a szívedet!

— Mit! azt a szőke némbert? — csak nem gondoltad...?

— Nem egy szegény szolgálóhoz való egy ilyen nagy urról, mint te, valamit gondolni, én csak mindig imádkozom, hogy az Ur Jézus áldja meg az én jó uramat és áldja meg azt az asszonyt is, ki felvidítja és verje meg mind a két kezével azt, aki szomorítja.

A gyertyák leégtek, az asztalon kialudt egyik a másik után, csak a tűz világított a kandallóból.

Dobos még mindig beszélt Ivánnak az elsőtűtül terebben, de már nem elfult kalandokat emlegetett, inkább merész nagy terveket szőtt: "A jövő nyáron már nem járunk ilyen kis nyomorult utacskákra, elmegyünk Ivánom messze földre. Mondták nekem, hogy egy szép országban, kelet felé királyt keresnek. Elmegyünk oda, meghódítjuk előbb a várost, aztán az egész országot. Király leszek! Nemcsak az erdők, de városok országok királya. Te Iván, léssz főemberem, és mind a dobosánkai fiúk — annyi veszélyben hűséges bajtársaim — leszenek az ország nagyjai. Ha nem tanultunk még bele a királyságba, meg a nagy hivatalokba, kardunk éles és szívünk bátor, ez a főtudomány, mi az országláshoz kell. Nem tanultam semmit, de parancsolni tudok, a sok tanult ember pedig mindig engedelmessékedik ennek az egy tudomány-

nak, amit nem lehet megtanulni."

A tűz is lelohadt már, de a lovag még szötte mindig merészebb, mindig ábrándosabb terveit, míg hajnalra világosodott, csak akkor ment pihenni medvebőrös, meleg odujába.

Másnap ismét vadászat volt, s még sokszor e télen, egészen karácsonyig.

Különösen vig volt ez idén a cédruspalota. Advent elején egy hegedűst fogtak el az országuton, azt hozták fel. Ez egy hétig muzsikált nekik minden este, s közben beszélt idegen országokról, hol arany almák teremnek a fákon, s a földből tűz ömlik ki minden éjjel.

— Oda megy te királynak, édes jó uram? — kérdezte Iván.

— Oda, oda! — felelte Dobos álmodozva.

— Szabad megmondani a többinek is?

— Miért né? hiszen ők is velem jönnek! — s egész télen nem beszéltek másról a Dobosánkán, mint jövődi királyságukról.

XIII.

A róráté.

Advent második hetében, hétfő napon, eszébe jutott Dobosnak, hogy szeretne ismét egyszer egy rórátét hallani.

Emlékezett kis gyerek korában, hogy édes anyjával volt egyszer hajnali misén: éjjel előtt keltek fel, mert öt órát kellett a faluig járni. Tiszta teli hold sütött, a hegyeken csak kevés hó volt, de minden zuzmarásan csillogott.

Mikor öt óra tájban a faluhoz közeledtek, már hallották a hangokat zugni. Mint ide-oda repkedő fénybogarak, úgy siettek bebugkolt alakok kis lámpásokkal a templom felé.

T templom belsejében orgonahang ömlött ki a havas éjbe.

Hogy beléptek, a gyerek önkéntelenül anyja mögé húzódott, mert a nagy tágas templom fényárban uszott s annyi nép volt ott, hogy szinte elesdálkozott, hogy annyi ember van a világon. De még a jobb csodálkozott, mikor az a sok nép mind elkezdett gyönyörűen énekelni s anyja mintha soha más nem tett volna, minden éneket velük mőndött.

Még valami tünt fel a kis fiúnak: az aranyos oltár felett egy nagy kép volt, gyönyörű kék ruhában, koronával fején, a menynek királynéját ábrázolta e kép, de arca, termete, szakasztott olyan volt, mint az ő édes anyjác.

— Édes anyám — sugta oda — te vagy ezen a képen?

Anyja ijedve fogta be száját: "Dehogy, dehogy, az a Szűz Mária."

De közelbe meghallotta valaki s tovább adta a szót: "Nézzétek, nem éppen a Szűz Mária? csak a koronája hiányzik."

Minden arc felé fordult s a halvány asszony igen megfélemedett. Szerencséjére esengettek az oltárnál s mig mindenki leborulva imádta az oltári szentséget, kézen fogva kis fiát, izgatotta suttozta: "Gyere, mig észre nem vesznek."

A nép még nem jött ki a templomból, így csendes volt az utca. Mintha csak szöknének, úgy suhantak a falu át, csak az erdő szélén áltak meg kissé pihenni.

Később hiába kérte Dobos anyját, hogy jöjjön vele a templomba mindig csak azt felelte: itt az erdőn is Isten háza van s a fenyők nem oly buták, mint az emberek, nem bámulnak mindig minden ujjuk jelenségre.

Sok-sok évvel később, Dobos saját kezével vette le az oltárról ugyanazt a szentségtartót, mellyel azon a névezetes rórátén a pap az áldást adta s vitte cédruspalotájába. Ellentmondó érzések vitték reá éppen ezt elrabolni: babonás félelem, dac, s majdnem gyöngéd kegyelet egyvelege. Ez volt az a nagy tiszteletben tartott kincs, mely előtt a dobosánkai nagy terebben örök mécs égett.

Talán ma is ez juttatta Dobosnak eszébe, hogy rórátéra szeretne menni!

Néha ellenállhatlan vágygal lepték meg a gyermekkori emlékek. Ilyenkor nem volt más gondolata, mint valahogy legalább külszínen azt a kort megközelíteni. Ma is ily visszavágyó napja volt. Este az őrszobába ment, hol a legénység, ha nem volt egyéb dolga, nagy tűz mellett mulatozott. Borozás és kockajárta. Most éppen a hegedűs adott elő tréfás dalokat, melyek felett Gyuró úgy kacagott, hogy szétrepedt a felső ruhája. A többi pedig Gyuró felett nevetett. De mikor uruk belépett, mind félreállt s egyszerre oly csend lett, mint a templomban.

Ott voltak mind a tizenöt, s tizenhatodiknak a hegedűs, ki vékony pénzü szőke gyerekfiú volt és mindig reszkett, ha Dobost látta, bár az soha egy rossz szót se szólt hozzá, sőt egyszer-mászor egész szívesen elhallgatta énekét.

Most is Gyuró széles háta mögé húzódott a "Czinke", mint itt, izgó-mozgó könnyűségéért nevezték, de Dobos nem is ügyelt reá.

— Itt vagytok mind? — kérdezte a lovag.

— Itt! — feleltek egyhangon.

— Csak azt akartam tőletek kérdezni, kinek van kedve velem holnap rórátéra jönni? Nem muszáj senkinek, csak akinek vágyódása van.

Ismét egyhanguan feleltek: "Vigyél el engem! meg engem, meg engem!"

(Folytatjuk.)

SZÉPSEGAPOLÁS

A SZAPPANRÓL.

Kevesen tudják, de tagadhatatlanul úgy van: az arc bőr hibáinak az a leggyakoribb oka, hogy az arc bőr tisztántartásához szappant használunk. És még kevesebben tudják a saját speciális arc bőrhöz mérten megítélni, hogy hasznos-e, vagy ártalmas dolog szappant használniok.

Pedig a probléma igen egyszerű. Az első kérdés az, hogy az arc bőr természeténél fogva száraz-e vagy sem. Akinek száraz az arc bőre, az ne használjon szappant. A szappan káli-tartalma ugyanis a bőr zsírtartalmát absorbeálja és így a bőrt túlságosan kiszáritja. Az ilyen arc bőrön hamar megjelennek piros foltok, pattanások és ráncok is. Az arc bőr tulajdonsága pedig nem is tudja, hogy a teintje hibáinak csak a szappan, vagy glicerin, vagy más hasonló összetételű toalettszer az oka. Viszont ha a bőr túlságosan zsíros, akkor egyenesen szükséges bő szappant használni, hogy a szappan káli-tartalma megsemmisítse a túlságos zsírkiválás hatásait.

Tévedés volna természetesen azt hinni, hogy az arc bőr minden baja megvan oldva a szappan-kérdés helyes elintézésével. Az arc bőr a test minden részéről inkább ki van téve azaz és száz más befolyásnak is. Elsősorban az éghajlatnak. A rosszabb klímájú országokban élő hölgyeknek sokkal több gondjuk akad az arc bőrrükkel, mint az enyhébb éghajlat alatt lakóknak. De legjobban maga az élet befolyásolja az arc bőrt. Az éjszakai, a gond az arc bőr legnagyobb ellensége. Ezek hatása alatt kis gyűrődések, ráncok támadnak rajta, amelyek napról-napra élesek, az arc bőr elveszti frissességét, színet, ruganyosságát. Sőt még éjszakai és gond nem kell hozzá, az évek is meghozzák a maguk kellemetlen hatásait. Alig akad harminc éves nő, aki egy szép délelőtti a tükör fölé hajolva ijedten ne vette volna észre a nyomait egy hivatalos ráncocskának.

Ilyenkor a bőr már képtelen magától, természetes uton-módon helyrehozni a bajokat. A szappan-kérdés helyes megoldása sem elegendő eszköz már. A huszadik század testápolásának rohamos fejlődése a bőr kozmetikájára is kiterjesztette a figyelmét. A kozmetika ma már tudományosan megállapítja az arc bőr bajainak okát és gyógyításukra kész megoldása van. A modern idők hölgyei sokkal szerencsésebb időben élnek, mint elődeik, akik sajnálatosan nélkülözték a bőr hygiénáját és kozmetikáját.

ÓVAKODJÉK

az ártalmas, higigany tartalmu arkenedősektől. Használja az ártalmatlan, legjobbnak elismert arezépítőt, amely csak egy van a

MARGIT KRÉM

Ha valódit és nem valami ártalmas utánzatot akar, hozassa egy dollárért a szappannal együtt csak e címen:

DR. GÁRDOS

gyógyszerész, D. C.

FŐGYÓGYSZERTÁRA

8902 BUCKEYE ROAD, CLEVELAND, OHIO.

Amerikai gázforrások.

Az Egyesült Államok területe Kína némely része mellett a világnak leggazdagabb természetes gázforrásokkal bír. Országa és oly jelenségek, mint a kissármási földgáz, ott nap-nap után előfordulnak. Azt lehetne hinni, hogy ezek a földalatti gázkészletek hamar kimerülnek, amint hogy sok gázkutnál tényleg ily tapasztalatokat szereztek, mindazonáltal még beszélni sem lehet arról, hogy Amerikának ez a sajátos, földalatti kincse végére járna, minthogy a kutak szolgáltató képessége eddigelé állandóan emelkedőben van. Már 1901-ben tízezer ily gázszolgáltató kutat állapítottak meg, amelyeknek szolgáltató képessége különböző, napi ezerhat száz és hétszáz ezer köbméter között váltakozik. Ez idő szerint az összes kutak naponként 11.600 millió köbméter gázt szolgáltatnak. A földgáz felhasználása is óriási módon kifejlődött. Az új évszázadnak első évében a gáz tovaszállítására készített csöveze-

ték mindössze 160 kilométer volt, ma pedig 640 kilométerre rug a csőhálózat hossza, amely a földgáz Virginia állam nyugati részéből Buffalo nagyvárosba szállítja. Hosszabb lesz ennél a vezetéknel az a csőhálózat, amelyet Louisianából St. Louisba készítenek, amennyiben ez több lesz 720 kilométernél is. Az összes gázvezetékek hosszúsága egyébiránt ma már meghaladja a 30.000 kilométert. Természetes dolog, hogy az ily nagy távolságra vezetett gáznak rendkívül erős nyomásra van szüksége, habár egyes kutaknál a természetes nyomás megüti a nyolevén atmoszférát. Ahol ez a természetes nyomóerő nem elégséges, ott nagyszabású szivattyukat állítanak föl, amelyek gyakran kétezer lóerővel dolgoznak, hogy a gázt a megfelelő távolságokra továbbítsák. Az amerikai földgáznak mintegy kilenc-tized része tisztá moesárgázból áll és melegebbéje körülbelül 8200 kalóriának felel meg.

KONYHA

Borsó purée leves.

Hozzávalók: 1 pint hámozott borsó, 1 quart víz, 1/2 sárgarépa, petrezselyem, 3-16-od ounce cukor, 1/2 pint szárnyas húsleves, 1/2 pint tejfőlés szósz, 1/2 ounce spinátlevél, megfestett vaj, hagyma.

A borsót megtisztítjuk, megmossuk, aztán egy lábasba téve, ráöntjük a vizet, hozzáadjuk a sárgarépát, petrezselymet, sót és cukrot és enyhén tűzön puhára főzzük. Aztán szitán lecsöpögtetjük, kiszedjük belőle a petrezselymet, sárgarépát s a hagymát s újra lábasba téve, felöntjük a húsleves s a tejfőlés szósszal. Ha fölforrt, szitára öntjük s áttörjük, amennyire szükséges — fölhigítjuk s 20 percig enyhén tűzön forraljuk, gondosan lehabozva. Most a fehér, és a festett vajat szitán hozzátörjük, miáltal a leves szép haványzöld színt kap. Pirított kenyérszeletekkel tálaljuk az asztalra.

Hal glazur.

Hozzávalók: 2 1/2 font hal, minden fajta, 1 1/2 quart víz, fél foghagymafél, 1 pint bor.

A szállás és nem szállás halfajokból több darabot szedünk össze, mérjük le belőle 2 1/2 fontot, főzzük puhára a foghagymával, a vízben a borral együtt, a habot szedjük le forrás közben, öntsük a glazurozó lábasba. Kétharmad részéig főzzük el, aztán öntsük ki egy lábasba. Másnap, ha a glazur megalakult, szedjük le a bort a tetejéről, éppúgy a fenekéről is a leülepedett sűrű részt, tegyük a lábasba s élénk tűzön folytonosan kavargatjuk, míg megfőrnül; erre öntsük vissza a lábasba és további használatig állítsuk félre. A leszedett felső bort s az alját húslevesben elhasználhatjuk felöntéshez.

Béka szelet burgonyával.

Hozzávalók: békák, vaj, zsemlyemorza, burgonya, szalonna, sonka, sárgarépa, vöröshagyma, húsleves, citromlé.

A békakombókat nyuzzuk le, szedjük ki belőle a csontokat s vágjuk belőle szeleteket, a csontokat azonban szurjuk ismét a végebe, most kényünk be meleg vajjal, hempergeszük meg zsemlyemorzsában és süssük ki, miattal forró vajjal locsolgassuk többször. Most főzzük puhára burgonyákat, (ha lehet, aprókat, vagy a nyakokat aprózzuk el), tegyük forró zsirba, hozzá kevés sonkát, vöröshagymát és sárgarépa szeleteket s pár kanál húslevesrel pároljuk meg. Ha szépen megbarnult, szedjük ki, töltsünk rá egy csésze húsleves s kevés citromlét és forraljuk föl. Ezzel a burgonyával rakjuk ki koszorusan a tálal, közepére a békaszzeleteket, a levest pedig szűrjük rá.

Kapros turós lepény.

Hozzávalók: 1 font liszt, 1 font vaj, 1-2 evőkanál friss zsír, 3 kanál tejföl, 3 tojás, élesztő; töltelék: egy tányér friss turó, 10 tojás, kevés só, 1 quart tejföl, 6 evőkanál liszt s kapor.

A lisztben dörzsöljük el a vajat s a zsírt; aztán üssük belé a tojást, a tejfölt s élesztőt habarjuk bele s anynyi tejet, hogy elég kemény tésztát kapjunk. Erre jól átgurjuk s meleg helyre téve, megkelesztjük. A friss turót pedig szitán áttörjük, jól kifacsarjuk, hozzáadjuk a tojást, tejfölt, sót s lisztet, meg az összeaprított kaporot és jól összekavarjuk. A tésztát most kinyújtjuk fejújnyi vastagra, sütőpléhrre tesszük s bekenjük kisujnyi vastagon a töltelékkel, a szeleitet fölhajtogatjuk, ujjunkkal lenyomkodjuk s tojással bekenve ropogásra kisütjük.

SZEGÉNY ASSZONY. Abban nagyon téved, hogy minden bajt, ami éri. Önt és Önrel együtt az egész otthonát, a szegénységnek tulajdonítja. Szó sincs róla. Egészen más itt a baj. A szegénység egymaga nem okoz fájdalmat, szomorúságot senkinek. Ha azonban más egyéb is jár vele, pl. betegség, akkor bizony a szegénység is nagy bánat.

Az Ön esetében, az az, hogy abban az esetben, amelyről ír, egészen pontosan megállapítható, hogy a szegénység másodrendű kérdés. Ha önök ilyen szegénységben egészségesek volnának, éppen úgy tudnának örülni az életnek, mint akármelyik vagyos ember, ha ugyan jobban van. Az azonban természetes, hogy nagyon elszomoródnak, amikor tudják, hogy pénzzel segíthetnének a helyzetükön, az egészségüket is visszanyerhetnék, de ez a pénz... nincs meg.

Terka néni ennek dacára azt mondja, hogy nem szabad busulni. Szerencsére nagyon jó összeköttetések vannak, egy kis utánjárással nagyon jó ápolást tudnak szerezni, mindannyiuknak egészen ingyen. Ahol laknak, attól a várostól nem is messze (jól tudja, melyikre gondolok) van egy intézet, ahol teljesen ingyenesen gyógykezelhetik magukat és egészen speciális kezelésben lesz részüik. Nagyon egyszerű a bejutás. Azzal az orvossal kell csak beszélniük, akit leveleiben említ. Ehez pedig nem kell sok bátorság.

Terka néni biztos abban, hogy pár hónap múlva éppen olyan vig lesz, mint amilyen egészséges. Sok szerencsét!

JÓ GAZDASSZONY. Levelét áadtuk egy szakértőnek. Az illető a következőket írta válaszul:

Nagyon helyesen következtet, amikor kellemetlen állapotát, szédülését,

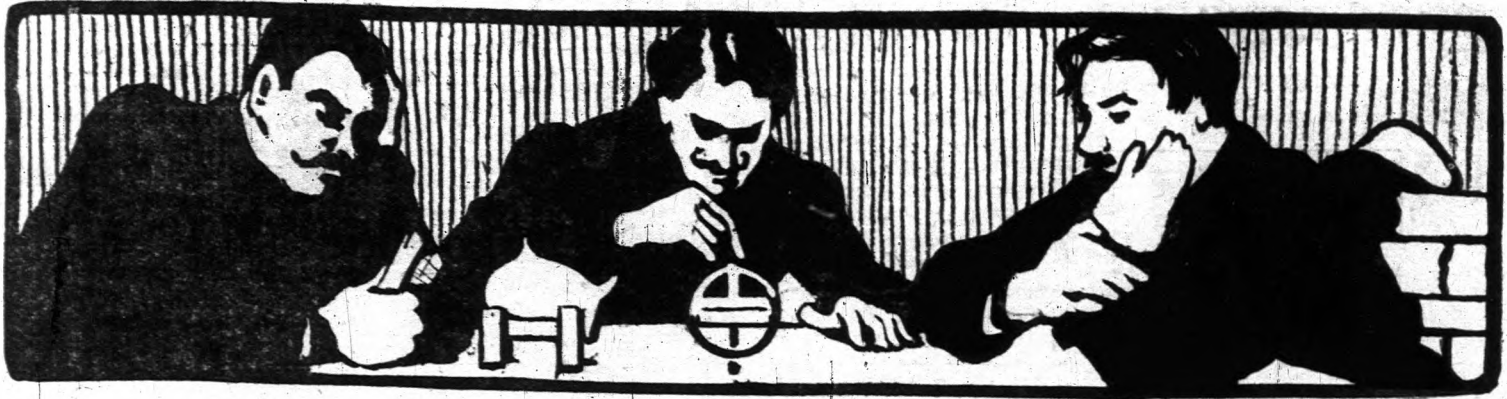
kábultságát, fejfájását annak a két rossz szagu folyadéknak a behatásától származtatja. Mindkettő: a benzín is, meg a denaturált égető szpiritus is oka lehet azoknak a kellemetlen tüneteknek, melyek panaszát képezik. A benzín nem tartozik ugyan a mérgek közé, de gőze igen kellemetlen hatással van a szervezetre. A benzín a nyers petroleumból, ledesztillálás útján nyert folyadék. Azért olyan rossz, átható a szaga. Az a kábultság, émelygés, fejfájás, mely azokat gyötéri, akik keztüiket, ruhájukat benzinnel tisztítják, a belehelt benzingőztől ered. Veszélyes a benzín még azért is, mert könnyen robban. Ha a levegővel keveredik és ha valami égő tárgy jut a közelébe, meggyulad és nagyot robban. Benzinnel tehát nem tanácsos a gyertya vagy a lámpa mellett manipulálni. És hogy fejfájása se támadjon, jól teszi, ha mindig nyitott ablak mellett végzi a tisztogatási munkát. Szellőztetéssel veheti elejét annak a kábultságnak is, mely a denaturált szpiritus égetésekor szokott önnél föllépni. A denaturált borszesz kellemetlen fojtó szaga egy piridin nevű mérges anyagtól származik, melyet a borszeszhez azért kevernek, hogy ivásra alkalmatlanná tegyék. Amikor a szpiritus ég, ez a mérges anyag elillan és egészségtelenné teszi a levegőt. Valahányszor ilyen borszeszrel főz, sohasse felejtse el azért az ajtó vagy ablakot kinyitni.

ILONKA. Terka néni azt tanácsolja önnek, hogy a mama beleegyezése nélkül ne tegyen semmit. A dolog különben is olyan ártatlan, hogy a mama okvetlenül öközni fogja a dolgot.

TÖBB LEVÉLRE a jövő héten válaszol Terka néni. Szépségápolás.

A valódi Sihaluzki-féle szepő, hájjolt, pattanások és mindenféle bőrtisztatás elleni kenőcs egyedül kapható **ÉRDEKY KALMAN** gyógyszerésztárában, 3964 2nd Ave., Pittsburgh, Pa. Egy nagy tégelyvel a hozzávaló szappannal és postai szállítással **EGY DOLLAR.**

Saját a régi mérgek függés lyet a világ tatják az é a mérz gat mit datlan ismert némi ebbebi tünk A ember stádijára arra a bizonyos szelvezet tással a nagyok kigyóm ber leg a bibi második a gygy a zsidó pedig a fogat a közték hogy ges ver szerent verel a tyranpá mosteren nál mére megülhesse Velemb Marcellé fiuból áll melynek közhasznú lett. Aki a tenészi szeriti a gyalás a fölhozott itéle, ma ságot, so még kellé gált. A me rapódzott lönösen tünő so ma! Leg mergekét méret es eső, Glom ményt íse **A TENG** A teng tudós föz állítottak ajánlotta donkappi tapogat seher dr e figyelme szimptom a szimpt

Tudományos apróságok.

A MÉRGEK A RÉGIEKNÉL.

Sajátságos, milyen tartózkodók a régi írók mindenben, a mi a mérgekkel csak távolról is összefüggésben van. A retteget, melyet a mérgek okoznak, oly nagy, hogy a görögök egyenesen az alvilág zord hatalmaitól származtatják a mérget, a melyet Hekaté, az éj leánya talált föl. Különösen a mérgek készitési módjáról hallgat minden kézirat: nem jó a tudatlan embert a mérgekkel megismertetni. De mindamellett akad némi nyom, a melyből a régiek ebbeli ismereteire következtethetünk.

A mérgek ismerete egyidős az emberrel. Már a művelődés első stádiumában kellett az embernek arra a tapasztalatra jutnia, hogy bizonyos testek káros, életet veszélyeztető, sőt halált okozó hatással vannak szervezetére. A legnagyobb valószínűség szerint a kigyóméreg az, a melylyel az ember legelőbb megismerkedett. Már a biblia tesz róla említést Mózes második könyvében: a pusztában a kigyómarástól halomra hálnak a zsidók. Mózes ötödik könyvében pedig írva van: A fenevadak fogait és a kigyók mérget küldöm köztetek. Herkulesről mondják, hogy nyilait a lernai hidra mérges vérbe mártotta. Arisztotelesz szerint a kelták is mérgezett fegyverrel hárooltak. Gallia őslakóiról ugyanez a hír volt elterjedve. Demostenész mindig hordott magánál mérget, hogy szükség esetén megölhesse magát.

Velariusz Maximusz szerint Marseille város lakói hatszáz férfiból álló tanácsot választottak, melynek felügyelete alatt egy közhasználatra szánt mérget állított. Aki életét meguntta, elment a tanácshoz s elmondta, mi kényseríti a halálra. A tanács tárgyalás alá vette az ügyet s ha a fölhozott okokat méltányosnak ítélte, megengedte az öngyilkosságot, sőt a halál-kandidátusnak még kellő adag méreggel is szolgált.

A mérgek keverés nagyon elhárapódzott a régi rómaiaknál, különösen Neró császár idejében föltűnő sok volt a mérgezések száma. Leginkább növényből készült mérgeket használtak, ásványi mérget csak keveset, néhány kén-eső, ólom, arzén és rézkészítményt ismertek.

A TENGERI BETEGSÉG GYÓGYÍTÁSA.

A tengeri betegséggel már sok tudós foglalkozott, sok elméletet állítottak fel, sok gyógymodot ajánlottak, de azért még tulajdonképpen mindig a sötétségben tapogató a tudomány. Fischer dr. (Nauheimban) most arra figyelmeztet, hogy a betegség szimptomái megegyeznek azokkal a szimptomákkal, melyek akkor

állnak elő, ha a "nervus vagus"-t mesterségesen izgatják. Ez az ideg a gyomor-mozgást szabályozza és hatással van a szívverésre is. Fischer dr. fisostigmin befecskendezésével izgatta a nervus vagust. Ellenszerül pedig atropint használt, mely kis adagokban esökkenti a vagus érzékenységet. Ezt az eljárást tengeri betegségeken is kipróbálta Fischer és elég szép eredménnyel. Egy milligramm atropin befecskendezése után ugyanis három-négy órával a tengeri betegség megszűnt. — Friedländer tanár csatlakozik Fischer nézetéhez. Ő a tengeri be-

tegeknél fellépő "megsemmisülési érzésre" figyelmeztet, mely előáll akkor is, ha a gyomrot erősen megütik. Arra veti ezt az érzést vissza, hogy a hajó mozgása következtében a gyomor megterheli súlyával a nyelőcsövet. Ezért ajánlja Friedländer a gyomor megerősítését. Hajórázállás előtt kössünk egy flanel-szalagot úgy a gyomruk körül, hogy azt felemeljük. Általában mondják, hogy az evés és ivás megvéd a tengeri betegségtől, de ez sem igaz, mert a megterhelt gyomor csak még jobban huzza a nyelőcsövet.

ÚJ TOJÁSKONZERVÁLÓ MÓDSZER.

A tojás télire való konzerválása és eltartása fontos gazdasági és közéleti érdek, mert ez a nélkülözhetetlen mindennapi tápszert fölötte megdrágul, mivel termelési időszaka a kora őszi máj rendesen véget ér s tél idején csak a konzervált és elraktározott áru kerül forgalomba. Ez a körülmény szolgálhat magyarázatul a tojás téli időszak drágaságának; a kínálat ilyenkor ugyanis rendszerint csekély s a fokozódó kereslet mellett az ár a tojás konzerválásának és eltartásának sikere szerint igazodik. Bár a tojás konzerválása és eltartása régi problémája a tojástermelő és kereskedelmi köröknek, — mégis csak az újabb időkben indult meg a szakszerű kísérletezés és kutatás a tökéletes konzerváló és eltartási módok kikutatására. Több százféle módszert és eljárást próbáltak ki és ajánlottak már, a sok közül azonban azok az eltartási módszerek bizonyultak célszerűnek, amelyek állati vagy növényi zsirokkal kombinálják a konzerválást s ezek közül is csak azok az eljárások voltak be, amelyekkel a tojás héját puha zsírtelleggel vonják be s így azt megvédik a külső behatásoktól. Fontos azonban a kísérletek során szerzett tapasztalat, hogy a sikert biztosítandó, a zsiranyaggal való bevonás előtt a tojáshéjat fertőtleníteni is szükséges. E célra mint legjobb szer a fluorezüst-oldat (0.2 gramm 1 liter vízre) ajánlható. A fertőtlenítés után foganatosítandó bevonásra pedig legjobbnak találták a következő keveréket: 14 gr. Arachidolaj, 21 gr. pálmaolaj, 16 gr. kókuszolaj, 47 gr. axonge, 2 gr. spermaceti, 1 gr. trioxymethilén és 0.05 gr. thymol poralakban. Ez a keverék lassu tüzön keverve és lehűtve, vazelin halmazállapotú zsiranyagot ad, a mely ép egy könnyen kezelhető, mint a vazelin. A fertőtlenített és a fenti keverék zsiranyaggal bevont és télire eltett tojások kinezése és ize — a megejtett próbák szerint — 18 hónap eltelté után is tökéletesen olyan volt, mint a friss tojásoké.

Egy Gand mellett fekvő (Belgium) kis konzerváló telepen a múlt évben 26 millió darab tojást tettek így el sikeresen s az összes ezzel járó munkát majdnem kizárólag nők végezték. 100 darab tojás bevonására szükséges keverék nem kerül többé 60 centnél s az egy tojásra eső összes eltartási költség nem tesz ki többet egy centnél, — vagyis az eljárás elég olcsó és nem drágítja meg túlságosan az árut.

Angol iskola

Az *ei* vagy *uy* hangzik, mint a magyar *é*; p. o. vein (vén) ér (a miben a vér kering), vagy mint a magyar *í*; p. o. receive (reszív) elfogadni, vagy mint a rövid *i*; p. o. forfeit (forfit) eljátszani; vagy mint a-magyaráj; p. o. height (hájt) magasság.

Az *eo* ugy hangzik, mint a magyar *é*; p. o. people (pípl) nép; de azért elég gyakran *uy* hangzik, mint a magyar *e*; p. o. leopard (leperd) párdue; vagy mint a magyar *o*; p. o. George (Dzsordzs) György.

Az *eu* és az *ew* ugy hangzanak, mint a magyar *ú*, vagy magyar *ju*; new (nú) új; Europe (jurop) Európa; dew (djú) harmat.

Az *ey* oly szavakban, melyek kiejtésénél a hangsúly rájuk esik, ugy hangzik, mint a magyar *éj*; p. o. convey (konvej) előmozdítani; de kivételek is vannak; p. o. key (ki) kulcs; mikor mint *ij* hangzanak. Ha a hangsúly nem esik rája, akkor ugy hangzik, mint a magyar *i*; p. o. barley (bárl) árpa; valley (velli) völgy.

Az *ia* gyakran ugy hangzik, mint a magyar *ja*; p. o. billiard (biljard) tekeasztal; de ép oly gyakran csak mint rövid *i* hangzik; p. o. carriage (keridzs) hintó; marriage (meridzs) házasság.

Az *ie* vagy hosszú *i* vagy *áj* hangot követel; p. o. grief (grif) bánat, bu; thief (tif) tolvaj; — die (dáj) halni; lie (láj) feküdni, hazudni.

Az *ieu* ugy hangzik, mint a magyar *jú*; adieu (adjú) Isten-önnel!

Az *io*, ha a hangsúly az első hangszóra esik, nem tekintetik kettős hangzónak, hanem mind a két betűnek van saját értéke, p. o. prior (prájor) mielőtt; violet (vájolet) ibolya.

A végszótagok *tion* és *sion* ugy hangzanak, mint *z'n*; explosion (eksplózs'n) robbanás; vagy mint

sn; p. o. nation (nés'n) nemzet, possession (poszes'n) birtoklás; vagy mint *cs'n*; question (kveses'n) kérdés.

Az *ion* némelykor mint két szótag hangzik; p. o. bilious (biliöz) elromlott gyomor; various (vériöz) különféle; vagy csak mint egy szótag, rövid *ö*-nek hangzik; p. o. precious (présöz) értékes.

Az *oa* némelykor ugy hangzik, mint a hosszú *ó* és máskor, mint a magyar elnyújtott *a*: boat (bót) ladik; bread (brad) széles.

Az *oe* legtöbnyire ugy hangzik, mint a magyar *ó*; p. o. toe (tó) lábujjhegy; foe (fó) ellenség; de némelykor ugy hangzik, mint a magyar *i* vagy *í*; p. o. foetus (fítosz) méhmagzat és végül némelykor ugy hangzik, mint a magyar *u*, p. o. shoe (sú) cipő; canoe (kenu) csónak.

Az *ou*-nak ugyancsak van sokféle kiejtése; p. o. bound (baund) kötve; found (faund) megtalálva; mint rövid *a*; p. o. enough (inaf) elég; trouble (trabl) baj, zűrzavar;

mint a hosszú *ó*, p. o. mourn (morn) gyászolni; though (dó) habár; poultice (póltisz) borogatás;

mint a mély, hosszú *a*; p. o. thought (tat) gondolat; brought (brat) hozta;

mint a magyar hosszú *ú* vagy a rövid *u*; p. o. your (júr) Öné; through (trú) által; could (kud) képes (valamit tenni); should (sud) kell (segédige).

Az *ow* némelykor mint *au*, némelykor mint *ó* hangzik; p. o. brown (braun) barna; shower (sauer) záporosó; dowry (dauri) hozomány; snow (sznó) hó; grown (grón) megnőtt.

Az *oi* meg az *oy* ugy hangzanak, mint a magyar *oj*; p. o. boil (bojl) főzni; toil (toj) munkálkodni; boy (boj) fiú.

REJTVÉNYEK.

BETŰREJTVÉNY.

Beküldte Tamasik Mátvás, Windber, Pa.

k - t

2. VERSESREJTVÉNY.

Beküldte Nagy József, Detroit, Mich.

Négy uri méltóság
Lakik egy szobába,
Ajtó ablak nélkül,
Magas palotába.

Mi ez?

3. NÉVREJTVÉNY.

Beküldte Szabó Ella, New York, N. Y.

Ez a hölgy iparos, milyen iparos?

A megfejtések július 5-ig küldendők be a Szabadság heti mellékletének szerkesztőségébe.

Aki legalább egy rejtvényt helyesen fejt meg, résztvesz a rejtvény-pályázaton.

Ha olvasóink saját maguk készítenek ilyen rejtvényeket, szívesen látjuk, ha jók.

A megfejtéseket kérjük lehetőleg levelező-lapon és mindig a Szabadság Melléklet Rejtvény-pályázatához címezve küldeni. Kérjük olvasóinkat, hogy ezzel kapcsolatban mást ne irjanak.

Junius hó 15-én megjelent számunkban között rejtvények megfejtései: 1. Virágos párkány; 2. Vasárnap; 3. Tizenegyezer centet és egy-fél centet.

Helyesen fejtették meg: Petro Margit, Gale-ton, Pa.; Dancs Sándorné Labelle, Pa.; Kiss István Cleveland, O.; Béres István Kearsarge, Mich.; Simko Jánosné Bridgeport, Conn.; Vadász Ferenc Kulpmont, Pa.; Tamasik Mátvás Windber, Pa.; Dienes Zsófia Cleveland, O.; Pap Illéné Pitts-burgh, Pa.; Szováty Eszter New York, N. Y.; Kucsera Antal Chicago, Ill.; Balog Jánosné Phila-delphia, Pa.; Kolub Mihály Cleveland, O.; Portás János Buffalo, N. Y.; Csendes István Cleveland, O.; Major András New York, N. Y.; Balasko Ant-al Buffalo, N. Y.; Kiss Ferenc Cleveland, O.;

Horovitz József, Chicago, Ill.; Nagy Mariska Akron, O.; Bmadás Péter Cleveland, O.; Szénes Lajos Cleveland, O.; Oláh Antal Detroit, Mich.; Holyuba Józsefné Pittsburgh, Pa.

A pályázaton kitűzött díjakat sorshuzás útján Kiss István clevelandi, Pap Illéné pittsburghi és Major András new yorki előfizetőink nyerték meg. A díjakat postára adtuk.

Szerkesztői üzenetek.

Tamasik, Windber. A legtöbb igen jó. Már ebben a számban is talál közülök egyet. A többit is felhasználjuk megfelelő sorrendben.

Nagy Juliska. Öszintén sajnáljuk, de nem váltak be. Jobbat kérünk.

Szabó Pál Jók. Közlésre kerül valamennyi, csak egy kis türelmet kérünk.

Szende J. Nagyon sajnáljuk, hogy kérésünk nem tehetünk eleget, de arra nem vállalkozhatunk, hogy az összes clevelandi ügyvédekhez összejárjunk. Ezt ön könnyebben elintézheti, ha egy hétre fel-rándul Clevelandba.

Szegénység.

(Folytatás a 9-ik oldalról.)

— És én nagyon boldog va-gyok! Te — szegény legényember — nem is tudod megérteni, mit jelent az, hogy magunkénak vall-hatjuk a legszebb asszonyt, aki-vel néhány óra múlva — a cere-móniák elmúltával — elmenekü-lünk, elbuvunk a világ kandi kí-váncsisága elől. Elszökünk az azu-ros olasz ég alá, az életfakasztó napsugaras vidékekre, a bűbajos tengerre: Velence, Róma, Nápoly: talán Páris!... ha Margitom akarja — s mindannyi velünk lesz az egész lényünket megtöltő sze-relem. A gondolat dala a varáz-sos lagunákon mily pompás ösz-szhangban lesz a mi lelki állapo-tunkkal! Csak elgondolására is képes borzongás fut át rajtam! Mit érte te, birni egy asszonyt, kit suhogó selyemben, puha bár-sonyban, drága prémekekben jár-atunk, hogy gyönyörűségéhez, fi-nomságához, pompás lényéhez méltó legyen a mez. Kire rárak-juk a legszebb briliánsokat, mélt-szem csillogásához csak az méltó, kinek megszerezük a legszebb rubint, mert ajka pirosságához csak az illik, lábai alá keletnek legszebb szőnyegeit terítjük, mert ringó járása ilyent érdemel... A kinek a gondolatát lessük, hogy teljesíthessük, mielőtt kimondaná, mert gyönyörű feje nem való dur-va hétköznapi gondokra!...

Imre megbűvölve, megszedülve, zugó fejjel hallgatta a bódító szó-áradatot.

— Bársonyba, selyembe öltözte-

ted? — kérde, mintha álomban beszélne.

— Ugy bizony! — szolt büsz-kén Tihamér.

— Prémekek ráksz finom vál-laira s csillogó briliánssal díszí-ted gyönyörű nyakát!

— Amint mondtam, — szava-mat tartom.

— Ellésed a gondolatát, hogy mielőbb teljesíthess s vigyázol, hogy ne legyenek szürke, bántó gondjai!

Tihamér vállat vont a furesa kérdészködésre, de azért udva-riasan felelt:

— Igen, Imre. Hiszen nem is lehetne másként.

— Leviszed a ragyogó Nápoly-ba, a napsütéses Velencébe, dalos, sejtelmes lagunákra, a virágos, azurkék egü Olaszhonba!

— Két óra múlva indul is vo-natunk.

— És süppedő szőnyeget teri-tesz ringó járásának!

— Már meg is van rendelve!

Imre csak állt megkövülten, lelkfosztottan, rettenetesen le-sújtva. Tekintete üresen meredett maga elé. Különös képek vonul-tak el szeme előtt. Látta felesé-gét gondoktól idő előtt megfakult arecal, kifújtt vörös kezekkel, ot-romba, divatját mult szabásu ru-

hában, amint az egy szoba és konyhából álló nyomorúságos la-kást reggeltől estig maga takarit-ja, söpri, surolja, a részletre vett butorokat porolja. Látta a gyere-keit, maszatosan, lyukas cipővel, rongyos ruhában, mindig éhesen. És felházdott egész lelke. Han-gosan ordította bensejében egy hang:

— Nem!... nem!... Nem tehe-ted!... a legnagyobb gazember-ség volna ezt a lányt, ki pompá-ra, fényre, ragyogásra, virág-illatra, selyemre, bársonyra szü-letett, — a nyomorba, a szegény-ségbe, a gyötört hétköznapi gon-dokba, cselédi munkára magaddal vinni!

Hisz ily élet mellett — bármily mélyen gyökereztek is — megfá-sul, eltemetődik, elkekeresődik, kihuny a szerelem minél előbb s csak a rettenetes hideg, borzongató s kijózanító valóság marad meg!...

Egyszerre összerázkódott — s a nélkül, hogy valamelyikre is néz-né, — tompa, színtelen hangon suttogta:

— Hát csak menjetek s váltsd be ígéreteidet, szerencsés utat s tartós boldogságot...

A násznép már nem győzött várni, berontott az ajtón; egy-szerre körülverték a fiatalokat s hangos, rikácsoló, síkító hangon valamennyien egyszerre gratulál-tak.

Imre pedig megkereste kalapját s észrevétlenül kisompolygott a szobából.

OLVASÓINK IRÁSAI.

ABRAND.

Őszkor a szerelmem elcsendesül,
Mint a falevél szépen lehull.

De jön a kikelet, mikor minden
zöldül,

Szívemben a szerelem olykor
fölszívül.

De mit ér ez az erős szerelem?

Ha az enyém nem lehet,

Ki nekem mindenem!

Bárcsak tündér lennék,

Teremtő-pálcát vennék;

Idetemetném, kit szeretek,

Hogy karjaiban örökké lehessenek!

Bede Ibolyka.

ÜRES ZSEBBEL.

Ki van kergetve,
A nagy hidegbe;

Nincs az asszonyoknak szíve!
Még a nagy téiben se.

Kezét összefogva,

Fogát csikorgatva,

Föltéknak az égre.

Még bor, mellét sem hitte,

Hogy van Isten az égbe!

De bezeg most elhiszi,

Könyörög is neki,

Hogy szórja rá átkát arra,

Ki őtet kidobta.

Zsebrerakva kezét,

Befordul a sarkon,

Magában mormogja:

Sehaj! Méleg még a szalon!

Bede Ibolyka.

Fajankó.

(Folytatás a 8-ik oldalról.)

— Hallgass ide, Ernő, — szolt csendesen az asszony — neked nincs mit megbocsátanod... nincs mit elfelejtened... Esküszöm, nem történt semmi Ernő... nem csaltalak meg... még gondolat-ban sem... Oly távol állottam et-től, mint a bűn áll az erénytől... Kosdy csak egyszer... egyetlen egyszer kockáztatott meg valami izléstelen célzást... ezért hívat-tam ma magámhoz és barátságosan kértem, ne fedje el, hogy a barátod... és hogy én a te felesé-ged vagyok... Ekkor váratlanul rá rohant... meg akart... csak akart... csókolni... Ellöktem magamtól és tudtára adtam, hogy

többet a barátod nem lehet... hogy kerülnie kell ezentúl házunkat... Ez történt, amikor te beléptél... Esküszöm... És mindent hiven elmondottam volna neked... te szólni sem engedted... Utálatos gyanuval az arcomba sújtattál... elhitted rólam, hogy úgy viselkedtem, mint egy utcai rongy... — Boesáss meg... —

Az asszony hangja élesebb lett. — Az előtt az ember előtt han-gasztattad, hogy megbottlottam... Rosszul tetted, Ernő, nagyon ros-zsul... Ha akkor szilaj féllobba-násodban azt az embert kiököd, aztán rám rohansz, a hajamat a kezéd köré csavarod... Ha fékte-

len tombolásodban léteped rólam a ruhát... Megütsz... Földre sújtasz; mindezt talán meg tud-tam volna bocsátani... A himet láttam volna benned, aki a párját védi... A durva nyers erőt, amely az ököl jogával védelmezi azt, a ki az övé... Férfinek láttalak volna... De te nem ezt tetted... Te csak sőhajtoztál... Csak nyög-dicselni tudtál, mint a beteg gye-rek... Azután, bár elhitted, hogy bűnös vagyok — mégis könyörög-ni kezdted, hogy én bocsássak meg neked... Nagyon visszatartó voltál... Előbb csak azt éreztem, hogy szerelmem, becsülésem haldoklani kezd, mint a halálra

sebzett adár... Aztán amikor oly jelentéktelen semmivé zsugorod-tál össze, — szántalak végül — megutáltalak...

Ernő valamit mondani akart. — Ez így van Ernő... Közönsé-ges fajankó vagy! most már a sze-meimben. Kóccal, ronggyal bé-lelt báb... Nem lehetsz a fér-jem... Az uram... Én pedig az ilyen embernek nem lehetek a fe-lésége... Nem akarok az lenni... Ezt meg kellett mondanom... El-mondtam... És most Isten veled, Ernő...

A férje felé biccentett, azután kinyitotta az ajtót és kiment. Nem is tért többé vissza.

A kék madár.

(Folytatás.)

(5)

Az "édes anya" pedig, amint meghallotta annak a kijátszásnak a híret, sietett a tömlőtartóhoz, akitől elvette az Ilonka börtönének a kulcsát s gyorsan fölcsietett hozzá.

Persze, Gertrud királyné, meg a leánya, az ördögös Zsuzsánna oda voltak a fáradtságtól, amivel mind a maguk részére akarták hódítani az urak szívét. Járta-keltek közöttük, kérlelték, kacsintgattak rájuk, mindenféle módot megfogtak, hogy meglágyítsák maguk iránt a királyválasztó kszívét, de hasztalan. Az ország rendjeinek is volt most véletlenül eszük és a Gertrud meg a Zsuzsánna olyan esunya perszónák voltak, akikre a kutya se nézett jó szemmel.

A gyűlésen azt határozták, hogy a király törvényes leányát, a szép Ilonkát fogják a trónra ültetni.

Meg is választották, kiengedték börtönéből, feöltöztették a királyi palástba, meg is koronázták s a trónt Ilonka, az elhagyott, kijátszott leány foglalta el.

Most várta csak boldogan az ő mátkáját, a kék madarat, hogy jöjjön.

De most, mintha csak elválták volna a szárnyait, a kék madár ismét elmaradt.

Mi lehetett az oka?

Kereste, kerestette mindenfelé, nem látják-e, járt föl a régi börtönébe, ezt most leányszobájának rendezte be és várta ott. Hasztalan. A kék madár nem verte meg esőrével az ablakát és nem bugott oly szépen a vállán, kezén.

A régi, jó szolgája, aki fogsága alatt ellátta enni-inni valóval, elujtásgolta, hogy az anyakirályné régebben vadászokat fogadott, hogy löjje le az alkalmatlan madarat.

A vadászok soká kergették, keresték, míg egyszer meglőtték mérgezett nyíllal, az egyik szárnyát, úgy hogy a szegény madár alig tudott az ő szívélyes barátjához emenni, ahol ismét halálra sebezve terült el előtte.

És itt most már az egész tudományát össze kellett szednie Ezeremester urnak, hogy a Gábor királyfi szárnyát meggyógyítsa és megmentse a szép királyleány mátkáját.

A trónon sem bírta felejteni édes völégényét a leány. Elhatározta, hogy ha életébe kerül is, megkeresi, akármerre találja.

A kormányzás gondját átadta tehát egy kománynak, amit az ország nagyjából választott ki, aztán maga, nagy titokban, parasztleány ruháját vette magára, patyolat lábára eszimat húzott és úgy ment határ völgyébe, erdő sűrűjébe, a völégényét keresni.

Járt, járt vízmosáson, hegysziklákon, hasadékok között, meredek főlött, amíg egyszer egy öreg asszonyt vetett eléje a sors.

Kérdezte aztán ez az öreg asszony, hogy milyen gonosz átok tüzti azt a szépséges leányt ilyen kegyetlen utra.

A királyleány elmesélte egész élete történetét. Elmondta azt is,

hogy a völégényét madárrá változtatta egy gonosz nő, aki neki esküdt ellensége.

Erre közbeszólt az öreg asszony:

— Most már tudom, hogy miről legyen szó. Hát így tudatom veled, hogy a kék madárnál én is jártam. Arra, messze, ahol a hegyek olyan kékek, mintha kék köböl volnának, aztán Ezeremsterrel, a bűvészzel és hugommal, a Gertrud testvérem leányával együtt visszavoltottattuk emberformájú emberé.

Az öreg király ott is most halt

abba a szobába jutni, ahol mindent látni, mindent hallani lehet. Ha ajándékot akarsz adni az ifju párnak, ime, ez a két tojás arra való, hogy meg ne akadj. Ezek minden dögödban segítenek s ha feltöröd ezeket, belőlük csodálatos ajándék száll ki.

Olyan ajándék, aminek a láttán maga az ezeremster elhámul.

A királyleány követte az öreg asszony tanácsát. Persze, ő nem úgy nézelődni ment oda, mint a hogy az öreg asszony gondolta. Mert ő eddig azt sem tudta, hogy a Zsuzsna azzal a föltétellel változ-

a leányával, a Zsuzsánával akik, mióta királynő lett az Ilonka, persze elpusztultak a régi kastélyból.

Ilonka most gyönyörű virágokat árult és hangosan kínálgatta: — Tessék virágot venni, szép királyné, tessék virágot venni!

A királynéknak megtetszett a szép róza, amit az a parasztlány árult, akit szeme abban a tarka szoknyában, piros eszímában de hogy is ösmertek fel.

A virág, amint mondtam, határozottan megtetszett a két némbeknek. Megállították a kocsit és odaintették a parasztleányt:

— No lányom, hogy adod azt a virágot?

— Olesón, nagysága, királyné nagysága, — mondta együgyű arcot erőltetve magára Ilonka — csak tessék választani.

Ők választottak, addig választottak, míg az egész kocsiukat tele nem rakták rózsával, virággal.

— No hát, mi az ára? — kérdezték.

— Az ára, — gondolkodott a leány, — hát kérem ninesen más ára, hanem csak az, hogy engedjenek a mindentlátó, mindent halló szobában egy éjszakára beboesajtaní.

— Ostoba golyhó, — szóltak nevetve a nénikék — jól van, hát ha csak ez a kívánságod, ez meg lesz.

Azzal intettek a kapuőrnek, hogy boesássa be ezt a leányt.

Ilonka örmrepesve sietett be a házba, végigjárta a termet és eljutott oda, ahol az a kristályszoza van, amelybe minden szó behallik és ahonnan mindenrová el lehet látni.

Nem igen ért rá Ilonka sokáig csudálni ezt a furesza szobát, mert gyorsan beesteledett s neki hamar meg kellett ágyazni abban a szobában magának.

Eljött az éj és Ilonka hallotta, amint a király rendelkezett a szolgájával, hogy hogyan és hová rakja le a ruháit:

Aztán vár, hogy elesendesüljön a ház és akkor ébressze föl a királyt, aki eugy efelejtkezett az ő kékmadár-korabeli mátkájáról.

Ugy is tett, hanem nem jött rá seami válasz.

A király oly mélyen aludt, hogy nem bírta fölébreszteni.

Másnap hallotta, hogy a királynak, mióta az a sok szerenesétség érte, rendesen morfiumot, altató porokat adnak be, hogy az éjszakája nyugodt legyen.

Azért nem hallotta hát az én panaszaimat!

Hanem már most hogy töltson még egy estét, hogy ezen a hibán is segítsen.

Megfogadta az öregasszony tanácsát és feltörte az egyik toást. Csinos, kis csirkécske gurult ki belőle, olyan aranyos holmi, hogy Ilonkának is megállt szeme, szája, amikor meglátta.

TÖRTÉNELMI VIZSGA

Ki tudja, mit ábrázol ez a kép? Aki tudja, az írja meg Józsi bácsinak. Józsi bácsi a legjobb választ egy gyönyörű mese-könyvvel jutalmazza meg. A pályázatok Julius hó 15-ikéig küldendők be. Csak tintával írott pályázatokat olvas el Józsi bácsi.

meg és a nép a bátor királyfit akarta királynak. Azóta tán meg is koronázták, noha az ünnepségeket mára vagy holnapra tűzték ki.

A királyleány azt mondta, hogy azon az ünnepségen szeretne ő is jelen lenni.

Az öreg asszony megint nevetett.

— No, jól van lányom, hát úgy látom, hogy nagyon erős a szándékod. Hát én szívesen segítek neked, de meg kell ígérned, hogy majd amikor a trónodra visszaülsz, nekem adod a kristálypalota rézkakasát. Az a rézkakas az én egyik jó barátom lenne, tudod, azért szeretném megszabadítani. Hát már most ide hallgass:

Az asszony egyik kezében két tojást tartott, amit most oda nyujtott a királyleánynak.

— Nézd ezt a két tojást. Vedd magadhoz és indulj el vele ezen az uton, mindig jobbra, míg a szomszéd ország fővárosába, a te völégényed rezidenciájába nem érsz. Amikor odaérsz, igyekezz

tatta vissza emberformájú emberé a völégényét, ha elveszi feleségül, aminek a Zsuzsna nagyon örülne, ellenben amitől a királyfi úgy félt, mint a pokoltól!

De hát mit is lehetett mást tenni!

Kilenc esztendő, az mégis nagy dolog. S a bűvész azzal biztatta a királyfit, hogy bizza rá a dolgot, majd megtöri ő az esküvő után a királyné hatalmát és akkor szabad volt megint Bedő, a királyfi.

Mindezeket csak akkor tudta meg, amikor benn a rezidenciás fővárosban a piacon hallotta mesélni.

Ugy örült a szegény megsanyargatott lelke, hogy hát mégsem lett hűtlen hozzá a királyfi, aki most már alig néhány óra mulva király is lesz.

Ugy, amint volt, paraszti ruhában odaállott Ilonka királynő a völégényé palotájának a kapuja elé.

Épp akkor hajtattott ki az ő drágálatos mostohája a Gertrud,

(Folytatjuk.)

Humoros apróság.

A Lipótvárosi Kaszinó választmánya felvette a tagok sorába Piatnikot, az ismert nevű kártyagyárost.

Piatnik, akit személyesen csak nagyon kevesen ismernek a kaszinóban, — a nevét annál többre ismerik a füstelt lapokról, — egy jóbarátja kíséretében végigjárta az elegáns termeteket.

A barátja egyik-másik klubtársának bemutatta az új tagot.

Amikor az egyik kártyaszobába beléptek és a jóbarátja Piatnikot ebben egy kártyázó társaság felé vezette, egyszerre csak feléje hangzott atól az asztaltól egy dühös kiáltás:

— Hogy az ördög vinné el ezt a Piatnikot!

Egy elvesztett rekontrát követett a kártyázók körében körkédvelt kiáltás, amelyre Piatnik mosolyogva sugta oda a barátjának:

— Megvárom, míg az az ur megnyer egy rekontrát. Majd csak akkor mutass be neki!

Hárman alsóznak nyugodtan a kávéházban és két kibic ülve és némán kibicel.

Egyszerre csak belép a kávéházba egy ur, odaáll a kártyasztal mellé, megvárja, amíg befejezik az éppen folyó rekontra-pártit és amikor a pártinak vége van: se szó, se beszéd, hatalmasan pofonvágja az egyik játékos.

Az felugrik, a pofozó ember elé áll és izgatott hangon azt kérdezi:

— Hát mit kellett volna ki játszanom?

Egy pesti klubban, ahová a bohémek kivészen levő fajtajának utolsó mohikánjai járnak, Krudy Gyula leült kártyázni egy színészszel.

Kalabriázi játszottak. Sokáig, órák hosszáig. Amikor a kora hajnali órákban véget ért a párti: következett az elszámolás.

Az író számolt a táblán és a színész feszült figyelemmel nézte.

— Kapok tehát tizenkét koronát! — jelentette az író és felmutatta a táblán a végösszeget.

— Csak hatot! — felelte erre nyugodtan a színész.

— Igen, forintot.

— Dehogy. Koronát.

— Ugyan kérlek! — kiáltotta haragosan az író. — Hiszen láttad, hogy jól számoltam! Számolj utánam... Na, látod, hogy tizenkét koronát kapok!

— Nem, — ismételte konokul és még mindig nagyon nyugodtan a színész — csak hat koronát kapsz!

— De hát miért!

— Mert nincs több!

A fővárosi kávéházaknak valószínűleg sréme egy tisztas matróna, aki detektivhez méltó buzgalommal szokta nyomozni az urát a kártyaszobákban. A napokban is megjelent az egyik kávéházban s miután alaposan kikutatta a zöldasztalok környékét, berontott az egyik kártyaszobába, majd diadalmasan kiáltott fel:

Kabóca Marci nyaral.

— Óh, milyen szép itt, a fazon! Az ember korán kell és... kiszamaragol...

— Óh, ahhoz nem is kell korán kelni! Csak üljön rá Miszter!

— ???

— !!!

— Megvagy!

Az ismerős hangra rémülten vetette fel a fejét a tisztas matróna férje, aki az egyik sarokasztalnál görnyedt partnerei között.

A matróna megvetően nézett végig a megzavart társaságon,

majd odarohant az urához s ilyen módon adott kifejezést haragjának és megvetésének:

— Nem sül ki a szemed, hogy olyan emberekkel ülsz le kártyázni, akik — még veled is leülnek!

Kis történetek.

Tártlí-játékot ajánlott egy kolozsvári ismerőse Baresay Domokosnak.

— Tártlí! Nagyon unalmas.

— Talán piquét!

— Az is unalmas.

— Játsszunk akkor alsóst kettősben.

— Két év óta nem játszottam.

— Hát makaó!

Baresay elgondolkozott.

— Mond valamit, de most ehhez sincs kedvem. Hanem ha mindenáron játszani akar, ajánlok egy szellemesebb társas játékot.

Az ismerős mohón felelt:

— Helyes, fogjunk hozzá!

— Játsszunk hát kutyásdit.

— Mi az?

— Nagyon egyszerű! Én elkezdek morogni, maga pedig nyalogatja a talpamat!...

Braun bácsi boldog diésekvéssel mesél a börzén az ő nagyszerű fiáról.

Ügynök-társai, akiknek a végzet nem adta meg, hogy hasonló családi örömeiben részesüljenek, figyelmesen hallgatják.

— És milyen jó tornász a fiam! — erősködik Braun bácsi.

— Mit nem mond!

— A legjobb az osztályban — folytatja a büszke apa. — Mint mondják, száznyolcvan centiméter magasságot átugrik.

— Helyből! — kérdezi az egyik börziánér, aki járatos a magas ugrásban.

— Nüná! — feleli dühösen Braun bácsi, — nem is vidékről!

Volt a Lipótmezőn egy vegyész, aki annyit kártyázott életében, hogy beleőrült. Az volt a rögeszméje, hogy ő a makk-alsó és hogy őt mindig elüti a makk-felső. Ha ez eszébe jutott: mindig dühöngeni kezdett.

Egy ilyen rohamánál, amikor keservesen panaszkodott, hogy jön a makk-felső és ő veszte van, az orvos hirtelen rákiáltott:

— Ugyan ne óbergasson! Nem is ütheti el magát a makk-felső mert a — talónban fekszik.

A beteg nagyot nézett és — meggyógyult.

A nagy hőség menteteti legrémesebb szövece elkövetőjét is. Harminnyolc fokos melegben álldogált egy társaság a siófoki strandon, ahonnan tudvalevően mindig csak szigoruan egyoldalú felekezeti viccek röppennek világga.

Ma a Balaton gyönyörűen háborog! — konstatálja a társaság egyik tagja.

— Siófokón soha se háborog! — szól a másik.

— Hanem?

— Héberég...

Ismeretség.

— Hát már nem ismerlek rád?

— Hm... Tényleg olyan ismerősnek tetszik Talán együtt ültünk az iskola padján?

— Ott nem, de a vádlottak padján.